VTA 4 slechte/dode populieren

Uw verzoek

Ingediend bij	**Gemeente Wassenaar**
Soort	Aanvraag vergunning
Activiteit(en)	Boom kappen of houtopstand vellen - Aanvraag vergunning
Doel	Definitief
Status	Ingediend
Verzoeknummer(s)	20250417 00469 000 (ingediend op 17-04-2025)

Project

Naam van dit project
VTA 4 slechte/dode populieren

Projectomschrijving
In het kader van populiervervangingsplan

Locatie

Teken een gebied op de kaart

Algemeen

U kunt een bijlage toevoegen over het contact met anderen (participatie).

Geen documenten.

Voeg als bijlage toe: gegevens over de grens van de locatie.

Geen documenten.

Participatie: anderen betrekken bij uw plannen

Heeft u contact gehad met anderen voor wie de omgeving anders wordt door uw plannen?
Nee

Verzoek

Geef uw verzoek een naam
VTA 4 slechte/dode populieren

Toelichting op uw verzoek
Betreft 4 dode/slechte VTA bomen

Uw referentienummer
-

Hierbij verklaar ik alle vragen naar waarheid te hebben ingevuld.
Ja

Zijn er gegevens die u later opstuurt? Denk aan bouwtekeningen, foto's, plattegronden, etc. Geef hier aan welke gegevens dat zijn en waarom u die later opstuurt.
Nee

Zijn er gegevens die u nu niet opstuurt? Geef aan welke gegevens dat zijn en waarom u die niet opstuurt. Bijvoorbeeld omdat u die eerder heeft opgestuurd.
Nee

Uw gegevens

E-mailadres en telefoonnummer initiatiefnemer

E-mailadres
erwin.schenderling@denhaag.nl

Telefoonnummer
0621521062

Gegevens vestiging of bedrijf initiatiefnemer

KVK-nummer
27370927
Vooraf ingevuld antwoord.

Handelsnaam
Gemeente Den Haag
Vooraf ingevuld antwoord.

RSIN
002308836
Vooraf ingevuld antwoord.

Adresgegevens bedrijf initiatiefnemer

Straatnaam
Spui
Vooraf ingevuld antwoord.

Huisnummer
70
Vooraf ingevuld antwoord.

Huisletter
-

Huisnummertoevoeging
-

Postcode
2511BT
Vooraf ingevuld antwoord.

Plaats
's-Gravenhage
Vooraf ingevuld antwoord.

Is het postadres hetzelfde als het hoofdadres?
Nee
Vooraf ingevuld antwoord.

Postadres bedrijf initiatiefnemer

Wat voor adres wilt u opgeven als postadres?
afwijkend adres
Vooraf ingevuld antwoord.

Wat voor adres wilt u opgeven als afwijkend adres?
postbusnummer
Vooraf ingevuld antwoord.

Nummer
12600
Vooraf ingevuld antwoord.

Postcode
2500DJ
Vooraf ingevuld antwoord.

Plaats
's-Gravenhage
Vooraf ingevuld antwoord.

Contactpersoon

Wilt u een contactpersoon voor deze aanvraag of melding opgeven?
Ja

Functie contactpersoon
Beleidsmedewerker

Voorletters
S.

Voorvoegsel
van der

Achternaam
Heijden

E-mailadres
stefan.vanderheijden@denhaag.nl

Telefoonnummer
+31614216670

Wat voor adres wilt u opgeven als postadres?
binnenlands adres

Straatnaam
Spui

Huisnummer

70

Huisletter
-

Huisnummertoevoeging
-

Postcode
2511BT

Plaats
Den Haag

Vragen en antwoorden

Boom kappen of houtopstand vellen - Aanvraag vergunning

Om hoeveel houtopstanden gaat het?
4

Wat wilt u gaan doen?
Kappen

Bijlagen

Boom kappen of houtopstand vellen - Aanvraag vergunning

Foto's bomen (1)

Geen documenten.

Foto's bomen (2)

Geen documenten.

Foto's bomen (3)

Geen documenten.

Gegevens houtopstanden

Document	Vertrouwelijk
Bijlage 1 Kaplijst populieren.pdf	Nee
Bijlage 2 Rapportage_Kwaliteitsbeoordeling_Populieren_Den Haag 2024.pdf	Nee
Bijlage 2A - Beoordeelde_Populieren_Den Haag_20240626- Moederbestand bomenwacht.xlsx	Nee
Bijlage 2B Wassenaar_boomrapporten, 2024.pdf	Nee
Bijlage 3 Commissiebrief RIS319440 Vervangen onveilige populieren, 2024.pdf	Nee
Bijlage 4 - Quickscan PVP4 regulier, stanza 3-3-25, HAAG20250107-QS-V2.pdf	Nee

Overige bijlage

Geen documenten.

Bijlage 1: bij kapaanvraag 'Het kappen van 4 VTA slechte/dode bomen populieren

Kaplijst

Locatie	Boom nummer	Boomsoort wetenschappelijk	Stamomtrek cm	Stamdiameter cm	Nesten	Vleermuizen	Gebreken totaal	Postcode	Herplant
Groenendaal	128	Populus x canadensis 'Robusta'	251	80	Geen.	Geen.	Kroonverval: ernstig, Kwaliteitscategorie slecht, Dood hout/afgestorven tak(ken), Mechanische overbelasting	2244BK	Populus nigra 'Vereecken'
Groenendaal	129	Populus x canadensis 'Robusta'	251	80	Geen.	Geen.	Kroonverval: ernstig, Kwaliteitscategorie: slecht, Dood hout/afgestorven tak(ken), Losse tak(ken), Mechanische overbelasting	2244BK	Populus nigra 'Vereecken'
Amonsvlakte	1481	Populus x canadensis	185	59	Geen.	Geen.	Kroonverval: ernstig, Kwaliteitscategorie: slecht, Dood hout/afgestorven tak(ken), Mechanische overbelasting		Quercus robur
Amonsvlakte	1578	Populus x canadensis 'Robusta'	239	76	Geen.	Geen.	Kroonverval: ernstig, Kwaliteitscategorie: slecht, Dood hout/afgestorven tak(ken), Mechanische overbelasting	2244BN	Tilia cordata 'Böhlje'

Bomenwacht
NEDERLAND

Kwaliteitsbeoordeling | 2024

Populieren
Den Haag

Wij staan voor een toekomst waarin we efficiënt en planmatig met onze bomen in de publieke ruimte omgaan.

Opdrachtgever: **Gemeente Den Haag**
Projectcode: **P22645**
Status rapportage: **Definitief**
Versie rapportage: **PVP 4**
Datum: **26 juni 2024**

Projectteam:
Y. van Woerkom, Projectleider
R. van der Donk, Adviseur Bomen
P. van Es, Adviseur Bomen
E. van den Eijkel, Adviseur GIS en data
N. de Haan, Adviseur Communicatie

Inhoud

1. Inleiding 4

2. Situatie 5

3. Onderzoeksmethode 7

3.1 Kroonverval 7

3.2 Kwaliteit 9

4. Resultaten 12

4.1 Mate van kroonverval 12

4.2 Conditie 13

4.3 Veiligheid 14

4.4 Beheerbaarheid 15

4.5 Kwaliteitsbepaling 17

5. Conclusie en advies 18

5.1 Conclusie 18

5.2 Advies 18

Bijlagen 20

1. Inleiding

AANLEIDING, DOELSTELLING EN VERANTWOORDING

De gemeente Den Haag wil graag inzicht in de huidige kwaliteit van de populieren die in eigendom zijn van de gemeente. In opdracht van de gemeente Den Haag, Dienst Stadsbeheer, Team Advies Buitenruimte en Groen, mevrouw M. van der Vegt, heeft Bomenwacht Nederland daarom een kwaliteitsbeoordeling uitgevoerd bij 4.218 bomen in de gemeente Den Haag.

Deze kwaliteitsbeoordeling heeft de volgende doelen:

1. Het vaststellen van de kwaliteit van de bomen in de huidige situatie, waarbij de conditie, veiligheid en beheerbaarheid worden beoordeeld.
2. Het indelen van de bomen, op basis van de mate van kroonverval, in de klassen ‘ernstig’, ‘beperkt’ en ‘geen’.
3. Het geven van een gericht advies over te nemen maatregelen.

De afgelopen jaren is het populierenvervangingsplan ten uitvoer gebracht en zijn de meeste bomen met een ernstig kroonverval verwijderd. Een nieuwe inspectieronde is nodig om de actuele kwaliteit en mate van kroonverval van de overgebleven populieren vast te stellen.

De mate van kroonverval is vastgesteld via de methode zoals die tijdens de voorgaande inspectie is toegepast en ook is opgenomen in de ‘Richtlijn takbreuk populier, Wageningen Research, 2018’.

Op basis van de onderzoeksgegevens kan de gemeente goed onderbouwde en rationele keuzen formuleren over het fasegewijs vervangen van populieren waarbij sprake is van kroonverval.

De beoordeling is uitgevoerd door Simon van der Burg, Robbie van der Donk en Peter van Es, Boomadviseurs voor Bomenwacht Nederland in de periode januari tot en met mei 2024.

2. Situatie

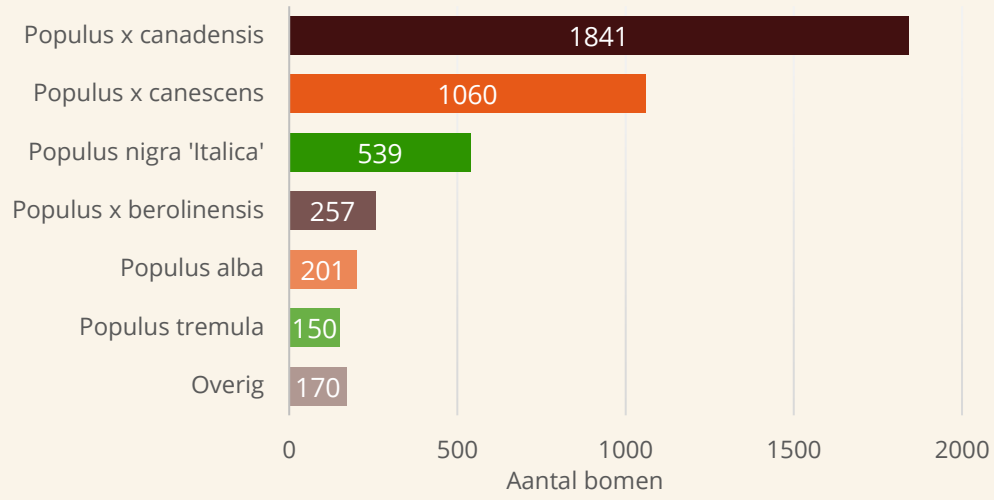
BESCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSLOCATIE ZOALS AANGETROFFEN.

Het beoordeelde bomenbestand bestaat uit diverse soorten populieren van uiteenlopende afmetingen, leeftijden en cultivars. De bomen staan op diverse locaties in de gemeente Den Haag, zoals parken, plantsoenen en sportparken, maar ook als laan- en straatbomen langs wegen en bijvoorbeeld parkeerplaatsen. Ook de standplaatsen van de onderzoeksbomen zijn verschillend; de bomen staan in gazon, heesterbeplanting, bosplantsoen of elementen-verharding.

De *volgende* grafieken geven weer hoe het beoordeelde bomenbestand is opgebouwd.

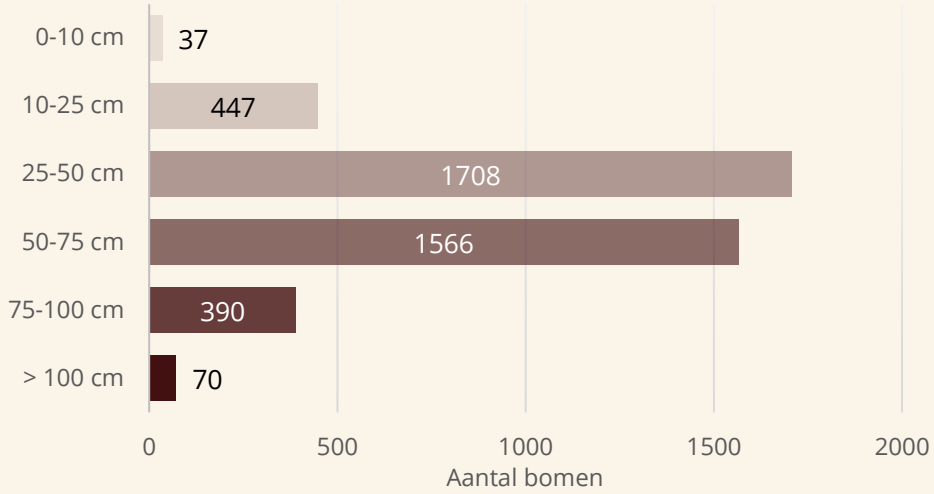
Bij de weergave van aantallen zijn de bomen die als 'Niet aanwezig' zijn geregistreerd buiten beschouwing gelaten. Ook bomen die in bosvakken zijn gecontroleerd, maar niet als punt op de kaart zijn ingetekend, worden buiten de weergave van de aantallen gehouden.

Sortiment

De categorie 'Overig' bestaat uit 170 bomen verdeeld over 10 soorten en/of cultivars.

Stamdiameter

3. Onderzoeksmethode

BESCHRIJVING VAN DE METHODIEK

3.1 Kroonverval

Een belangrijk onderdeel van de beoordeling is de mate van kroonverval (kroonvervorming), een natuurlijk en onomkeerbaar aftakelingsproces dat kenmerkend is voor oudere populieren.

Dit proces uit zich in het uitbuigen en (uiteindelijk) afbreken van dunne(re) en dikke takken. De mate van kroonverval hangt nauw samen met de veiligheid en beheerbaarheid van een boom, en is van groot belang bij het bepalen van de beheerbaarheid.

Het kroonverval is beoordeeld conform de landelijke richtlijn, die is opgesteld in opdracht van de Intergemeentelijke Studiegroep Bomen (ISB): http://edepot.wur.nl/444237

Categorieën van kroonverval

De onderzochte bomen zijn ingedeeld in 1 van de volgende 3 categorieën: geen kroonverval, beperkt kroonverval of ernstig kroonverval. *Hieronder* worden deze categorieën toegelicht.

Geen kroonverval

- De kroonrand is gesloten.
- Er is sprake van een opgaande takstructuur.
- Er zijn geen (noemenswaardige) gevolgen van takbreuk zichtbaar.

Beperkt kroonverval

- De kroonrand is niet volledig gesloten.
- Er is sprake van uitbuigende dunne(re) takken.
- Lokaal zijn gevolgen van takbreuk zichtbaar bij de dunne(re) takken.

Ernstig kroonverval

- De kroonrand is niet gesloten, er zijn (grote) openingen.
- Er is sprake van uitbuigende dunne(re) en dikke takken.
- Gevolgen van takbreuk zijn zichtbaar bij de dunne(re) en dikke takken.
- Op de dikke takken ontwikkelt zich stamschot.

Samenhang met de aspecten conditie, veiligheid en beheerbaarheid

Hieronder wordt toegelicht hoe de mate van kroonverval samenhangt met andere aspecten van de boom.

De conditie heeft weinig samenhang met de mate van kroonverval.
Bij een goede conditie vindt meer kroonaanwas plaats, waardoor takken eerder overbelast kunnen raken en uitbreken.
Populieren hebben over het algemeen een sterke groeikracht. Een goede conditie (optimale groeikracht) kan de kans op het uitbreken van takken verhogen.

Voor de **veiligheid** brengt kroonverval vanzelfsprekend veiligheidsrisico's met zich mee. Overbelaste en uitbuigende takken kunnen afbreken en hierdoor schade veroorzaken.

De **beheerbaarheid** van een boom hangt nauw samen met de mate van kroonverval. Kroonverval is een beheerprobleem. Door snoeimaatregelen (het innemen van de overbelaste takken) kan tijdelijk iets aan de symptomen van het kroonverval gedaan worden indien er sprake is van beperkt kroonverval, maar hiermee wordt het probleem niet verholpen. De kroon van de boom blijft in verval en de snoeimaatregelen zullen herhaaldelijk uitgevoerd moeten worden. Kroonverval leidt tot een lagere waardering voor het aspect beheerbaarheid. Bij ernstig kroonverval wordt de beheerbaarheid als slecht (cijfer 2) beoordeeld. Bij beperkt kroonverval wordt de beheerbaarheid als onvoldoende aangemerkt (cijfer 4).

Het ingrijpend **snoeien** van populieren moet worden ontraden vanwege de slechte resultaten. Het ingrijpende terugzetten van de kroon leidt in de praktijk tot spontane sterfte. De stam verliest plaatselijk zijn bast, gesteltakken sterven af en in een deel van de gevallen sterft de gehele boom af.

3.2 Kwaliteit

De kwaliteit van de afzonderlijke onderzoeksbomen is vastgesteld op basis van 3 aspecten: conditie, veiligheid en beheerbaarheid.

Conditie

Bij de conditiebeoordeling is met name gekeken naar de scheutlengte, de kroonstructuur en de knopgrootte en -bezetting. Ook is gelet op symptomen die wijzen op een aantasting (door bijvoorbeeld een insect of bacterie).

Veiligheid

Bij de beoordeling van de veiligheid is gekeken naar biologische en mechanische aspecten die van invloed kunnen zijn op de stabiliteit en breukveiligheid van de boom. Voorbeelden hiervan zijn schimmelaantastingen, holten, scheuren, zware takken en plakoksels (slechte takaanhechtingen). Deze kunnen leiden tot een verhoogde kans op stambreuk, takbreuk en/of windworp.

De veiligheid van elke boom wordt gewaardeerd met een cijfer. De geadviseerde veiligheidsmaatregelen zijn gerelateerd aan dit cijfer. Onderstaande tabel geeft de samenhang weer tussen de beoordeling van de veiligheid en de geadviseerde veiligheidsmaatregelen.

Veiligheidsmaatregel	Cijfer veiligheid					
	6	4	2	0	Niet te beoordelen	Nader onderzoek
Vellen (boom verwijderen)			X	X		
Tak(ken) innemen (snoei)	X					
Tak(ken) verwijderen (snoei)	X					
Kroonreductie (snoei)		X				
Grof dood hout verwijderen (snoei)	X					
Verankering aanbrengen		X				
Verankering controleren en/of bijstellen		X				
Nader onderzoek						X
Hercontrole					X	
Jaarlijkse inspectie		X				

Beheerbaarheid

De beheerbaarheid van een boom is de mate waarin de boom op zijn huidige standplaats duurzaam te handhaven is, zonder knelpunten voor de boom zelf of voor de omgeving, en zonder dat er buitenproportionele beheermaatregelen nodig zijn. De beheerbaarheid is beoordeeld aan de hand van diverse factoren, in de resultaten wordt hier verder op in gegaan. Naast de conditie en veiligheid zijn onder andere ook de standplaats, de boomsoort, de resterende levensduur en het beoogde eindbeeld bepalend.

Kwaliteitscategorieën

Aan de conditie, veiligheid en beheerbaarheid worden waarderingscijfers toegekend (tussen 0 en 10). Vermenigvuldiging van deze 3 cijfers resulteert in een kwaliteitsgetal (tussen 0 en 1000). Op basis van dit getal wordt de boom ingedeeld in een kwaliteits-categorie. De volgende tabel geeft een overzicht van de gehanteerde categorieën en de bijbehorende omschrijvingen.

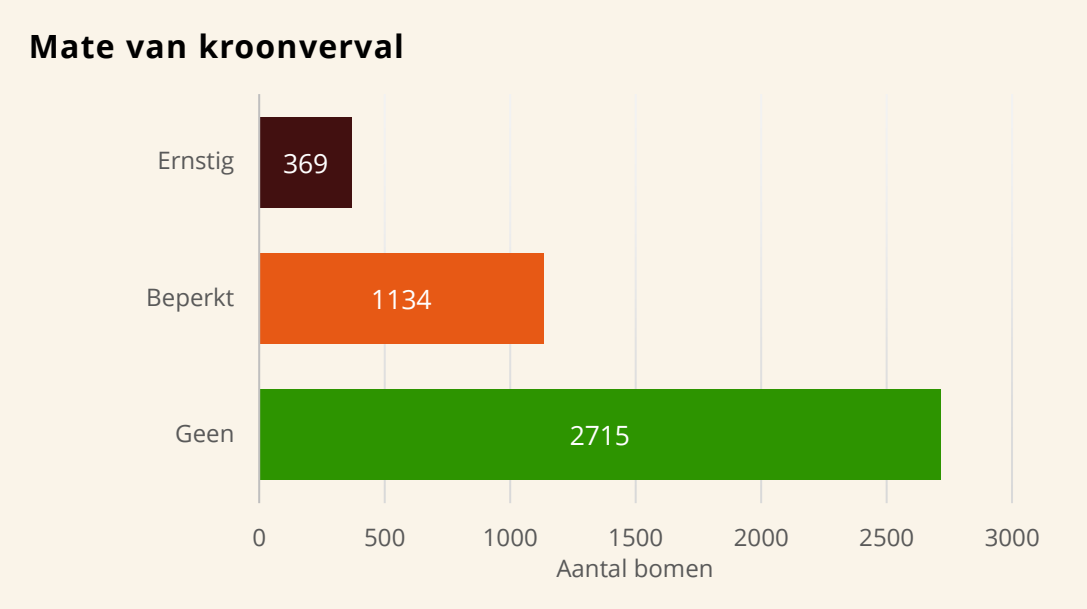
Kwaliteitscategorie	Kwaliteitsgetal	Omschrijving
Slecht	< 75	De boom functioneert niet.
Matig	75 - 200	De boom functioneert niet naar behoren.
Voldoende	> 200	De boom functioneert naar behoren.
Nader onderzoeken	–	*Om de kwaliteit te kunnen vaststellen, dient eerst een nader onderzoek te worden uitgevoerd.*
Niet te beoordelen	–	*De kwaliteit kan niet worden beoordeeld.*

Naar aanleiding van de kwaliteitsbeoordeling hebben wij een advies opgesteld met veiligheids- en/of onderhoudsmaatregelen. Wanneer actieve veiligheidsmaatregelen noodzakelijk zijn om de risico's voor de omgeving te minimaliseren, is de boom benoemd als risicoboom. Wanneer de afwijkingen in de huidige situatie (nog) geen actieve maatregelen vergen, maar er wel een jaarlijkse inspectie gewenst is, is de boom als attentieboom aangemerkt.

4. Resultaten

4.1 Mate van kroonverval

De *volgende* grafiek geeft aan hoe de mate van kroonverval is beoordeeld.'

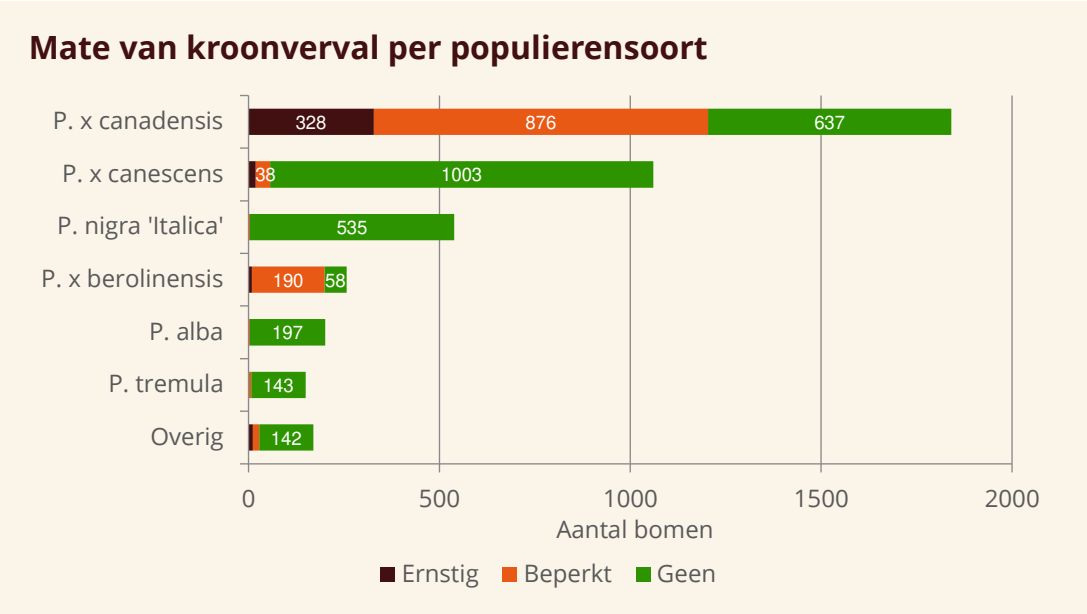

- Bij 369 bomen is de mate van kroonverval als ernstig beoordeeld. Bij deze bomen zijn 1 of meerdere van de volgende kenmerken geconstateerd:
  - de kroonrand is niet gesloten,
  - er is sprake van uitbuigende dunne en dikkere takken,
  - er zijn gevolgen van takbreuk zichtbaar bij dunne(re) en dikkere takken en/of
  - op de dikkere takken ontwikkelt zich stamschot.

- Bij 1.134 bomen is een beperkte mate van kroonverval zichtbaar. Hierbij zijn de volgende kenmerken geconstateerd:
  - de kroonrand is niet volledig gesloten,
  - er is sprake van uitbuigende dunne(re) takken en
  - eventueel zijn lokaal gevolgen zichtbaar van takbreuk bij dunne(re) takken.

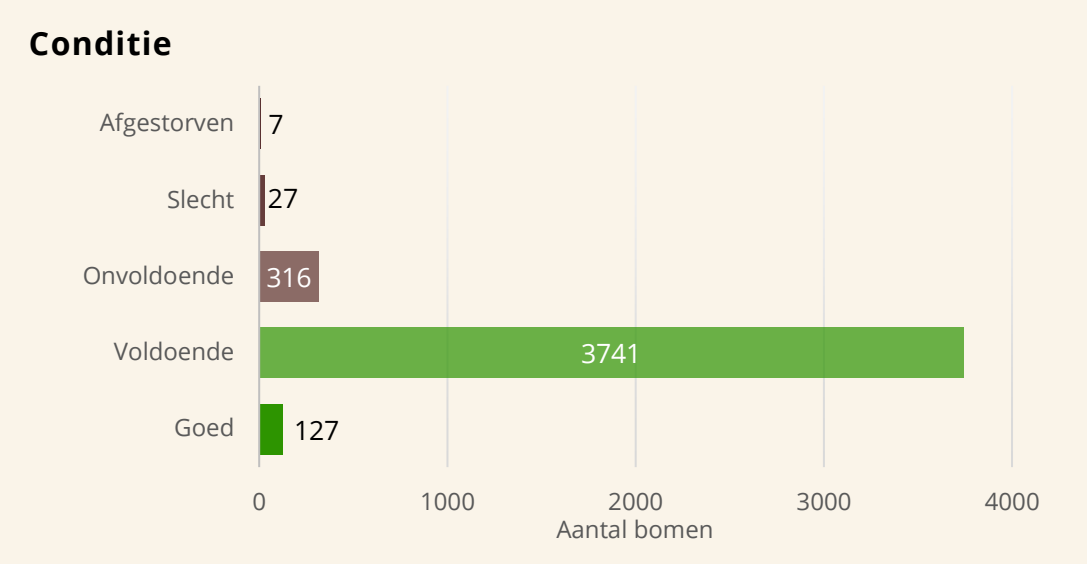
- Bij 2.715 bomen is geen kroonverval gesignaleerd. Deze bomen kenmerken zich door:
  - een gesloten kroonrand,
  - er is sprake van een opgaande takstructuur en
  - er zijn geen (noemenswaardige gevolgen van takbreuk zichtbaar.

De *volgende* grafiek laat de mate van kroonverval zien per afzonderlijke populierensoort.

4.2 Conditie

De volgende grafiek geeft weer hoe de conditie van de bomen is beoordeeld.

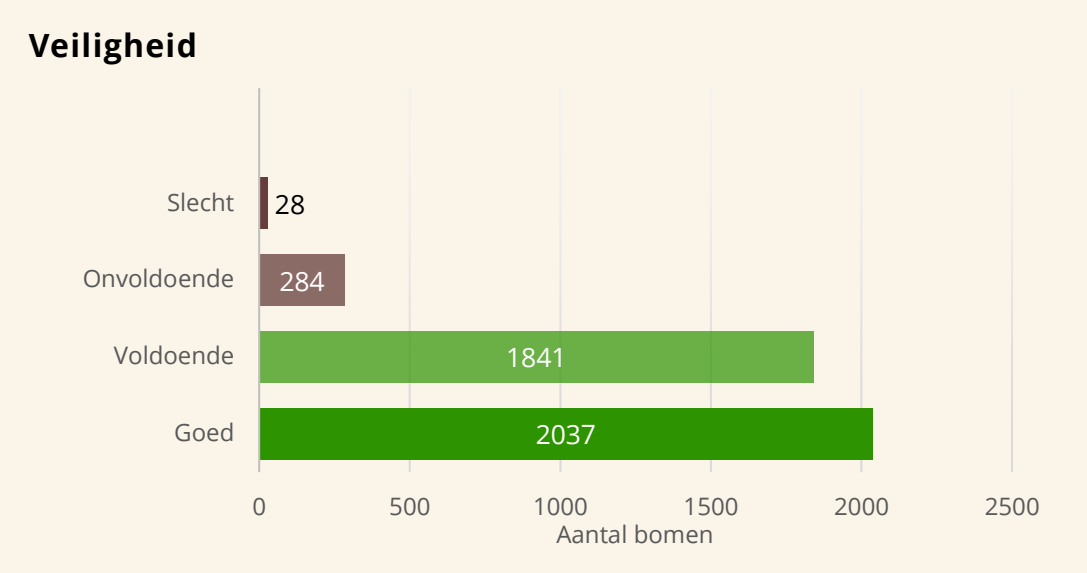
Bij een **voldoende** tot **goede** conditie is sprake van een jaarlijks toenemend kroonvolume.

Bij een **onvoldoende** conditie hebben de bomen te maken met een stagnerende groei. Door insterving van twijgen en een beperkte scheutontwikkeling neemt het kroonvolume per saldo niet meer toe.
Bij een **slechte** conditie is er sprake van afstervingsverschijnselen. Door sterfte in de uiteinden van de gesteltakken is er sprake van een (langzame) afname van het kroonvolume.

De bomen in de categorie **afgestorven** zijn geheel of voor het grootste deel afgestorven (waarderingscijfer 0).

4.3 Veiligheid

De volgende grafiek geeft weer hoe de veiligheid van de bomen is beoordeeld.

Bij de bomen waarbij de veiligheid als **slecht** is beoordeeld (waarderingscijfer 2), is sprake van een gebrek dat in de huidige situatie leidt tot een ernstig veiligheidsrisico voor de omgeving. Dit risico is alleen weg te nemen door de boom te vellen.

De veiligheid van bomen kan om 2 redenen als **onvoldoende** zijn beoordeeld (waarderingscijfer 4):

- Er is sprake van een gebrek dat in de huidige situatie leidt tot een veiligheidsrisico voor de omgeving. Deze bomen zijn als *risicoboom* aangemerkt.
  Dit risico is weg te nemen via een niet-reguliere maatregel, zoals het innemen van de kroon. Dit hangt vaak samen met ernstig kroonverval, wat niet te verhelpen is met reguliere snoei.
- Er is sprake van een gebrek dat in de toekomst kan leiden tot een veiligheidsrisico voor de omgeving. Voorbeelden zijn een rotting in de stamvoet of een omvangrijke

aanrijschade. De boom dient daarom jaarlijks visueel te worden geïnspecteerd. Vanwege het mogelijk gevaar in de toekomst zijn deze bomen als *attentieboom* aangemerkt.

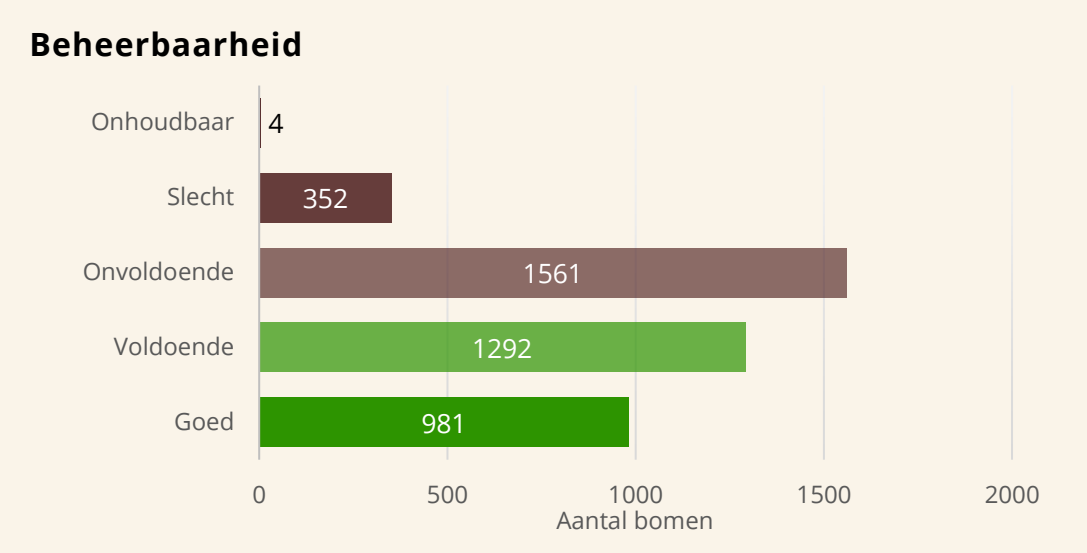
Bij de bomen waarbij de veiligheid als **voldoende** is aangemerkt (waarderingscijfer 6) is ook sprake van een gebrek dat in de huidige situatie leidt tot een veiligheidsrisico voor de omgeving. Het gaat bij deze categorie bomen voornamelijk om grof dood hout en dunnere overbelaste takken. Grof dood hout ontstaat veelal door lichtgebrek, dit is een natuurlijk proces van afsterving van takken in de binnenkroon. Dit risico is weg te nemen via een reguliere onderhoudsmaatregel (snoei van minder dan 20 procent van het kroonvolume).

Bij de bomen waarbij de veiligheid als **goed** is beoordeeld (waarderingscijfer 8) zijn geen noemenswaardige gebreken in het kader van de veiligheid waargenomen.

4.4 Beheerbaarheid

Vervolgens is beoordeeld in hoeverre de bomen in de toekomst nog duurzaam beheerd kunnen worden. De beheerbaarheid van een boom is de mate waarin de boom op zijn huidige standplaats duurzaam te handhaven is, zonder knelpunten voor de boom zelf of voor de veiligheid van de omgeving, en zonder dat er buitenproportionele beheer-maatregelen nodig zijn. Een buitenproportionele maatregel is bijvoorbeeld kroonreductie waarbij de boomkroon door snoei rondom wordt ingenomen.

De *volgende* grafiek geeft weer hoe de beheerbaarheid van de bomen is beoordeeld.

Bij de bomen waarbij de beheerbaarheid als **voldoende** tot **goed** is beoordeeld zijn geen beheerproblemen geconstateerd.

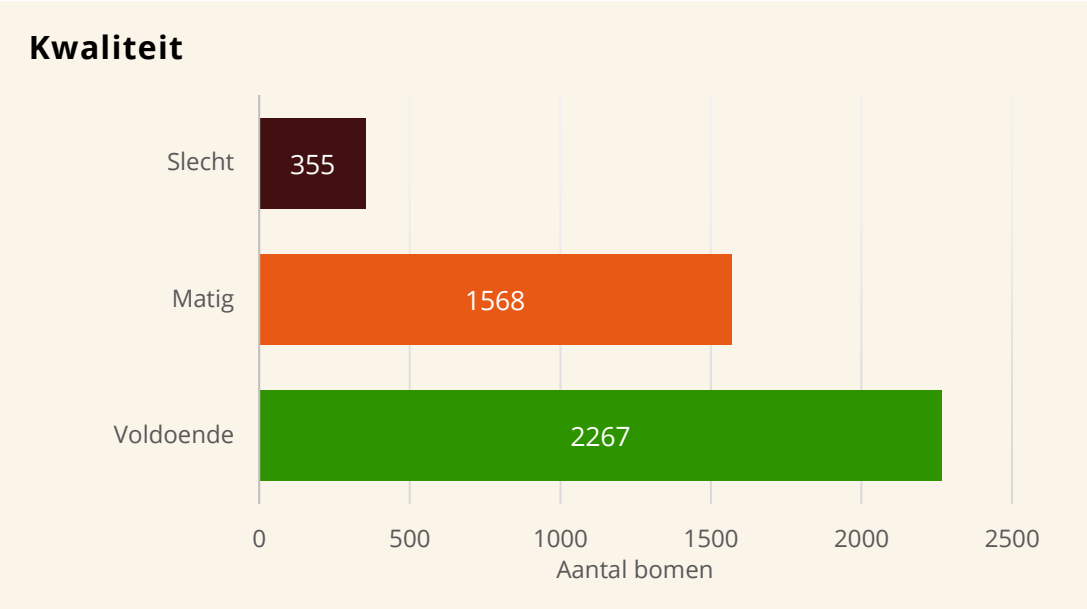
Bij de bomen waarbij de beheerbaarheid als onvoldoende is aangemerkt gaat het vooral om bomen met beginnende symptomen van kroonverval. Voor deze bomen is duurzaam beheer op langere termijn niet mogelijk.

Bij de bomen waarbij de beheerbaarheid als slecht is beoordeeld, betreft het voornamelijk bomen met ernstig kroonverval. Voor deze bomen is duurzaam beheer niet mogelijk. Daarom is het wenselijk de bomen binnen 2 jaar te verwijderen. Eventuele veiligheidsmaatregelen moeten bij deze bomen herhaald worden binnen de periode van de verwachte resterende levensduur.

4.5 Kwaliteitsbepaling

Op basis van de conditie, veiligheid en beheerbaarheid is de kwaliteit van de onderzoeksbomen bepaald.

De *volgende* grafiek laat zien hoe de bomen verdeeld zijn over de diverse kwaliteits-categorieën.

5. Conclusie en advies

CONCLUSIE EN ADVIES VOOR DE BOMEN OP BASIS VAN DE ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Conclusie

Kwaliteit

Een deel van het populierenbestand van de gemeente Den Haag (9 procent) is van slechte kwaliteit. Deze bomen hebben voornamelijk te maken met ernstig kroonverval, waardoor ze niet duurzaam te behouden zijn. De bomen met een matige kwaliteit hebben een beperkt kroonverval. De bomen met de kwaliteit voldoende hebben geen kroonverval.

Kroonverval

Bij 369 bomen (9 procent) is **ernstig** kroonverval geconstateerd. Deze bomen vertonen duidelijke symptomen van het natuurlijke aftakelingsproces bij oudere populieren.
1.134 bomen vertonen **beperkt** kroonverval. Deze bomen zijn met eenvoudige snoeimaatregelen voorlopig nog te behouden.
Bij 2.715 bomen is **geen** kroonverval gesignaleerd. Bij deze bomen is duurzaam behoud mogelijk.

5.2 Advies

Voor de onderzoeksbomen in de categorie 'ernstig kroonverval' adviseren wij het besluit te nemen om deze binnen 2 jaar te vervangen. De betreffende bomen zijn niet duurzaam te behouden; het gaat om een onomkeerbaar aftakelingsproces dat niet met maatregelen kan worden gestopt. Vanuit veiligheids- en beheeroogpunt is vervanging daarom een logische keuze.

Het **kandelaberen** (ingrijpend snoeien) van populieren wordt ontraden vanwege de slechte resultaten die hiermee in de achterliggende jaren zijn behaald. Vanuit het populierenvervangingsplan is deze maatregel op enkele locaties in Den Haag bij wijze van uitzondering toegepast. Het fors terugsnoeien van de kroon blijkt in de praktijk echter te leiden tot spontane afsterving van delen van de boom of het niet meer uitlopen van de gehele boom. Voorbeelden daarvan staan (of hebben gestaan) aan de Conradkade en in het Florence Nightingalepark. Het (deels) doodgaan van de populieren veroorzaakt veiligheidsrisico's en heeft verhoogde beheerkosten tot gevolg. Daarnaast nemen de baten van de bomen (ecosysteemdiensten) af door de aanzienlijke verkleining van het kroonvolume.

Rijswijkse Waterweg

Voor de 98 populieren aan de Rijswijkse Waterweg is een aparte notitie geschreven. Voor deze locatie is in 2020 een specifieke vervangingsstrategie opgesteld. De vervangingsstrategie bevat het fasegewijs vervangen van de Canadese populieren. De notitie is terug te vinden in *bijlage A*.

Bijlagen

BIJLAGE A

Notitie: Populieren Rijswijkse Waterweg

Bijlage A Populieren Rijswijkse Waterweg

Bevindingen 2024

Bij de huidige beoordeling van de 98 populieren aan de Rijswijkse Waterweg is bij 13 bomen in de noordelijke rij de waardering 'ernstig kroonverval' toegekend conform de vastgestelde methodiek. Deze 13 bomen zijn in het recente verleden om die reden gesnoeid als tijdelijke oplossing om het risico van uitbreken van takken te verkleinen. De groenbeheerder geeft aan dat er ondanks het snoeien in het algemeen nog steeds veel populierentakken uitbreken. De bomen aan zuidzijde van de weg zijn inmiddels vervangen.

Problematiek

Voor de bomen op deze locatie kwam in 2020 de vraag of het hier werkelijk kroonverval betreft als verouderingsproces omdat het bomen zijn van slechts 24 jaar oud.

Van de betreffende bomen is de cultivarnaam onbekend. Wel staat vast dat de bomen een aanzienlijke groeisnelheid hebben. De jaarlijkse lengtegroei bedraagt 1,5 meter en de jaarlijkse toename in diameter 2,5 cm. Geconcludeerd kan worden dat het een cultivar is die prima eigenschappen heeft voor de bosbouw, zoals een fijne takstructuur en een bovengemiddelde groeikracht. De bomen hebben een hogere groeisnelheid dan de veel toegepaste 'Robusta'.

Door de hoge groeisnelheid treden 'ouderdomsverschijnselen' in de vorm van kroonverval eerder op dan bij minder snelgroeiende cultivars. De hoge groeisnelheid heeft tot gevolg dat de bomen gevoeliger zijn voor takbreuk. Dat er al op jonge leeftijd takbreuk optreed laat zien dat deze cultivar niet geschikt is als laanbeplanting langs een hoofdstructuur met een hoge verkeersintensiteit.

Vervangingsstrategie 2020

Gezien de hiervoor geschetste problematiek en de bevindingen uit de beoordelingen is in 2020 aanbevolen om de populieren aan de Rijswijkse Waterweg in fasen te gaan vervangen. Het verwijderen van alleen bomen met ernstig kroonverval zou het risico van takbreuk bij de overgebleven bomen doen toenemen. Recent zijn enkele exemplaren spontaan omgewaaid ten gevolge van verwijdering van de zuidelijke bomenrij. Bij individuele verwijdering of bloksgewijze vervanging zijn risico's van windworp in nog grotere mate aanwezig. In de tweede plaats is het niet mogelijk om tussen de bestaande bomen een nieuwe, duurzame laanstructuur te gaan herplanten.

De ruime bermen langs de doorgaande weg lenen zich bij uitstek voor het aanplanten van forse, robuuste bomen van de eerste grootte. Een prima keuze zou zijn een langzaam groeiende cultivar van de zwarte populier (*Populus nigra* cv.).

De eerste fase van de vervanging is inmiddels uitgevoerd. De populierenrij aan de zuidzijde van de weg is verwijderd en nieuw geplante bomen zijn ervoor in de plaats gekomen.

Vervolg

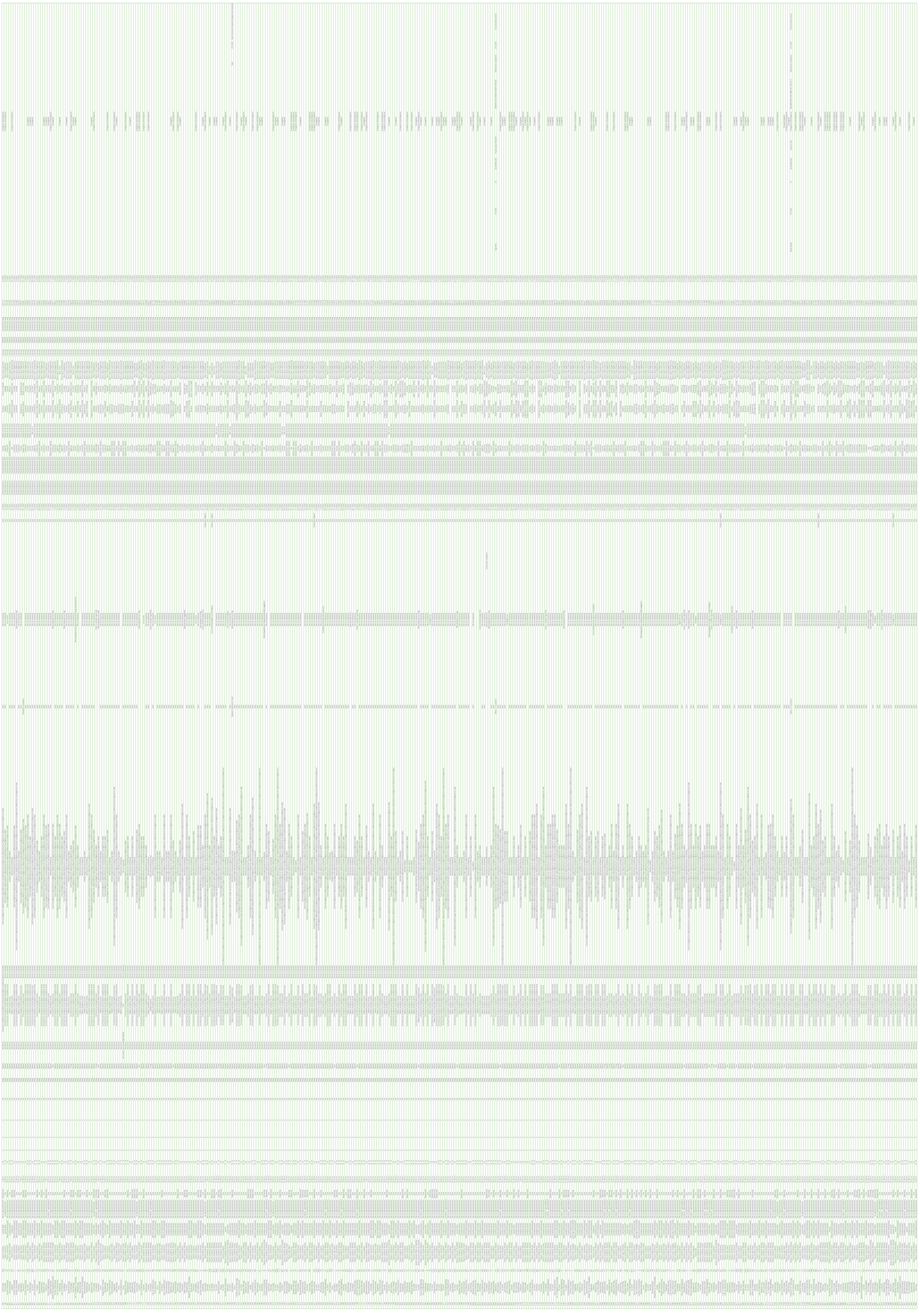
De conditie, veiligheid en beheerbaarheid bepalen samen de kwaliteit van de boom. Op basis van de kwaliteitsbeoordeling hebben wij voor de bomen passende veiligheids- en onderhoudsadviezen verstrekt.
Wij ondersteunen u graag in het vervolgtraject, van het beslissen welke maatregelen moeten worden uitgevoerd tot boomtechnisch toezicht tijdens de uitvoering.

Bomenwacht
NEDERLAND

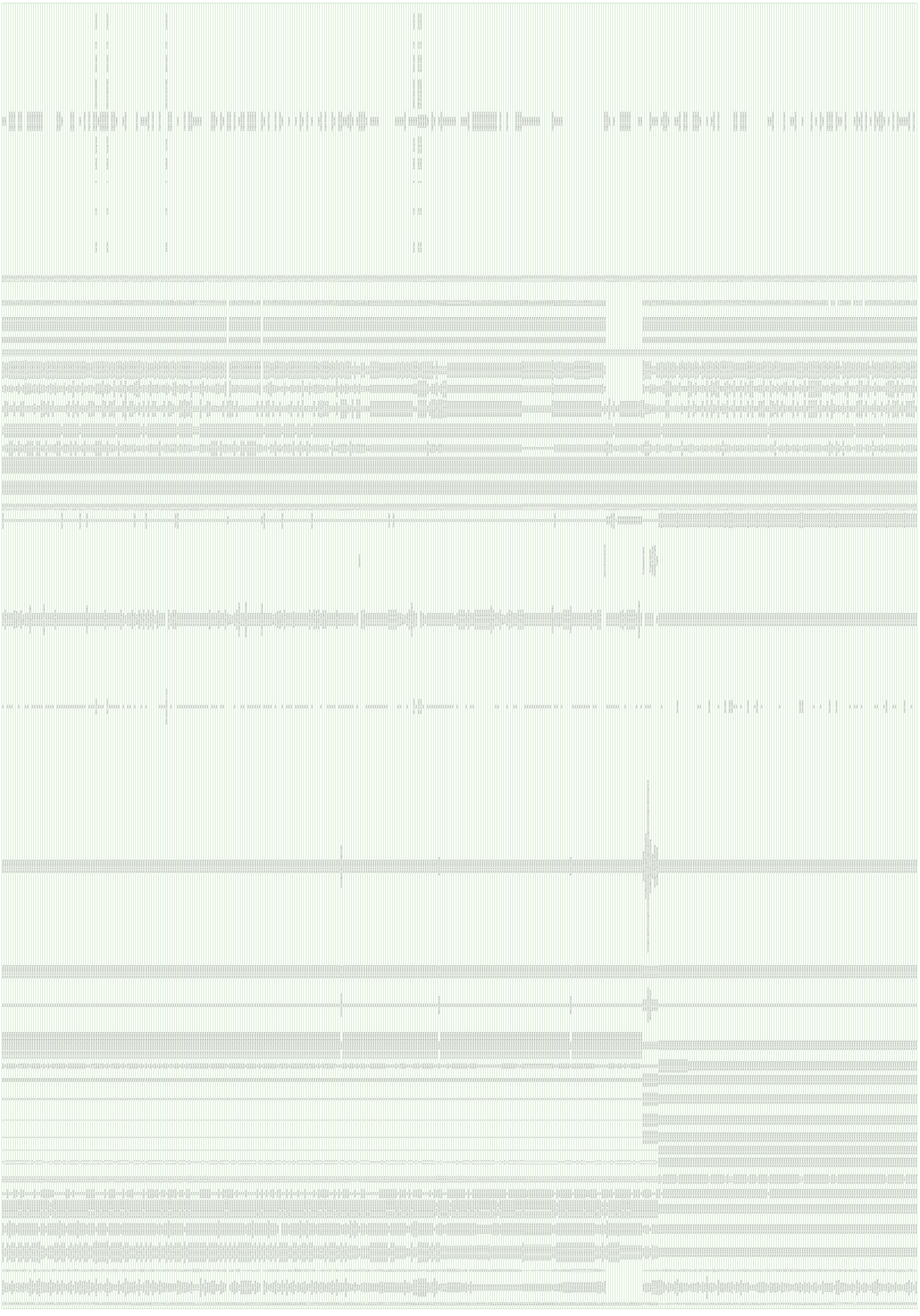

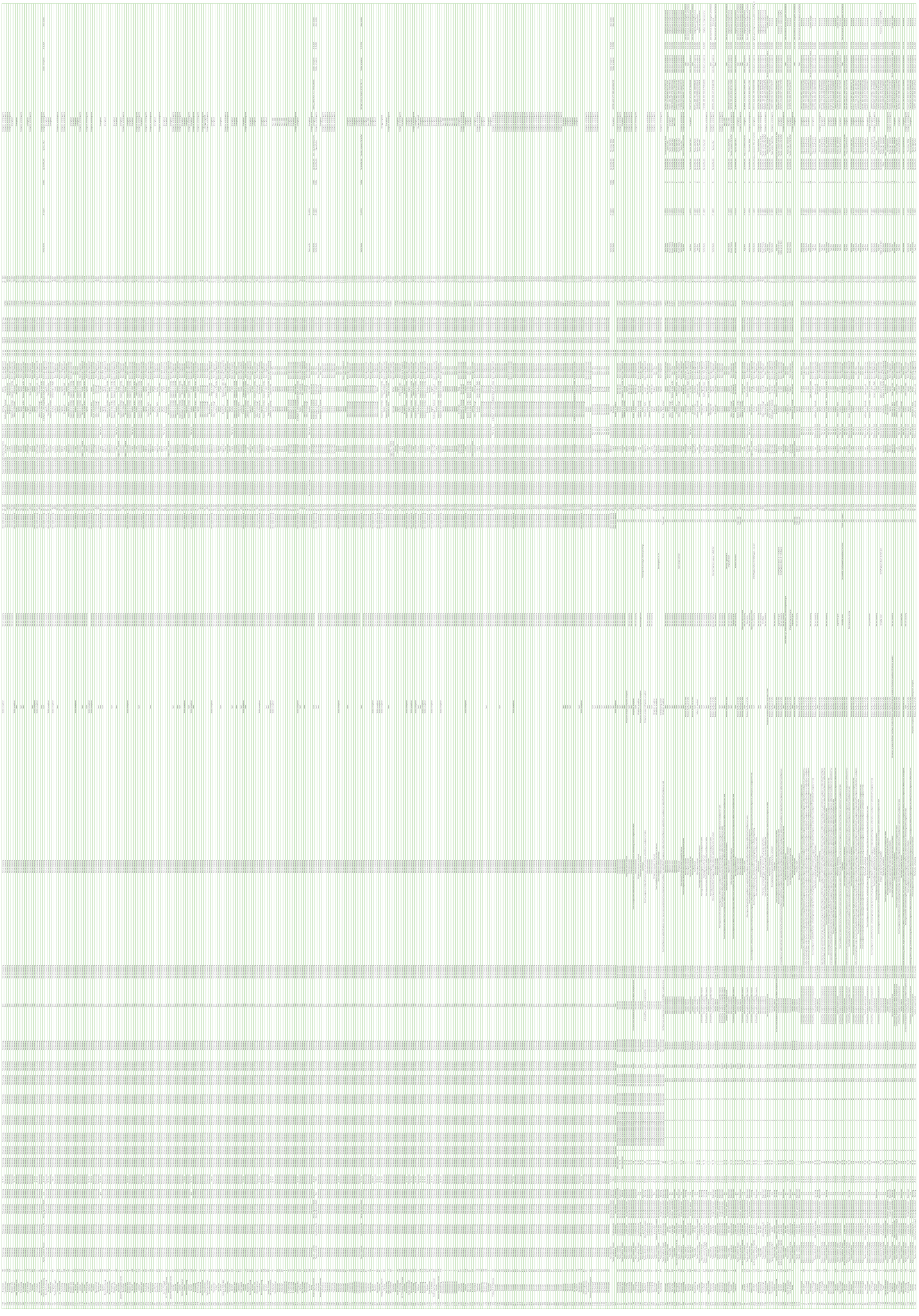
Voor meer informatie kijk op
www.bomenwacht.nl

| Boom ID | Behaal plicht | Boomnummer | Soortnaam | Boomhoofdsoortkeuze | Boomhoofdsoortkeuze | Boomhoofdsoortkeuze

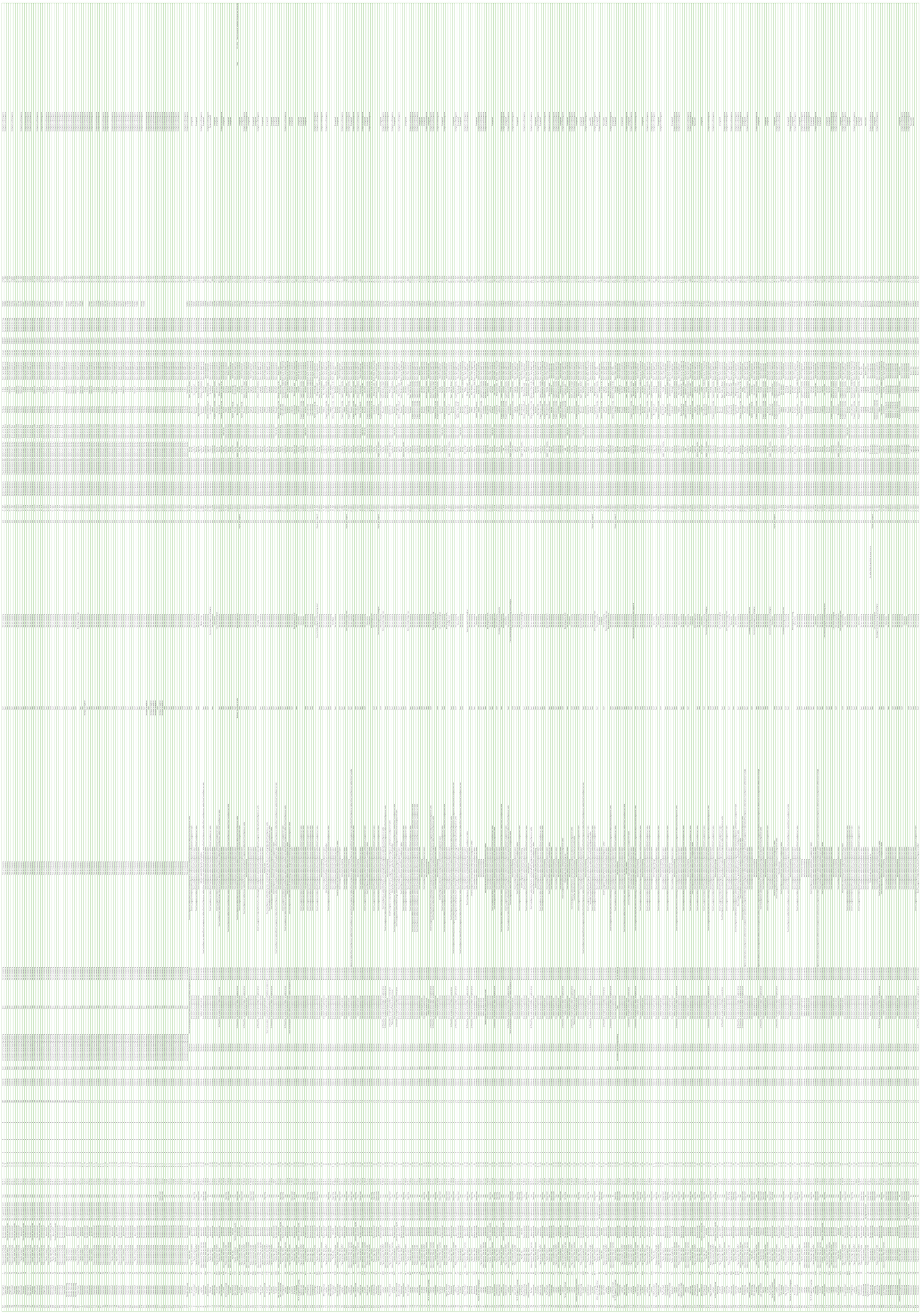

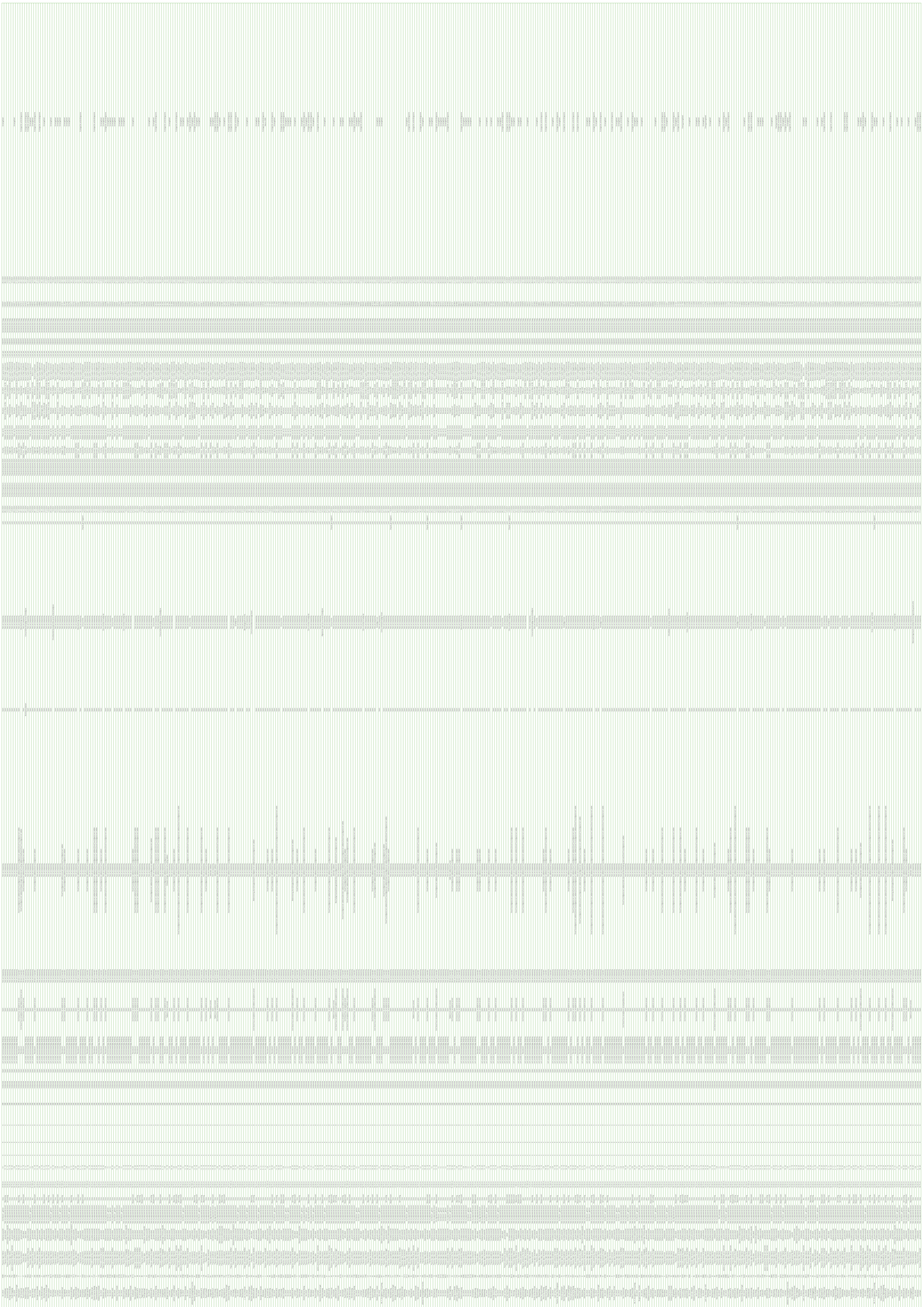

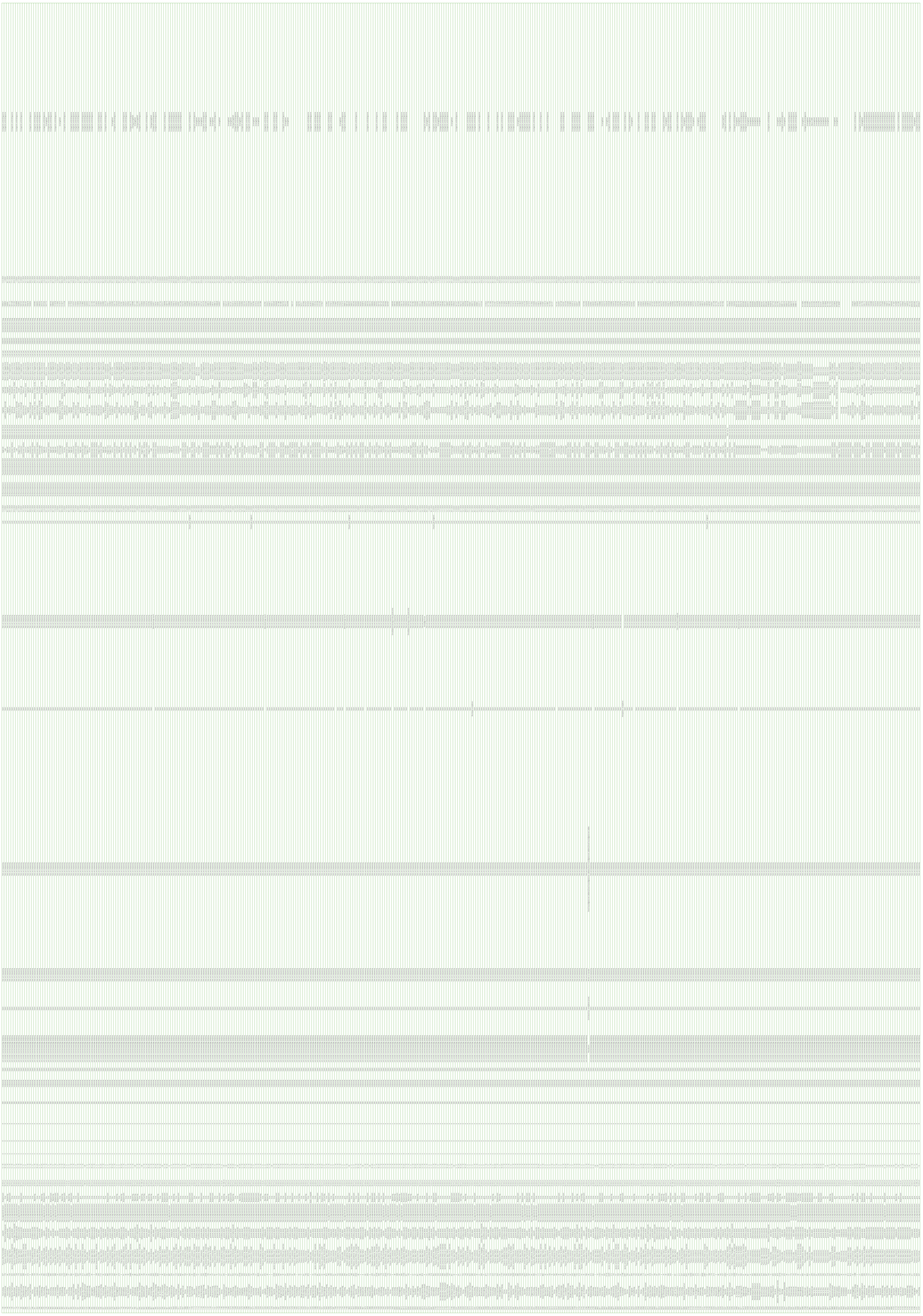

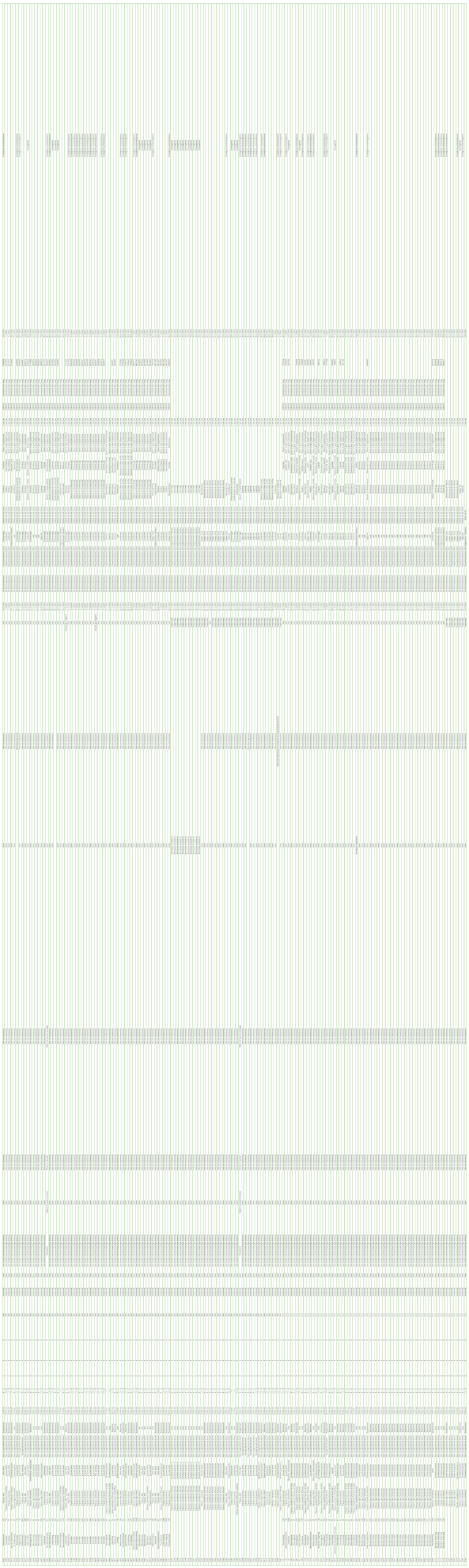

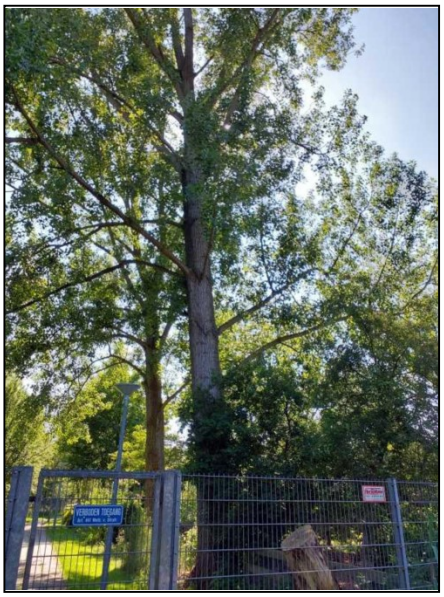

LOCATIE Groenendaal 128

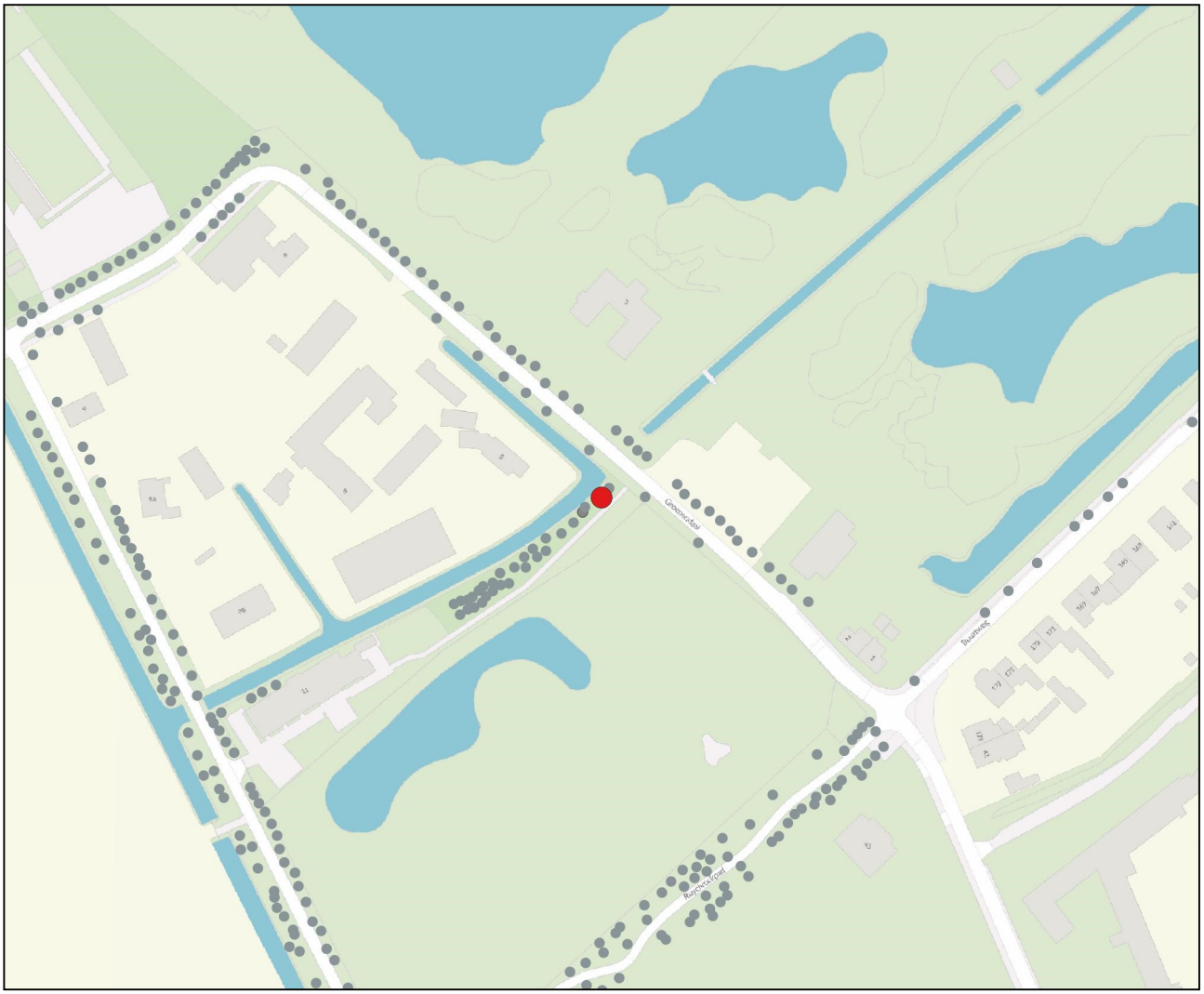
Foto

Boomgegevens

Boomsoort:	Populus x canadensis 'Robusta'
Stamdiameter:	80 cm
Stadsdeel:	Haagse Hout - Wassenaar
Beheergebied:	Groenendaal
Boomnummer:	128
Postcodegebied:	2244BK
Kroonverval:	Ernstig
Kwaliteitscategorie:	Slecht
PVP nummer:	HHW PVP 2

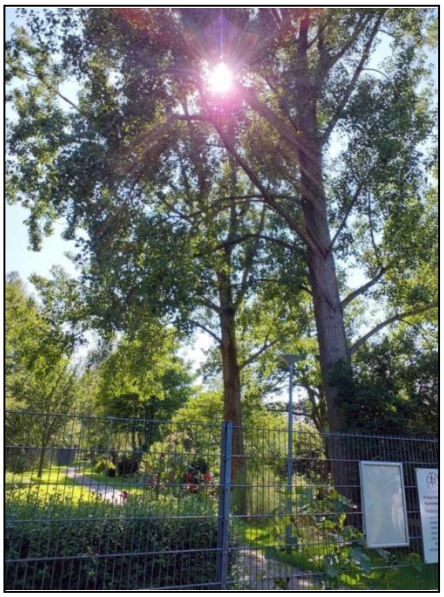
Situatietekening

Bijlage: Situatietekening met foto

LOCATIE Groenendaal 129

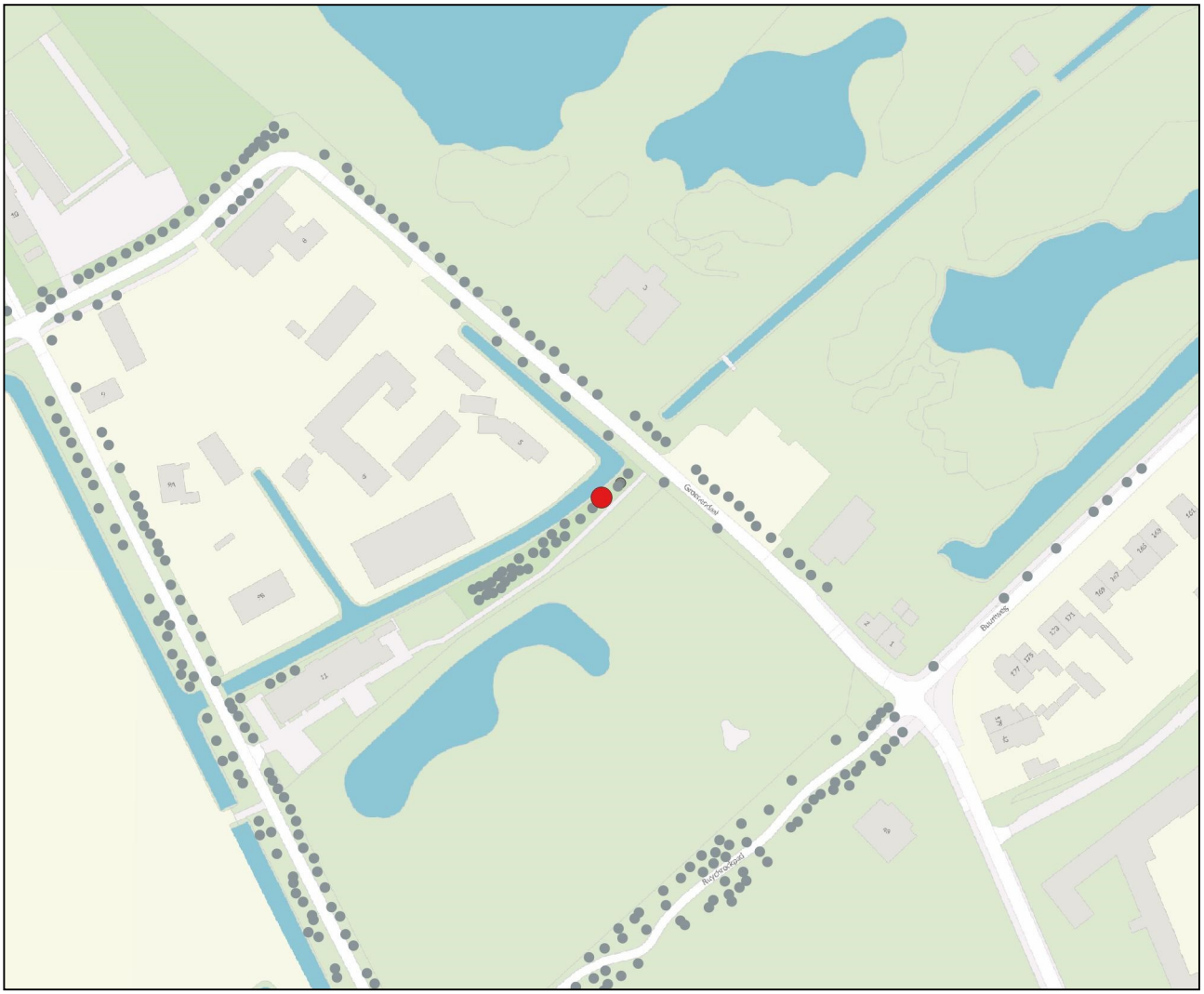
Foto

Boomgegevens

Boomsoort:	Populus x canadensis 'Robusta'
Stamdiameter:	80 cm
Stadsdeel:	Haagse Hout - Wassenaar
Beheergebied:	Groenendaal
Boomnummer:	129
Postcodegebied:	2244BK
Kroonverval:	Ernstig
Kwaliteitscategorie:	Slecht
PVP nummer:	HHW PVP 3

Situatietekening

Bijlage: Situatietekening met foto

LOCATIE AMONSVLAKTE 1481

Foto

Boomgegevens

Boomsoort:	Populus x canadensis
Stamdiameter:	59 cm
Stadsdeel:	Haagse Hout - Wassenaar
Beheergebied:	AMONSVLAKTE
Boomnummer:	1481
Postcodegebied:	
Kroonverval:	Ernstig
Kwaliteitscategorie:	Slecht
PVP nummer:	HHW PVP 4

Situatietekening

Bijlage: Situatietekening met foto

LOCATIE AMONSVLAKTE 1578

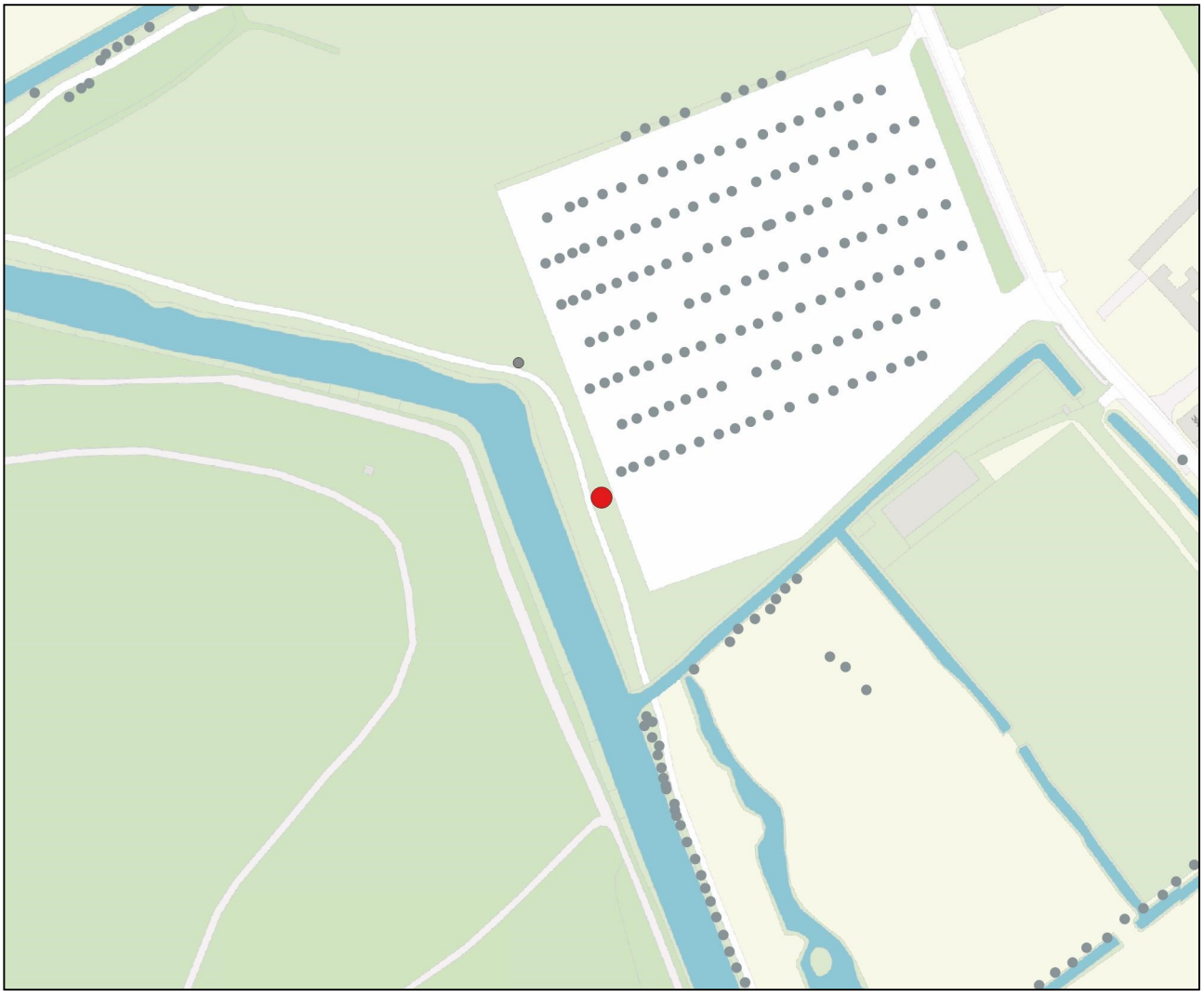
Foto

Boomgegevens

Boomsoort:	Populus x canadensis 'Robusta'
Stamdiameter:	76 cm
Stadsdeel:	Haagse Hout - Wassenaar
Beheergebied:	AMONSVLAKTE
Boomnummer:	1578
Postcodegebied:	2244BN
Kroonverval:	Ernstig
Kwaliteitscategorie:	Slecht
PVP nummer:	HHW PVP 5

Situatietekening

Bijlage: Situatietekening met foto

Den Haag

Robert Barker
Wethouder van Buitenruimte, Dierenwelzijn en Milieu

114

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan de voorzitter van de commissie Leefomgeving

Ons kenmerk
DSB/10765017
RIS319440
Contactpersoon
Martina van der Vegt
Dienst
Stadsbeheer
Afdeling
Beleidsafdeling Stadsbeheer
Telefoonnummer
14070
E-mailadres
martina.vandervegt@denhaag.nl
Bijlage
1

Datum
9 juli 2024

Onderwerp
Vervangen onveilige populieren

Geachte voorzitter,

Hierbij informeer ik u over de resultaten van de nieuwe veiligheidscontrole bij populieren, zoals aangekondigd in de Voortgang Populierenvervangingsplan (RIS298439). Vanwege het gevaar op takbreuk, worden de Haagse populieren extra gemonitord. Populieren die een gevaar opleveren, moeten worden vervangen. In januari en februari van dit jaar zijn 4218 populieren onderzocht. Van deze bomen zijn 375 stuks als onveilig beoordeeld en moeten worden vervangen.

Achtergrond onveilige populieren
Populieren groeien snel. Hierdoor wordt het hout van deze boomsoort slap en kwetsbaar als de boom ouder wordt, waardoor er gemakkelijk grote takken afbreken. Deze ontwikkeling treedt bij populieren eerder en in hoger tempo op dan bij de meeste andere boomsoorten, waardoor deze bomen een verhoogd risico hebben voor het afbreken van takken. Veelal oudere bomen en ook bomenrijen (van dezelfde leeftijd) waarin takbreuk is opgetreden, kennen een verhoogd risico dat opnieuw takken uitbreken. Takbreuk heeft in het verleden geleid tot materiële schade maar ook lichamelijk letsel.

Populierenvervangingsplan
Kroonverval, ofwel het (onverwacht) uitbreken van takken, is een probleem dat in de gebruikelijke manier van boomveiligheidscontrole onvoldoende naar voren komt. Daarom laat de gemeente om de twee jaar alle populieren beoordelen op kroonverval door een onafhankelijk bedrijf. Dit bedrijf maakt gebruik van de Landelijke Richtlijn Takbreuk bij Populieren (RIS 300436), om de veiligheid en beheerbaarheid van populieren in de openbare ruimte te beoordelen. De bomen die niet op een veilige of een duurzame manier kunnen worden beheerd, worden vervangen door nieuwe bomen.

Er zijn tot nu toe drie tranches van het populierenvervangingsplan uitgevoerd. De derde tranche betrof het vervangen van 551 onveilige populieren. De werkzaamheden voor de derde tranche zijn grotendeels afgerond. Er resteren nog 14 bomen uit de derde tranche. Voor deze bomen was een ontheffing vanuit de wet natuurbescherming noodzakelijk. Daarbij moeten er mitigerende maatregelen worden genomen. Zodra dit traject voltooid is, worden deze bomen vervangen als onderdeel van de vierde tranche van het populierenvervangingsplan.

Bij de vierde tranche gaat het om 375 populieren die vervangen worden. Dit volgt uit de ‘Kwaliteitsbeoordeling 2024 Populieren Den Haag’, die als bijlage is toegevoegd. De Canadese populier vormt nog altijd de grootste groep binnen de aanwezige populierensoorten. Bij deze populierensoort komt takbreuk bovengemiddeld vaak voor. De derde tranche van het populierenvervangingsplan loopt naar verwachting tot en met 2026.

Eerder dit jaar is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om een snoeimethode genoemd ‘fracture pruning’ toe te passen bij populieren in de stedelijke omgeving. Uit dit onderzoek blijkt dat de mogelijkheden hiervoor zeer beperkt zijn. Er zijn veel randvoorwaarden m.b.t. standplaats en conditie van de boom en lopende onderhoudskosten. De methodiek leent zich daarom alleen voor bomen die reeds een bijzondere ecologische waarde hebben. In het kader van een pilot zal fracture pruning worden toegepast bij minimaal 5 geschikte populieren.

Duurzaamheid
Voor de vierde tranche van het populierenvervangingsplan, wordt een nieuwe aanbestedingsprocedure opgestart. Zoals in voorafgaande tranches, ligt het oogmerk hierbij op duurzaam gebruik van het vrijgekomen hout. Ook zal zo veel mogelijk populierenhout en takken worden gebruikt om ecologische waardevolle takkenrillen en dergelijke aan te leggen. Een deel van het hout zal beschikbaar worden gesteld voor duurzaam gebruik door bewoners en initiatieven.

In oktober 2023 is er een succesvolle populierenhoutophaaldag georganiseerd. Hierbij konden omwonenden van de populieren het hout gratis ophalen (zie: Bewoners weten wel raad met populierenhout | Het Haagse Groen). Ook in de vierde tranche zal hout beschikbaar worden gesteld tijdens een ophaaldag van populierenhout.

Communicatie
Direct omwonenden worden geïnformeerd op het moment dat de kapaanvraag is verleend (vanaf dan kan bezwaar gemaakt worden tegen het verlenen van de vergunning). De bewoners worden nogmaals geïnformeerd wanneer werkzaamheden leiden tot forse overlast, zoals omleidingen of nachtelijke werkzaamheden. Daarnaast blijft de werkwijze van stippen en ‘tapen’ gehandhaafd. Op de tape staat de verwijzing naar de website denhaag.nl/populieren. De populierenpagina zal een update krijgen naar de nieuwe situatie. Ook zal er een kaart met een overzicht van de te vervangen onveilige populieren worden gepubliceerd met de locaties van de te vervangen populieren.

De meeste populieren die in de vierde tranche moeten worden vervangen, zijn te vinden in de stadsdelen Escamp, Loosduinen en op de Rijswijkse Waterweg (Leidschenveen Ypenburg). In Loosduinen en Escamp staan populieren die een risico vormen in de groengebieden Ockenburgh, Madestein en Uithof. Hierbij is geen sprake van direct omwonenden en zal de normale procedure worden gevolgd. Iedere populier die wordt gekapt, wordt vervangen door een nieuwe boom. Bij het kiezen van nieuwe bomen, wordt rekening gehouden met ecologisch passende soorten en het vermijden van monoculturen.

De Rijswijkse Waterweg betreft een bijzondere locatie, gezien de vrij jonge leeftijd van de bomen. Deze bomen groeien aanzienlijk sneller dan gebruikelijk, zelfs voor populieren. Helaas vertonen zij daarom ook op vroege leeftijd al kroonverval. Omdat in de hele laan de populieren als monocultuur (alle bomen van eenzelfde cultivar en eenzelfde leeftijd) zijn aangeplant, moet de hele laanstructuur worden vervangen. De populieren aan de zuidkant van de laan zijn in 2023 reeds vervangen. Om in de toekomst opnieuw omvangrijke vervanging te voorkomen, zijn aan de zuidzijde vijf verschillende boomsoorten bloksgewijs aangeplant. Deze werkwijze zal ook aan de noordzijde worden toegepast. De nieuwe beplanting bestaat uit ecologisch passende soorten. De omwonenden van de Rijswijkse Waterweg zijn sinds 2022 regelmatig geïnformeerd over de voortgang en plannen aan de Rijswijkse Waterweg.

Ook over het vervangen van populieren aan de noordzijde zal zorgvuldig worden gecommuniceerd.

Met deze maatregelen houden we de stad groen en veilig.

Met vriendelijke groet,
de wethouder van Buitenruimte, Dierenwelzijn en Milieu
Robert Barker

habitus

Quickscan flora en fauna

Vervangen 360 populieren

Gemeente Den Haag

habitus

Projectadviseur
Michael Wentzel MSc
michael@habitus.nl
0172-204060

Rapportage
Michael Wentzel MSc

Documentcode
HAAG20250107-QS-V2

In opdracht van
Gemeente Den Haag

Contactpersoon opdrachtgever
Martina van der Vegt

Opleverdatum
V1: 26 februari 2025
V2: 3 maart 2025

Kwaliteitscontrole
Nick Kroese BSc

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport inclusief foto's is enkel toegestaan met toestemming van de eigenaar (de opdrachtgever) en onder vermelding van de bron.
Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen. Onze algemene voorwaarden zijn hier in te zien en onze privacyverklaring vind je hier.

Habitus is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

NGB

Adres: Tolnasingel 3 / 2411 PV / Bodegraven
Kvk-nummer: 78391385 / **Btw-nummer:** NL861372669B01
www.habitus.nl

INHOUDSOPGAVE

Klik op de titel van een hoofdstuk om direct naar het betreffende hoofdstuk te gaan.

1. INLEIDING & ONDERZOEK 4

2. PLANGEBIED & ACTIVITEITEN 6

3. RESULTATEN 7

4. CONCLUSIE & AANBEVELINGEN 14

5. MAATREGELEN 15

BRONVERMELDING 17

BIJLAGEN 18

1. INLEIDING & ONDERZOEK

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens ruimtelijke activiteiten te verrichten. In paragraaf 2.2 is meer informatie opgenomen over deze activiteiten. De voorgenomen activiteiten kunnen leiden tot schadelijke handelingen op beschermde flora, fauna en gebieden onder de Omgevingswet. De activiteiten kunnen daardoor vergunningplichtig zijn als flora- en fauna-activiteit en/of Natura 2000-activiteit. Dit is een wettelijke verplichting van de initiatiefnemer bij ruimtelijke activiteiten. Dit rapport geeft invulling aan deze verplichting.

1.2 Doel en deelvragen

In deze quickscan wordt bepaald of de voorgenomen activiteiten vergunningplichtig zijn onder de Omgevingswet, op de onderdelen natuurwetgeving en -beleid (zie paragraaf 1.5). Zo kan vastgesteld worden of maatregelen nodig zijn en/of nader onderzoek noodzakelijk is. De volgende deelvragen worden beantwoord:

Onderdeel soortbescherming

- *Zijn beschermde soorten onder de Omgevingswet aanwezig of te verwachten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten?*
- *Worden schadelijke handelingen of nadelige gevolgen verwacht op beschermde soorten?*
- *Kunnen negatieve effecten voorkomen worden (maatregel) óf wordt nader onderzoek of een vergunning noodzakelijk geacht?*

Onderdeel gebiedsbescherming

- *Zijn er (significante) negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland-gebieden?*
- *Zijn er vervolgstappen nodig voor Natura 2000- of Natuurnetwerk Nederland-gebieden?*

1.3 Criteria

Op dit onderzoek zijn de volgende criteria van toepassing:

- Het onderzoek is uitgevoerd door deskundige ecologen met een hbo- of wo-opleiding op ecologisch gebied.
- Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau. Habitus verklaart hierbij geen enkel belang te hebben bij de uitkomst van het onderzoek. Ook heeft iedere vaste medewerker de ethische gedragscode ondertekend en beloofd hiernaar te handelen.
- Het onderzoek voldoet aan onze eigen proces- en kwaliteitseisen. Bekijk deze hier.
- Dit onderzoek is maximaal drie jaar geldig na de opleverdatum (zie colofon).
- Voor het opsporen, vangen (met toegestane vangmiddelen) of bemachtigen van beschermde dier- of plantensoorten is een geldige ontheffing aanwezig.

Roodborst
Waargenomen bij populier HHW PVP 2

1.4 Methode

De methode bestaat globaal uit een bureau- en veldonderzoek, beoordeling en een toetsing. Daarna volgen de conclusie en aanbevelingen. Een uitgebreide beschrijving van de methode is te vinden op onze website.

De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek zijn niet van invloed op de potentiebepaling. Wel kunnen de weersomstandigheden van invloed zijn op de aangetroffen soorten. De potentiebepaling blijft echter leidend. Omdat de omgeving ook beïnvloed kan worden door de voorgenomen ontwikkeling, wordt deze ook meegenomen in de beoordeling tot zo ver de invloedssfeer van het project reikt.

1.5 Reikwijdte

Onderstaand is beschreven aan welke wetten, artikelen en aan welk beleid de voorgenomen activiteiten worden getoetst in dit rapport. Er wordt niet getoetst aan het onderdeel houtopstanden uit de Omgevingswet. Ook toetsen wij niet op stikstofdepositie, maar verstrekken we wel de benodigde informatie om de voorgenomen activiteit te kunnen vervolgen. Tot slot, bij de effecttoetsing Natura 2000-gebieden wordt niet gekeken naar de 'typische soorten' zoals opgenomen in de Natura 2000 beheerplannen.

1.5.1 Soortbescherming

Er wordt getoetst aan de volgende artikelen uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en additioneel rijksbeleid:

- 11.37 Vogelrichtlijn (soorten) & jaarrond beschermde nesten
- 11.46 Habitatrichtlijn(soorten)
- 11.54 Andere soorten
- 11.27 Specifieke zorgplicht.

Ook wordt beoordeeld of voldaan wordt aan de algemene zorgplicht, zoals geformuleerd in Afdeling 1.3 'Zorg voor de fysieke leefomgeving'.

1.5.2 Gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming wordt getoetst aan de volgende onderdelen van de Omgevingswet:

- Natura 2000-gebieden: afdeling 1.3 (algemene zorgplicht) en artikel 11.6 (specifieke zorgplicht), met uitzondering van stikstofdepositie en aeriuscalculatie: artikel 4.15 en 6.15 uit de Omgevingsregeling.
- Natuurnetwerk Nederland: artikel 7.8 uit het Besluit kwaliteit leefomgeving en Omgevingsverordening artikel 7.7, 2e lid Bkl.
- Bijzondere nationale natuurgebieden en landschappen: artikel 11.6 en 2.44 lid 5 uit het Bal.

1.5.3 Provinciaal en gemeentelijk beleid

Aan overige beleidsgebieden wordt in principe niet getoetst, tenzij dit specifiek overeengekomen is.

1.5.4 Toetsing

Indien uit de toetsing naar voren komt dat er mogelijk sprake is van een schadelijke handeling, dan is veelal vervolgonderzoek benodigd. Hierbij valt te denken aan een nader onderzoek (soortbescherming), een NNN-toetsing of Voortoets Natura 2000 (gebiedsbescherming). Deze nadere onderzoeken zijn een vervolg op dit onderzoek.

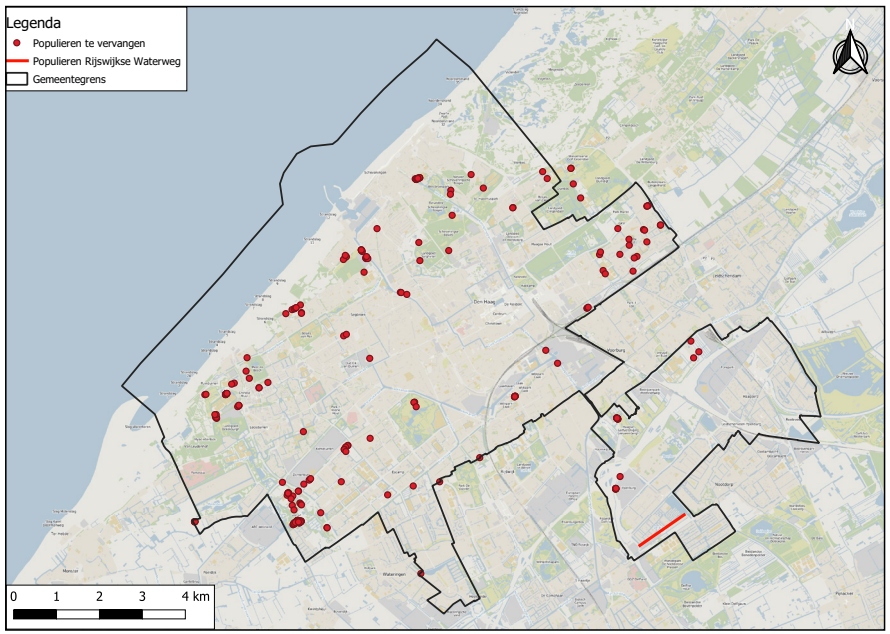
1.6 Verantwoordelijkheid opdrachtgever en opdrachtnemer

De begrenzing van een plangebied wordt aangeleverd door de opdrachtgever en opgenomen in bijlage 1. Ook de voorgenomen activiteiten worden zo specifiek mogelijk aangeleverd door de opdrachtgever. Ecologisch adviesbureau Habitus toetst de door de opdrachtgever aangeleverde activiteiten aan de in paragraaf 1.5 opgenomen onderdelen. Het is de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever om de (technische) reikwijdte/effecten van de activiteiten zo realistisch mogelijk in te schatten, aangezien Habitus in de planvormingsfase geen kennis heeft van de uitvoeringswijze en aangewezen is op verstrekte informatie door de opdrachtgever. Het is de verantwoordelijkheid van Habitus om de inschatting van de opdrachtgever zo nodig te verifiëren om de ecologische effecten te kunnen beoordelen. Bij onbekendheid van de effecten van de werkzaamheden bij de opdrachtgever, wordt in overleg met de opdrachtgever bepaald welke reikwijdte van effecten gehanteerd dient te worden in de toetsing. Zo nodig wordt een worstcase-benadering toegepast. Indien de reikwijdte van een effect in een latere projectfase wijzigt, kan een nieuwe toetsing nodig zijn. Het is de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever deze wijziging te laten beoordelen door een deskundig ecoloog.

2. PLANGEBIED & ACTIVITEITEN

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft de te vervangen 360 populieren in gemeente Den Haag en is gelegen in de provincie Zuid-Holland. De locaties van de te vervangen populieren zijn weergegeven in Figuur 1. De populieren staan in diverse milieus, zoals in straten, bosschages en parken. Ook de omgeving van de te vervangen populieren is divers, waaronder grasland en bos en naast watergangen, wegen en bebouwing. De activiteiten beperken zich tot het vervangen van de aangegeven populieren.

Figuur 1: de te vervangen populieren zijn aangegeven met een rode stip of lijn. De gemeentegrens van Den Haag is zwart omlijnd (PDOK, 2024). Sommige bomen staan dicht op elkaar, waardoor er maar één stip getoond wordt.

2.2 Activiteiten en planning

In het plangebied worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. kappen van 360 populieren;
2. herplant van de populieren.

Een overzichtskaart van de te vervangen populieren is groter weergegeven in bijlage 1 en de PVP-nummers van de populieren zijn te vinden in bijlage 2.

Voor de effectbeoordeling wordt uitgegaan van een (redelijkerwijs te verwachten) worstcasescenario. Verwacht wordt dat er lichte trillingen zullen plaatsvinden rond de stamvoet en werkgeluiden zullen ontstaan, zoals van een motorkettingzaag. De werkzaamheden vinden overdag plaats, met uitzondering van een aantal populieren langs tramlijnen en drukke wegen. De precieze planning van de activiteiten is ten tijde van de uitvoering van deze quickscan nog niet bekend. Er zal buiten de broedperiode van vogels gewerkt worden die globaal vanaf 15 maart t/m 15 juli loopt.

Tabel 1: storingsfactoren en effecten buiten het plangebied

Verwachte storingsfactor	Effect verwacht buiten het plangebied?
Trilling	Ja
Geluid	Ja
Licht	Nee*
Aanwezigheid mens & materieel	Ja
Water onttrekken	Nee

**Activiteiten aan enkele populieren langs tramlijnen en drukke wegen zullen in de nacht plaatsvinden. Hier zijn extra maatregelen van toepassing (zie par. 5.1.3)*

Plangebied of onderzoeksgebied?

We maken onderscheid tussen het plangebied en het onderzoeksgebied. Het plangebied betreft in dit geval de te vervangen populieren. Het onderzoeksgebied betreft het gebied wat onderzocht is tijdens het veldbezoek en tot waar de effecten van de ingreep kunnen reiken.

3. RESULTATEN

3.1 Beschermde gebieden

In Europa is een netwerk van beschermde gebieden opgezet. Dit zijn de zogenoemde Natura 2000-gebieden. In Nederland zijn daarnaast gebieden aangewezen onder het Natuurnetwerk Nederland en als bijzondere nationale natuurgebieden en landschappen. Deze gebieden zijn beschermd onder de Omgevingswet. In Tabel 2 zijn de afstanden van de populieren tot de dichtstbijzijnde beschermde gebieden benoemd. In Figuur 2 op de volgende pagina, is de ligging van het plangebied weergegeven ten opzichte van de beschermde gebieden en wordt een nadere toelichting gegeven.

Tabel 2: afstanden van het plangebied tot beschermde gebieden

Beschermd gebied	Afstand tot plangebied (in meters)
Natura 2000-gebied: 'Westduinpark & Wapendal' Natura 2000-gebied: 'Solleveld & Kapittelduinen' Natura 2000-gebied: 'Meijendel & Berkheide'	0 10 297
Natuurnetwerk Nederland	0
Bijzonder provinciaal landschap 'Midden-Delfland'	1840

**In paragraaf 3.1.1 is een hyperlink opgenomen naar de effectenindicator (Ministerie van Economische Zaken, 2017). Daar is ook meer informatie opgenomen over habitatsoorten en -typen.*

Alle Natura 2000-gebieden binnen vijf kilometer worden beoordeeld of tot zo ver de verwachtte effecten reiken. Van de te vervangen populieren bevindt boom SG PVP 282 zich in een Natura 2000-gebied. Verder staan meerdere populieren in de directe omgeving van Natura 2000-gebieden. Daarnaast bevinden bomen SG PVP 282 en SCH PVP 260 zich in gebieden behorend tot Natuurnetwerk Nederland.

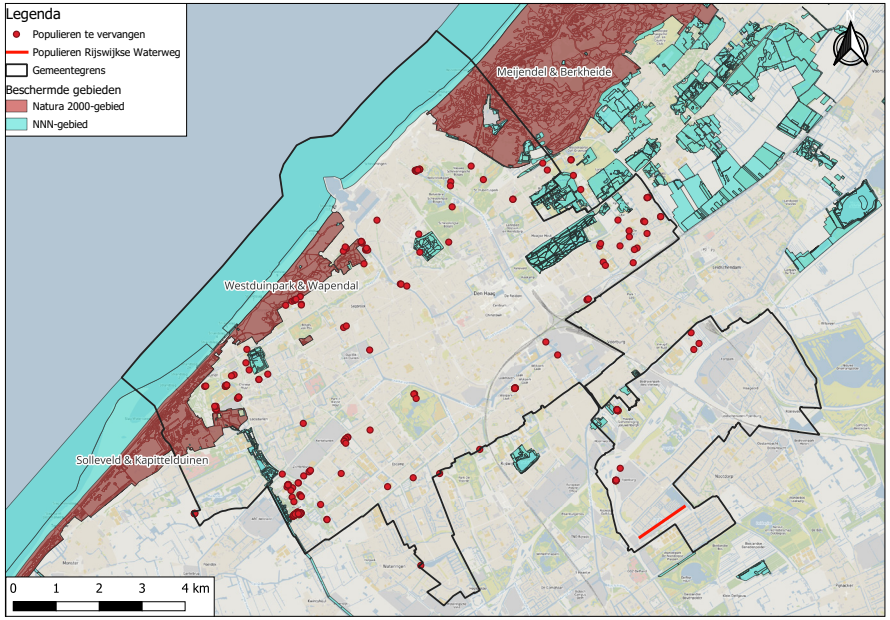
Algemene opmerking

Een grote afstand tussen het plangebied en een beschermd gebied betekent niet dat negatieve effecten per definitie uitgesloten kunnen worden. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een negatief effect op een soort die buiten een beschermd gebied verblijft óf van depositie. Ook de onttrekking van grondwater kan effecten veroorzaken op grote afstand.

Waarneming tijdens veldbezoek

In populier ES PVP 1067 bevindt zich een holte.

Figuur 2: ligging te verwijderen populieren (rode punten en lijn) ten opzichte van Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland (PDOK, 2024; provincie Zuid-Holland, 2024).

3.1.1 Stikstofdepositie

Significant negatieve effecten door stikstofdepositie op een stikstofgevoelig habitat- of leefgebiedtype in een Natura 2000-gebied kunnen niet vooraf uitgesloten worden. Daarom wordt een stikstofberekening geadviseerd, dit wordt ook wel een Voortoets Stikstof genoemd. De uitstoot die vrijkomt tijdens de voorgenomen activiteiten is momenteel onbekend en tevens zijn Natura 2000-gebieden aanwezig binnen 25 kilometer. Voor elk nieuw project dat stikstof veroorzaakt, moeten de stikstofgevolgen tot op een afstand van 25 kilometer berekend worden (Raad van State, 2023). De Voortoets Stikstof geeft duidelijkheid over de invloed van stikstof uit plannen en projecten op kwetsbare natuur (BIJ12, 2021). Als uit de Voortoets Stikstof (stikstofberekening) blijkt dat er geen significante gevolgen optreden, dan is er geen omgevingsvergunning voor een Natura-2000 activiteit nodig voor het aspect stikstof.

3.1.2 Effecttoetsing Natura 2000-gebieden (exclusief stikstof)

Mogelijke effecten op het Natura 2000-gebieden 'Westduinpark en Wapendal', 'Solleveld & Kapittelduinen' en 'Meijendel en Berkheide' kunnen veroorzaakt worden door: oppervlakteverlies; verstoring door geluid, licht en trilling; optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. Er staat één populier in Natura 2000-gebied 'Westduinpark & Wapendal'. Voor deze populier zijn maatregelen nodig, beschreven in paragraaf 5.1.1. Indien niet voldaan wordt aan deze maatregel, zal de activiteit nader beoordeeld moeten worden in een voortoets.

3.1.3 Effecttoetsing Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Er bevinden zich twee populieren in NNN-gebieden. Boom SG PVP 282 valt onder natuurtype N08.02 'Open duin' en boom SCH PVP 260 valt onder natuurtype N15.02 'Dennen-, eiken-, en beukenbos'. De kwalificerende soorten voor natuurtype N08.02 'Open duin' behoren tot de soortgroepen planten, broedvogels, dagvlinders en sprinkhanen. Voor beheertype N15.02 ' Dennen-, eiken-, en beukenbos' behoren planten en broedvogels tot de kwalificerende soortgroep. De werkzaamheden leiden niet tot negatieve effecten op de aanwezige natuurtypen. Er worden namelijk individuele populieren vervangen in afzonderlijke NNN-gebieden zonder bijzondere natuurwaarden. Om deze redenen blijven de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied behouden. Daarnaast staan er veel te vervangen populieren in de directe omgeving van NNN-gebieden, maar In provincie Zuid-Holland is er geen sprake van externe werking.

3.1.4 Effecttoetsing bijzondere nationale natuurgebieden en landschappen

Negatieve effecten worden uitgesloten. Binnen het plangebied is geen bijzonder provinciaal landschap aanwezig. Midden-Delfland bevindt zich op 1840 meter afstand, waardoor er geen effect verwacht wordt.

Nest zwarte kraai
Waargenomen in een populier aan de Rijswijkse Waterweg.

3.2 Beschermde soorten

Als de voorgenomen activiteiten mogelijk gevolgen hebben voor van nature in het wild levende planten of dieren, is er sprake van een flora-en-fauna-activiteit. In onderstaande paragrafen worden de mogelijke gevolgen voor beschermde soorten (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en nationale soorten) en hun leefgebieden in kaart gebracht. In paragraaf 3.4 is de specifieke zorgplicht uitgewerkt voor soorten van de Rode Lijsten en trekvogels. Het bureau-onderzoek en de veldbezoeken zijn uitgevoerd door deskundig ecologen. Op onze website zijn alle cv's opgenomen van onze collega's om deze deskundigheid aantoonbaar te maken.

3.2.1 Volledigheid

De populieren waren volledig op holtes en horsten te inspecteren, ondanks dat ze in blad stonden. Dit komt met name door de open takstructuur van de aanwezige populieren. Hierdoor zijn in de meeste gevallen alle stamdelen en takken volledig te beoordelen door rondom de boom te lopen. Vogelnesten die tegen de stam of dikke takken aan zitten, waren daarom zichtbaar.
Bij 25 bomen was de stam van de boom dusdanig begroeid met klimop, waardoor de stam niet volledig geïnspecteerd kan worden. De populieren met hun bijbehorende PVP-nummer zijn weergegeven in bijlage 7. In paragraaf 5.1.4 staan maatregelen hiervoor beschreven.
Aangetroffen boomholtes konden vanwege de hoogte (>4 meter) niet veilig geïnspecteerd worden met een ladder en endoscoop. Dit heeft tot gevolg dat de verblijfplaatsen van vleermuizen niet bij voorbaat uitgesloten konden worden.

3.2.2 Bureau-onderzoek

Het bureau-onderzoek is uitgevoerd door Michael Wentzel MSc op 12 augustus 2024 voorafgaand aan het veldbezoek. In NDFF is een begrenzing getekend van drie kilometer rondom de buitenste populieren. Alle waarnemingen van beschermde soorten zijn opgevraagd over de laatste vijf jaar, zie bijlage 4 voor de resultaten van de bureaustudie.

Gemeente Den Haag voert monitoring uit naar vliegroutes en foerageergebieden binnen de gemeente. De kaarten zijn online beschikbaar op stadsnatuur-ddh.hub.arcgis.com. Onze beoordeling over het effect van het vervangen van de populieren op vleermuis vliegroutes en foerageergebieden zijn gebaseerd op deze online kaart.

Wij hebben een negatief effect op een essentiële vliegroute beoordeeld indien:

- gaten groter dan 30 meter ontstaan tussen de bomen op een bekende essentiële vliegroute;
- de populier als een belangrijk oriëntatiepunt fungeert op een bekende essentiële vliegroute;
- de dekking van beplanting verdwijnt langs een vliegroute over water van watervleermuis;
- de verlichting aanzienlijk toeneemt op de vliegroute en de kans op verstoring reëel is.

Daarnaast hebben wij een negatief effect bepaald op een essentieel foerageergebied indien:

- er een groot vlak (> 5000 m2) aan kroonoppervlak verdwijnt binnen een bekend vlak- of lijnvormig essentieel foerageergebied die ook kan dienen als essentiële vliegroute én;
- er geen alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig is (binnen 100 meter) of onbereikbaar wordt.

3.2.3 Veldonderzoek

De veldbezoeken zijn uitgevoerd door Caitlin Duivenvoorden BSc, Marijn Tinga BSc en Michael Wentzel MSc in de periode van 14 augustus t/m 27 augustus 2024. Daarnaast is op 9 december 2024 door Michael Wentzel nog een veldbezoek uitgevoerd voor 14 populieren die tijdens het veldbezoek in augustus niet volledig onderzocht konden worden vanwege beperkte toegang tot het gebied. De ecologische risico's van de te vervangen bomen zijn vooraf verdeeld in vier categorieën, namelijk risico's in de:

- boomspiegel;
- stam;
- kroon;
- omgeving.

Het beoordelingsschema van de geïnventariseerde ecologische risico's is weergegeven in bijlage 3. Ook is in dit schema opgenomen welke risico's relevant zijn voor welke beschermde soorten. Zo kan bij een nest van zwarte kraai later in het seizoen de kans aanwezig zijn op een broedende boomvalk (vogel met een categorie 4 jaarrond beschermd nest). Indien er een risico aangetroffen werd (zoals een bijvoorbeeld een boomholte), is dit geregistreerd in de mobiele app Field Maps en is hier een foto van gemaakt. Tevens is van elke boom een foto gemaakt. Een aantal relevante foto's zijn weergegeven in bijlage 11. De rest van de foto's zijn opgeslagen bij Gemeente Den Haag.

Een holte of scheur is voor vleermuizen als geschikt aangemerkt indien deze:

- vrij aanvliegbaar is;
- een opening heeft van ten minste 0,8 centimeter;
- doorloopt naar boven of een kleine opening heeft met daarachter een groot volume.

De laatstgenoemde worden vaak gebruikt als winterverblijf (Haarsma, 2017).

3.2.4 Aanwezige en verwachte soorten

In Tabel 3 op de volgende pagina is te zien welke beschermde soorten (mogelijk) in het plangebied voorkomen en welke functies er verwacht worden. Ook is weergegeven welke ecologische risico's deze flora- en fauna-activiteit met zich meebrengt met betrekking tot de Omgevingswet. De soorten genoemd in de tabel worden zowel op basis van het bureau- als veldonderzoek verwacht. Vogels zonder jaarrond beschermd nest worden behandeld in de aparte briefrapportage (HAAG20250107-BRF-V1). Een overzicht van de soorten die uit het bureau-onderzoek komen, zijn te zien in bijlage 4. Soorten die op basis van het veldbezoek zijn uitgesloten of soorten waarop geen schadelijke handeling wordt verwacht, zijn te vinden in bijlage 5.

Tabel 3: relevante resultaten bureau- en veldonderzoek.

Resultaten			Toetsing aan de Ow
Te verwachten soort op basis van bureau- en veldonderzoek	**Te verwachten functies**	**Onderbouwing en locatie(s) in het plangebied**	**Kans op schadelijke handeling Ow[1]**
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis Rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis Watervleermuis, baardvleermuis Laatvlieger	z, w, p z, k[2], p, w z, k[2] vl	**Verblijfplaatsen**: er zijn 47 populieren aangetroffen die geschikt zijn bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen, zie bijlage 8A voor de resultaten op kaart en de bijbehorende PVP nummers. Tevens is in bijlage 12 vermeld welke vervolgstap (nader onderzoek of ecologisch werkprotocol) benodigd is en welke soorten verwacht worden (bomen in stad en bomen in groengebieden). Er zijn 24 bomen met één of meerdere holtes aangetroffen die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast zijn 27 bomen met los schors aangetroffen die ook kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Aan drie populieren hangt een vleermuiskast. Meerdere bomen hebben een combinatie van holtes, los schors en/of vleermuiskast. Gewone-, ruige-, en kleine dwergvleermuis worden verwacht in alle populieren met holtes, los schors en/of vleermuiskasten. Er worden geen kraamverblijfplaatsen voor dwergvleermuizen verwacht. Rosse vleermuis en watervleermuis worden verwacht in parken en bossen. Gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis worden uitsluitend verwacht in groengebieden in het noorden van Den Haag. In bijlage 8B is per populier met holte, los schors en/of vleermuiskast aangegeven voor welke soort deze geschikt is. Er worden geen kraamverblijfplaatsen verwacht van rosse vleermuis, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis achter los schors, omdat de wegkruipmogelijkheid daar te beperkt voor is. In bijlage 8C zijn de populieren weergegeven welke geschikt zijn als kraamverblijfplaats. Aangezien alle voor vleermuizen geschikte populieren worden vervangen, kan een negatief effect op voorhand niet uitgesloten worden. **Essentiële vliegroute**: schadelijke handelingen op vliegroutes kunnen niet worden uitgesloten. Vleermuizen zijn van zonsondergang tot zonsopkomst actief en hun vliegroute kan door verlichting verstoord worden, waardoor zij hun verblijfplaats of foerageergebied niet kunnen bereiken. Activiteiten aan populieren dichtbij drukke wegen en tramlijnen worden 's nachts uitgevoerd, waarbij verlichting wordt gebruikt. ES PVP 960 en CE PVP 60 staan naast drukke wegen en er loopt een bekende vliegroute van laatvlieger langs. Beschijnen van de omgeving van de boom kan de vliegroute beschijnen waardoor deze niet meer functioneel blijft. Een negatief effect op deze essentiële vliegroutes is niet uit te sluiten. In paragraaf 5.1.2 staat welke maatregelen genomen kunnen worden. **Essentieel foerageergebied:** schadelijke handelingen op een essentieel foerageergebied kunnen worden uitgesloten. De onderbouwing hiervoor is beschreven in de aparte briefrapportage (HAAG20250107-BRF-V1).	Artikel 11.46 lid 1a, 1b en 1d, Bal HR-soorten
Eekhoorn, boommarter en steenmarter	r	**Rust- of verblijfplaatsen**: schadelijke handelingen op rust- en verblijfplaatsen van eekhoorn, boom- en steenmarter kunnen niet worden uitgesloten bij 6 populieren. Zie bijlage 9 voor de PVP nummers en locaties. Er is geschikt biotoop aanwezig in de vorm van holtebomen met voldoende dekking van omliggende struiken en boomkronen. Vaak bouwen eekhoorns (meerdere) nesten, maar ook boomholtes worden gebruikt als verblijfplaats. Ook de boommarter maakt gebruik van boomholtes, zoals oude spechtengaten. De ingang van de betreffende holtes zijn minimaal 5 centimeter in diameter en zijn daarom als geschikt beoordeeld. Aangezien de kapwerkzaamheden leiden tot het vernietigen van een nest- of verblijfplaats, kunnen negatieve effecten niet worden uitgesloten. **Essentieel leefgebied**: schadelijke handelingen op het essentiële leefgebied van steenmarter kunnen worden uitgesloten. Het verwijderen van de populieren zal het karakter van de omgeving niet aantasten, waardoor het potentieel leefgebied blijft bestaan. Daarnaast worden bomen herplant, dus is er geen verlies van leefgebied.	Artikel 11.54, lid 1a en 1b, Bal

[1] De beschermingsregimes zijn hier toegelicht.

[2] Afhankelijk van de wegkruipmogelijkheid (zie bijlage 8C)

Legenda

In deze tabel staan enkel de soorten waarvoor een schadelijke handeling verwacht wordt óf niet uitgesloten kan worden. Hier hebben we voor gekozen om de leesbaarheid van het rapport te vergroten. De soorten waarvoor geen effect wordt verwacht, zijn opgenomen in **Bijlage 5**. Daar is een nadere onderbouwing te vinden over waarom een soort of beschermde functie is uitgesloten.

Verblijfplaatsen

k = kraamverblijfplaats
z = zomerverblijfplaats
p = paarverblijfplaats
w = winterverblijfplaats
vl = essentiële vliegroute
r = rust- of verblijfplaats

Tabel 3 (vervolg): relevante resultaten bureau- en veldonderzoek.

Resultaten			Toetsing aan de Ow
Te verwachten soort op basis van bureau- en veldonderzoek	**Te verwachten functies**	**Onderbouwing en locatie(s) in het plangebied**	**Kans op schadelijke handeling Ow[1]**
Buizerd, boomvalk en ransuil	n	Er zijn 9 populieren met een nest van zwarte kraai aangetroffen waarvan 6 populieren geschikt zijn voor buizerd, boomvalk en/of ransuil. De 3 populieren met kraaiennest die niet geschikt zijn voor roofvogels hebben onvoldoende rust en dekking in de omgeving. Tevens is in 4 populieren een nestmand van het type rotan aanwezig. Zie bijlage 10 welke nesten voor welke roofvogel geschikt zijn. **Boomvalk**: de nestmanden bevinden zich in populieren HH PVP 253, HH PVP 261, ES PVP 961 en ES PVP 965. Boomvalken kunnen gebruik maken van nestmanden, mits deze ondiep zijn (boomvalken.nl). Daarom wordt er in de nestmanden geen horst verwacht. Uit het rapport 'Monitoring boomvalken Den Haag 2023' (Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2023) blijkt dat een enkel broedgeval bekend is in de wijk Mariahoeve. In populieren HH PVP 252 en HH PVP 255 is een nest van zwarte kraai aangetroffen en deze bomen staan in de omgeving van het recente broedgeval. Vestiging van boomvalk kan bij deze populieren niet uitgesloten worden. **Buizerd en ransuil**: Bij populieren HH PVP 255, SG PVP 285, SCH PVP 269, LY PVP 269 en LY PVP 260 zijn oude kraaiennesten aangetroffen, waar buizerd en ransuil gebruik van kunnen maken. De nesten bevinden zich aan de rand van de stad, waar voedsel aanwezig is, en er zijn recente waarnemingen van de soorten in de omgeving. De nestmanden zijn uitgesloten voor gebruik door buizerd, omdat deze soort geen tot zelden kunstnesten in gebruik neemt (Kennisdocument Buizerd, 2017).	Artikel 11.37 lid 1b en 1d, Bal
Grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart en glanskop	n	Grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart en glanskop zijn categorie 5-broedvogels met een zeer ongunstige staat van instandhouding (SVI). Nesten van categorie 5-soorten zijn jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Een zeer slechte staat van instandhouding is een ecologische omstandigheid die jaarrond bescherming van nesten kan rechtvaardigen, mits er onvoldoende alternatieven in de omgeving beschikbaar zijn. Dit kan worden gecontroleerd middels een omgevingscheck. Grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart en glanskop komen voor in het Westduinpark waar tevens drie populieren vervangen worden die holtes bevatten die geschikt zijn als broedplek, namelijk SG PVP 283, SG PVP 287 en SG PVP 282. Schadelijke handelingen op nestplaatsen kunnen niet worden uitgesloten.	Artikel 11.37 lid 1b en 1d, Bal

[1] De beschermingsregimes zijn hier toegelicht.

Verblijfplaatsen

n = nest (vogels)

3.3 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. Eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit of het nalaten ervan nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht om deze gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken danwel de activiteit achterwege te laten. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust- en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

De algemene zorgplicht is in principe altijd van toepassing, tenzij een specifieke zorgplicht is opgenomen voor een bepaalde activiteit in de Omgevingswet (artikel 1.8), zie paragraaf 3.4 voor de specifieke zorgplicht. De zorgplichten zijn niet vergunningsplichtig.

3.4 Specifieke zorgplicht

De specifieke zorgplichten staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) of het Besluit bouwactiviteiten leefomgeving (Bbl) genoemd en kennen een specifiekere reikwijdte dan de algemene zorgplicht. De specifieke zorgplicht geldt naast soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en nationale soorten, ook voor trekvogels en soorten die opgenomen zijn op de Rode Lijsten en hun leefgebieden. Bij de Habitatrichtlijn gaat het om de soorten die zijn opgenomen in de bijlagen II, IV en V.

In de aparte briefrapportage (HAAG20250107-BRF-V1) is beoordeeld of de specifieke zorgplicht zoals bedoeld in artikel 11.27 van het Bal van toepassing is. Er zijn geen soorten die in het plangebied verwacht worden én waar nadelige gevolgen op de staat van Instandhouding niet uitgesloten kunnen worden.

Rode Lijst-soorten en de specifieke zorgplicht

De bescherming van Rode Lijst-soorten en soorten van Bijlage IX van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) door middel van de specifieke zorgplicht onder de Omgevingswet is nieuw. De interpretatie van de reikwijdte van benodigd onderzoek en de te nemen maatregelen zullen door jurisprudentie duidelijk worden op termijn. Tot die tijd maken wij op basis van wat redelijkerwijs kan worden gevraagd een inschatting van de onderzoekslast en te nemen maatregelen voor de betreffende soorten. Indien dit in de toekomst leidt tot onvolledigheden of onjuistheden in dit rapport, zijn wij hiervoor niet aansprakelijk te stellen.

Waarneming tijdens veldbezoek
Bruine kikker (zorgplichtsoort) is waargenomen bij LO PVP 1087.

4. CONCLUSIE & AANBEVELINGEN

4.1 Conclusie

De conclusie geeft antwoord op de deelvragen uit paragraaf 1.2 en is opgedeeld in soort- en gebiedsbescherming. In Tabel 4 is de conclusie samengevat.

Tabel 4: samenvatting conclusie

Soortbescherming	Maatregel	Onderzoek	Overig/opmerking
Vleermuizen	x	x	zie paragraaf 4.2 en 5.1.3 t/m 5.1.5
Eekhoorn, boommarter, steenmarter		x	zie paragraaf 4.2
Buizerd, boomvalk, ransuil		x	zie paragraaf 4.2
Grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart, glanskop	x		zie paragraaf 5.1.6
Gebiedsbescherming			
Voortoets Natura 2000	x	(x)	zie paragraaf 4.1.2 en 5.1.1
Stikstofberekening (Voortoets Stikstof)		x	zie paragraaf 4.1.2

x = maatregel of onderzoek is benodigd, (x) = onderzoek is enkel benodigd als de maatregelen niet uitgevoerd kunnen worden.

Zie paragraaf 5.1 voor informatie over hoe om te gaan met soorten waarvoor geen onderzoek benodigd is, maar waarvoor wel maatregelen benodigd zijn.

4.1.1 Soortbescherming

De voorgenomen activiteit leidt naar verwachting tot schadelijke handelingen op beschermde soorten uit de Omgevingswet. Er kunnen namelijk (direct) negatieve effecten optreden op: vleermuizen, eekhoorn, boom- en steenmarter, boomvalk, buizerd, ransuil, grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart en glanskop. Bovenstaande soorten kunnen zich ook in de toekomst vestigen, waardoor een schadelijke handeling kan ontstaan. De voorgenomen activiteit leidt naar verwachting niet tot nadelige gevolgen voor soorten van de Rode Lijsten. Er is geen specifieke zorgplicht van toepassing.

4.1.2 Gebiedsbescherming

Er kan niet worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit significante stikstofdepositie veroorzaakt op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Daarom wordt een Voortoets Stikstof (stikstofberekening) geadviseerd. Daarnaast kan de voorgenomen activiteit vermoedelijk leiden tot schadelijke handelingen op Natura 2000-gebied 'Westduinpark & Wapendal', indien niet wordt voldaan aan de maatregel beschreven in par. 5.1.1. Het uitvoeren van een Voortoets Natura 2000 wordt in dat geval geadviseerd.

4.2 Nader onderzoek is nodig voor de volgende soorten

Voor iedere soort en gebied waarvoor (mogelijk) sprake is van een schadelijke handeling, wordt hieronder de vervolgstap beschreven. In bijlage 12 is per populier aangegeven welk nader onderzoek nodig is.

- **Vleermuizen**: onderzoek is nodig voor vleermuizen. Zie Tabel 3 voor de soorten en functies. Onderzoek naar essentiële vliegroutes is niet benodigd, mits voldaan wordt aan de maatregelen in par. 5.1.3. Het onderzoek dient globaal plaats te vinden tussen half mei en half oktober volgens het Vleermuisprotocol 2021. Er zijn onder andere veldbezoeken benodigd in het voorjaar en najaar.
- **Boommarter, steenmarter**: onderzoek is nodig naar verblijfplaatsen. Dit onderzoek dient bij voorkeur verricht te worden in de voortplantingsperiode, welke globaal loopt van maart tot juli voor de boommarter en steenmarter. Tijdens deze periode dienen gedurende zes weken cameravallen opgehangen te worden op de mogelijke verblijfslocaties. Buiten deze periode kan er ook onderzoek uitgevoerd worden, maar dan is een verhoogde onderzoeksinspanning benodigd.
- **Eekhoorn**: onderzoek is nodig naar verblijfplaatsen. Dit onderzoek dient bij voorkeur verricht te worden op drie momenten gedurende het jaar (winter, voorjaar en zomer). De paartijd (december tot februari en mei tot juni) is de optimale periode voor onderzoek. Mogelijke verblijfslocaties kunnen met een endoscoopcamera geïnspecteerd worden. Verder kan het onderzoek bestaan uit sporenonderzoek en zichtwaarnemingen van individuen en nesten.
- **Boomvalk, buizerd:** onderzoek is nodig naar nesten. Dit onderzoek dient bij voorkeur plaats te vinden door het uitvoeren van minimaal vier veldbezoeken in de periode maart t/m half juli. De bezoeken dienen bij voorkeur tijdens schemer uitgevoerd te worden. Tussen de bezoeken dient een periode van tenminste 10 dagen aangehouden te worden.
- **Ransuil:** onderzoek is nodig naar nesten. Dit onderzoek dient plaats te vinden door het uitvoeren van minimaal vier bezoeken in de periode half februari t/m half juli. De bezoeken dienen in de schemer of nacht uitgevoerd te worden. Tussen de bezoeken dient een periode van tenminste 10 dagen aangehouden te worden.

5. MAATREGELEN

Hieronder volgen de te nemen maatregelen om schadelijke handelingen op beschermde soorten en gebieden te voorkomen tijdens de uitvoering van de activiteiten. De maatregelen zijn opgedeeld in:

- 5.1 Maatregelen beschermde soorten (artikelen 11.37, 11.46 en 11.54, van het Bal) en/of beschermde gebieden;
- 5.2 Algemene en specifieke zorgplichtmaatregelen (artikel 11.27);
- 5.3 Bovenwettelijke maatregelen.

Daarnaast wordt in paragraaf 5.4 besproken wat u kunt doen bij een wijziging van de voorgenomen activiteiten of wanneer de gegeven adviezen niet passen in de uitvoering of planning.

5.1 Maatregelen beschermde soorten en/of beschermde gebieden

Er zijn maatregelen nodig voor beschermde gebieden en soorten. Wij adviseren om de gekozen maatregelen uit te laten werken in een ecologisch werkprotocol (EWP).

Algemene opmerking:
Verricht geen activiteiten voordat de nadere onderzoeken zijn afgerond, maatregelen zijn genomen en/of (indien aan de orde) een omgevingsvergunning is verkregen. Of treed voorafgaand aan de activiteiten in overleg met een deskundig ecoloog over welke activiteiten wél mogelijk zijn. Afwijkingen dienen altijd schriftelijk vastgelegd te worden om aantoonbaar volgens de wet te werken (omgekeerde bewijslast). Zie ook paragraaf 5.4.

5.1.1 Natura 2000

Er staat één populier in Natura 2000-gebied 'Westduinpark & Wapendal'. Deze populier bevindt zich in het habitattype H2180C 'Duinbossen binnenduinrand' (Provincie Zuid-Holland, 2017). Het kleinschalig dunnen van bomen is opgenomen als activiteit in het beheerplan 'Bijzondere natuurwaarden Westduinpark en Wapendal' (Provincie Zuid-Holland, 2018) met als doel het voorkomen dat stinsenplanten door beschaduwing verdwijnen. Indien aangesloten kan worden bij dit doel of bij het doel 'dunnen gericht op menging en gelaagde opbouw', is de activiteit vergunningsvrij. Indien niet aan deze maatregel voldaan wordt, zal de activiteit nader beoordeeld moeten worden in een voortoets. Omdat essen en iepen relatief veel licht doorlaten, zijn dit geschikte bomen om te herplanten. Ook hebben deze soorten (evenals linde en gewone esdoorn) het vermogen om via hun bladstrooisel basen uit de ondergrond weer terug te brengen naar de bovengrond. Over populieren wordt in het beheerplan niet gesproken, dus wordt afgeraden om deze soort te herplanten op deze locatie.

5.1.2 Vleermuizen (lichtverstoring voorkomen)

Verricht geen activiteiten tussen zonsondergang en zonsopkomst én zorg dat er 's nachts geen bouwplaatsverlichting aanwezig is. Vleermuizen zijn van zonsondergang tot zonsopkomst actief en kunnen door het gebruik van verlichting verstoord worden, waardoor zij hun verblijfplaats of foerageergebied niet kunnen bereiken. Bij populieren langs trambanen en drukke wegen zullen de werkzaamheden 's nachts plaatsvinden. Populieren ES PVP 960 en CE PVP 60 staan naast een drukke weg en er loopt een bekende vliegroute van laatvlieger langs. Voorkom dat de vliegroute beschenen wordt. Doe dit door enkel de te kappen populieren te beschijnen en de verlichting van de vliegroute af te plaatsen. Houdt daarnaast de werkzaamheden zo kort mogelijk. Een alternatief voor het gebruik van *tijdelijke verlichting* tijdens de activiteiten, is werken in de winterrustperiode. Dit is de periode dat de buitentemperatuur beneden de 10 °C is, globaal van begin november tot begin april. Maak dit aantoonbaar in een EWP.

5.1.3 Vleermuizen (verplaatsen vleermuiskast)

Bij populieren ES PVP 1011, ES PVP 1012 en LO PVP 1083 is een vleermuiskast aan de stam waargenomen (bijlage 8A). Bij LO PVP 1083 is enkel een vleermuiskast aanwezig, zonder andere voor vleermuis geschikte openingen in de populier. De vleermuiskast aan LO PVP 1083 kan verplaatst worden naar een andere boom in de omgeving. Dit kan alleen als tussen zonsopkomst en zonsondergang met behulp van een endoscoop is vastgesteld dat de vleermuiskast niet in gebruik is. Indien dit niet mogelijk is, dient het onderzoek uitgebreid te worden met deze locaties.

Bij ES PVP 1011 en ES PVP 1012 zijn, naast de vleermuiskast, ook één of meerdere holtes aanwezig die geschikt zijn voor vleermuizen. Indien deze vleermuiskasten verplaatst worden, zal een eventueel aanwezige vleermuis waarschijnlijk verplaatsen naar de holte in de boom, waardoor het verplaatsen van de vleermuiskast ineffectief is. Tevens dient voor deze populieren al onderzoek uitgevoerd te worden vanwege de aanwezige holte(s). Daarom adviseren we om de vleermuiskast aan ES PVP 1011 en ES PVP 1012 onderzocht te worden.

5.1.4 Vleermuizen (klimop)

Er zijn 25 populieren die dusdanig begroeid zijn met klimop, waardoor de stam niet volledig geïnspecteerd kan worden. Hierdoor kan niet beoordeeld worden of de populieren geschikt zijn voor vleermuizen. Zie bijlage 7 voor de locaties en PVP-nummers. Voorafgaand aan het vervangen van deze populieren, dient het klimop verwijderd te worden zodat de gehele boom goed zichtbaar is. Medewerker van Gemeente Den Haag kunnen dan inspecteren of er holtes of los schors aanwezig is. Indien dit niet het geval is, is er geen ecologisch risico aanwezig en mag de populier vervangen worden. Indien er wel een holte of los schors aangetroffen wordt, dient dit gemeld te worden bij een ecoloog. De ecoloog zal bepalen of de holte of los schors geschikt is en voor welke vleermuissoort(en). Vervolgens kan nader onderzoek benodigd zijn, zoals beschreven in paragraaf 4.2. Naast geschiktheid voor vleermuizen, kunnen de verborgen holtes en los schors ook geschikt zijn voor vogels zonder jaarrond beschermd nest, ransuil, boom- en steenmarter en eekhoorn.

Bij de volgende populieren is, naast klimop, ook een holte of los schors vastgesteld: HH PVP 249, HH PVP 245, SCH PVP 270, SCH PVP 280, SCH PVP 281, SCH PVP 286 SCH PVP 288 en SG PVP 291. Bij deze bomen dient het klimop verwijderd te worden voorafgaand aan het nader onderzoek.

5.1.5 Grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart, glanskop

In de populieren met nummer SG PVP 283, SG PVP 287 en SG PVP 282 kunnen nesten van grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart en glanskop aanwezig zijn. Deze vogelsoorten hebben een zeer ongunstige staat van instandhouding. Indien er onvoldoende alternatieve nestgelegenheden aanwezig zijn rondom de populieren, kunnen de activiteiten van wezenlijke invloed zijn op de staat van instandhouding. Er is een **omgevingscheck** benodigd om vast te stellen of er voldoende alternatieve nestgelegenheden aanwezig zijn rondom de populieren. Dit onderzoek kan het beste uitgevoerd worden wanneer de bomen geen bladeren hebben. Bij voldoende alternatieven zijn geen vervolgstappen benodigd. Als blijkt dat er onvoldoende alternatieven aanwezig zijn, dan kan tijdens de broedperiode (afhankelijk van soort, maar globaal april t/m juni) onderzocht worden of het nest in gebruik is door de soorten. Wanneer het nest in gebruik is én er onvoldoende alternatieven in de omgeving aanwezig zijn, dan is het nest in het plangebied jaarrond beschermd. Er zal dan een vergunning benodigd zijn om het nest te verwijderen.

5.2 Wat te doen bij een wijziging van de ontwikkeling of bij het afwijken van het advies?

De adviezen in dit rapport zijn opgesteld om te werken volgens de geldende natuurwetgeving. Wij zijn hierbij uitgegaan van de voorgenomen activiteiten zoals aangeleverd door de opdrachtgever of tussenpersoon. Indien de geplande activiteiten wijzigen, bijvoorbeeld doordat het plangebied groter wordt of de activiteiten veranderen, dan is de kans aanwezig dat ook het voorliggende advies wijzigt. Neem in dat geval contact op met een adviseur (zie colofon) om te onderzoeken of er passende maatregelen zijn waarbij conform de geldende natuurwetgeving kan worden gewerkt.

Vervolgstappen niet inpasbaar?

Ook kan het zijn dat wij maatregelen of vervolgstappen adviseren die niet goed in te passen zijn in de planning of uitvoering. Afwijken van het plan of advies is sommige gevallen mogelijk, maar altijd onder begeleiding van een deskundig ecoloog. Het is mogelijk dat in een vervolgtraject beschermde planten uitgestoken moeten worden of beschermde dieren gevangen moeten worden. Hiervoor is een omgevingsvergunning benodigd. Dit dient daarom altijd onder begeleiding plaats te vinden van een deskundig ecoloog met kennis van de betreffende soorten.

Algemene opmerking:
Indien er een wijziging plaatsvindt in het project of de uitvoering, dient de effectbeoordeling opnieuw uitgevoerd te worden. Dit geldt in het bijzonder voor (extra) licht, geluid, trillingen of nachtelijke activiteiten. Dit geldt ook in gevallen waarbij het werkterrein groter wordt, werkroutes wijzigen of op andere plekken activiteiten worden uitgevoerd binnen het plangebied, zoals een watergang, bosschage of oever. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de initiatiefnemer/uitvoerder.

Andere beschermde soorten aangetroffen?

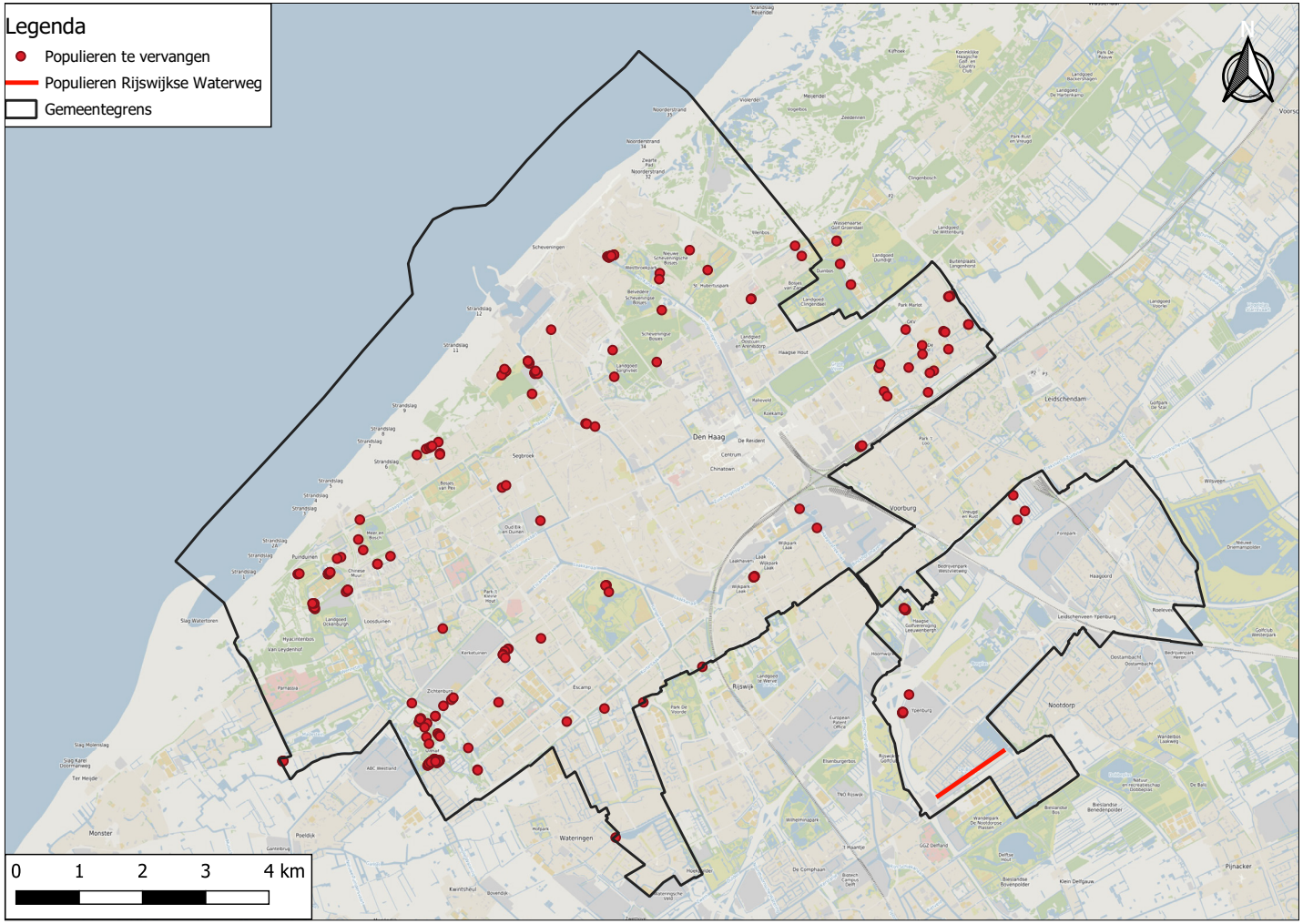
Indien er beschermde soorten worden aangetroffen die niet in dit rapport benoemd zijn, dient direct contact opgenomen te worden met een ecoloog om te bepalen hoe gehandeld dient te worden.

BRONVERMELDING

Internetpagina’s, programma's en online documenten

- Alterra (2012). Herziening landelijk ecotopensysteem.
- Arcadis (2018). Minitoring boomvalknesten in Den Haag 2017. De betekenis van beschikbare kraaiennesten en kunsthorsten.
- BIJ12 (2017-2024). Kennisdocumenten soorten natuurbescherming.
- Boomvalk (z.d.) Voortplanting
- E.C.O. Logisch (2023). Monitoring boomvalken Den Haag 2023
- Floron (z.d). Verspreidingsatlas.
- Hennekes, S.M., N.A.C. Smits & J.H.J. Schaminée (2010). SynBioSys Nederland versie 2. Alterra, Wageningen UR.
- Natuurinformatie.nl (z.d.). Zeezoogdieren.
- Informatiepunt Leefomgeving (z.d.). De Omgevingswet.
- Ministerie van Economische Zaken (z.d.). Effectenindicator.
- NDFF-ecogrid (2024). Uitvoerportaal van de Nationale Databank Flora en Fauna.
- Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021.
- Netwerk Groene Bureaus (2023). Soortinventarisatieprotocollen.
- PDOK (2024). Viewer.
- Provincie Zuid-Holland (2024). Geodataviewer Natuurnetwerk Nederland.
- Ravon (z.d.). Soorteninformatiepagina.
- Rijksoverheid (z.d.). Omgevingswet.
- Sovon (z.d.). Soortenoverzicht.
- Stichting Anemoon (z.d.). Flora en Fauna soorteninformatie.
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (2010). Knotbomen: aanleg en beheer.
- Vleermuis.net (2018). Soorten pagina's.
- Vlinderstichting (z.d.a). Vlinderstichting startpagina.
- Vogelbescherming Nederland (z.d). Vogelgids.
- Zoogdiervereniging (z.d.a). Startpagina zoogdiersoorten.
- Gemeente Den Haag. Stadsnatuur-ddh.hub.arcgis.com.

BIJLAGE 1 - KAART PLANGEBIED

Figuur: kaart plangebied met locaties van de te vervangen populieren. De rode punten zijn de te vervangen populieren en de rode lijn de 99 te vervangen populieren aan de Rijswijkse Waterweg. De gemeentegrens van Den Haag is zwart omlijnd.

BIJLAGE 2 - PVP-NUMMERS POPULIEREN

HH PVP 274	HHW PVP 4	ES PVP 960	ES PVP 973	LY PVP 269	ES PVP 1027	ES PVP 1032	ES PVP 1047	SCH PVP 290	**LO PVP 1066**	**LO PVP 1083**	**SG PVP 291**
HH PVP 275	HHW PVP 5	ES PVP 1016	ES PVP 1059	LY PVP 268	ES PVP 984	ES PVP 1036	ES PVP 976	SCH PVP 267	LO PVP 1056	SCH PVP 272	SCH PVP 264
HH PVP 267	HHW PVP 2	ES PVP 964	ES PVP 1044	ES PVP 1030	ES PVP 995	ES PVP 966	ES PVP 1048	SCH PVP 269	SCH PVP 285	SCH PVP 273	SCH PVP 263
HH PVP 268	HHW PVP 3	LY PVP 263	ES PVP 1043	LY PVP 267	ES PVP 983	ES PVP 1029	ES PVP 1002	SCH PVP 268	LO PVP 1058	SCH PVP 274	SCH PVP 265
HH PVP 261	HH PVP 254	LY PVP 262	ES PVP 1069	LA PVP 80	ES PVP 997	ES PVP 1024	ES PVP 1039	SCH PVP 278	LO PVP 1057	LO PVP 1098	SCH PVP 266
HH PVP 249	HH PVP 248	LY PVP 261	ES PVP 1062	LA PVP 88	ES PVP 985	ES PVP 1038	ES PVP 1052	SCH PVP 283	SCH PVP 286	LO PVP 1084	SG PVP 282
HH PVP 256	HH PVP 263	LY PVP 265	ES PVP 1063	LA PVP 86	ES PVP 978	ES PVP 1060	ES PVP 986	SCH PVP 282	LO PVP 1055	LO PVP 1069	SG PVP 287
HH PVP 250	HH PVP 262	LY PVP 266	ES PVP 1067	LA PVP 84	ES PVP 1005	ES PVP 1049	ES PVP 1046	LO PVP 1052	LO PVP 1054	LO PVP 1073	SG PVP 286
HH PVP 264	ES PVP 1014	LY PVP 264	ES PVP 1064	LA PVP 87	ES PVP 980	ES PVP 1041	ES PVP 977	LO PVP 1059	LO PVP 1053	LO PVP 1074	SG PVP 284
HH PVP 252	ES PVP 1013	LY PVP 260	ES PVP 1066	LA PVP 83	ES PVP 987	ES PVP 989	ES PVP 1008	SCH PVP 279	SCH PVP 284	LO PVP 1072	SG PVP 285
HH PVP 247	ES PVP 1011	LY PVP 275	ES PVP 1068	LA PVP 85	ES PVP 979	ES PVP 1006	ES PVP 1057	LO PVP 1065	LO PVP 1062	SCH PVP 261	SG PVP 283
HH PVP 266	ES PVP 1012	LY PVP 271	ES PVP 1065	LA PVP 82	ES PVP 993	ES PVP 982	LO PVP 1097	LO PVP 1063	SCH PVP 277	SG PVP 294	SG PVP 288
HH PVP 251	ES PVP 963	LY PVP 270	ES PVP 1061	ES PVP 1035	ES PVP 1034	ES PVP 1050	LO PVP 1094	LO PVP 1060	SCH PVP 271	SG PVP 295	SG PVP 281
HH PVP 246	ES PVP 970	LY PVP 279	ES PVP 1021	ES PVP 1017	ES PVP 1018	ES PVP 1028	LO PVP 1093	LO PVP 1064	SCH PVP 262	SG PVP 296	SG PVP 280
HH PVP 255	ES PVP 969	LY PVP 277	ES PVP 1020	ES PVP 981	ES PVP 1004	ES PVP 1025	LO PVP 1095	SCH PVP 280	CE PVP 60	SG PVP 300	SG PVP 302
HH PVP 253	ES PVP 971	LY PVP 276	LO PVP 1070	ES PVP 994	ES PVP 999	ES PVP 1051	LO PVP 1080	SCH PVP 281	LO PVP 1088	SG PVP 298	SG PVP 303
HH PVP 245	ES PVP 972	LY PVP 278	LO PVP 1091	ES PVP 1001	ES PVP 1007	ES PVP 1033	LO PVP 1081	LO PVP 1061	LO PVP 1085	SG PVP 297	SG PVP 304
HH PVP 244	ES PVP 968	LY PVP 272	LO PVP 1090	ES PVP 998	ES PVP 1000	ES PVP 1026	LO PVP 1079	SCH PVP 270	SCH PVP 260	SG PVP 299	
HH PVP 260	ES PVP 967	LY PVP 273	LO PVP 1092	ES PVP 996	ES PVP 1037	ES PVP 992	LO PVP 1078	SCH PVP 288	LO PVP 1087	SG PVP 289	
HH PVP 259	LO PVP 1071	LY PVP 274	ES PVP 1023	ES PVP 991	ES PVP 974	ES PVP 1058	LO PVP 1077	LO PVP 1068	LO PVP 1086	SG PVP 293	
HH PVP 258	ES PVP 961	ES PVP 1054	ES PVP 1022	ES PVP 990	ES PVP 988	ES PVP 975	LO PVP 1050	LO PVP 1067	SCH PVP 289	SG PVP 292	
HH PVP 257	ES PVP 965	ES PVP 1055	ES PVP 1040	ES PVP 1031	ES PVP 1003	ES PVP 1019	LO PVP 1051	SCH PVP 287	LO PVP 1089	SG PVP 290	

In de tabel zijn de PVP-nummers van de te vervangen populieren weergegeven. Naast deze bomen zijn ook twee grauwe abelen in Loosduinen beoordeeld en 99 Canadese populieren aan de Rijswijkse Waterweg, welke geen PVP-nummer hebben. In totaal zijn 360 populieren beoordeeld.

BIJLAGE 3 - SCHEMA GEÏNVENTARISEERDE ECOLOGISCHE RISICO'S

1.Risico's rond de boomspiegel (keuzelijst)

Risico boomspiegel:	Relevant risico op beschermde soort / opmerking
- geen: vegetatie zonder indicatorsoorten gerelateerd aan beschermde plantensoorten/bodem verdicht of kaal	geen, bewijs vastleggen
- geen: boomspiegel afwezig,(nagenoeg) betegeld of geasfalteerd	geen
- zandhagedis & rugstreeppad: los zand in duin(achtig) gebied	zandhagedis, rugstreeppad
- glad biggenkruid: droog storingsmilieu met kromhals	glad biggenkruid
- wilde ridderspoor: droog storingsmilieu met grote leeuwenklauw	wilde ridderspoor
- muurbloem: grasland of pioniermilieu met muurvaren, muurleeuwenbek, plat beemdgras of grote zandkool	muurbloem en schubvaren (muurhagedis)
- wolfskers: stenig milieu met veel licht (wolfskers=aangetroffen)	wolfskers
- stofzaad: kruipwilg- en duindoornstruweel	stofzaad
- nauwe korfslak: populieren in duinbos of duindoornstruweel	nauwe korfslak (alleen Natura 2000)
- overig: vul in bij het opmerkingenveld	invullen

2.Risico's op in en rond de stam (keuzelijst)

Risico stam (tot aan de top):	
- geen risico: het ontbreekt aan een holte, scheur of loszittend schors, boom is niet begroeid met klimop	geen
- amfibieen: heeft een holte bij de stamvoet (wortels)	beschermde amfibieen
- vogels (a): holte geheel geinspecteerd en enkel geschikt bevonden voor vogels	nest voor vogels, zoals boomkruiper (niet jaarrond beschermd nest/cat. 5)
- vogels (b): heeft een nestkast	vogels
- vleermuizen (a): holte of spleet beoordeeld met verrekijker/zaklamp en geschikt bevonden	alle verblijfsfuncties boombewonende vleermuizen
- vleermuizen (b): loszittend schors of grotendeels begroeid met klimop	zomer- en paarverblijfplaatsen boombewonende vleermuizen
- vleermuizen (c) & eekhoorn & boommarter: holte met een gat van minimaal 3 cm in een park of bos	vleermuizen, eekhoorn, boommarter
- vleermuizen (d): heeft een vleermuiskast	vleermuizen
- vleermuizen (e): holte of spleet beoordeeld met boomcamera en geschikt bevonden	vleermuizen
- vogels (c) & eekhoorn & boommarter: holte met een gat van minimaal 3 cm in een park of bos	
- vogels én vleermuizen (f): holte voor beide geschikt	
- geen risico vleermuizen: ongeschikt bevonden na inspectie met de boomcamera	
- overig: vul in bij het opmerkingenveld	invullen

3.Risico's in de kroon (keuzelijst)

Risico kroon:	
- geen nesten of nestkasten aanwezig	risico op nieuwe nesten (niet jaarrond beschermd)
- vogels (c): er is een kraaiennest aanwezig (oud of in gebruik)	kans op boomvalk, ransuil, buizerd, havik, sperwer
- vogels (d): er is een eksternest aanwezig (oud of in gebruik)	kans op ransuil
- vogels (e): er is een nest van ekster of zwarte kraai aanwezig (oud of in gebruik)	
- vogels (f): er is een nestkast aanwezig	
- vogels (g): er is een kunsthorst aanwezig	
- vogels (h): potentiele horst met jaarrond bescherming aanwezig (vul vermoeden in bij toelichting)	invullen
- vleermuizen (f): holte of scheur in een tak beoordeeld met verrekijker/zaklamp en geschikt bevonden	
- vleermuizen (g): holte of scheur in een tak beoordeeld met boomcamera en geschikt bevonden	
- vleermuizen (h): boom maakt onderdeel uit van een bekende essentiele vliegroute	
- overig: vul in bij het opmerkingenveld	invullen

4.Risico's in de omgeving (keuzelijst)

Risico omgeving:	
- geen risico aanwezig in omgeving	geen
- binnen 10 meter is een konijnen- of vossenhol aanwezig	zorgplicht (+mogelijk kans op boommarter)
- nest- of slaapplaats aanwezig van blauwe reiger of bosuil binnen 30 meter	mogelijk aandacht gewenst bij uitvoering
- huismussen aanwezig binnen 30 meter	klein risico op functionele leefomgeving, waarneming registreren
- ooievaarspaal aanwezig binnen 30 meter	mogelijk aandacht gewenst bij uitvoering
- natuurvriendelijke oever aanwezig binnen 5 meter	mogelijk aandacht gewenst bij uitvoering
- beschermde groeiplaats plan aanwezig binnen 30 meter	mogelijk aandacht gewenst bij uitvoering: vegetatie niet verstoren
- bekende rust-of verblijfplaats aanwezig (<30 meter), vul in bij opmerkingenveld	mogelijk aandacht gewenst bij uitvoering
- waarnemingen zandhagedis bekend (<50 meter)	aandacht gewenst bij uitvoering
- waarnemingen beschermde amfibieen bekend (<50 meter)	aandacht gewenst bij uitvoering
- waarnemingen eekhoorn bekend (<50 meter)	aandacht gewenst bij uitvoering
- kwetsbare vegetatie aanwezig, zoals RL-soorten (<30 meter)	mogelijk aandacht gewenst bij uitvoering: vegetatie niet verstoren
- overig: vul in bij het opmerkingenveld	invullen

BIJLAGE 4A - RESULTATEN BUREAU-ONDERZOEK BESCHERMDE SOORTEN

In deze tabel zijn soorten opgenomen van de Habitatrichtlijn en de nationaal beschermde soorten die binnen een straal van drie kilometer van de projectlocatie zijn waargenomen (bron: NDFF, uitvoeringsdatum 12 augustus 2024). Er is een periode van vijf jaar aangehouden. Dit zijn arbitraire grenzen die in de meeste situaties toereikend zullen zijn. Wij houden altijd rekening met uitzonderlijke gevallen, zoals bijzondere biotopen of soorten. Het getal achter een soort betreft het aantal waarnemingen.

Amfibieën	**Planten**	**Planten**	**Libellen**	**Vleermuizen**	**Vleermuizen**	**Vlinders**
Boomkikker261	Akkerboterbloem1	Muurbloem2	Gevlekte witsnuitlibel9	Baardvleermuis5	Kleine dwergvleermuis52	Grote vos192
Kamsalamander42	Bokkenorchis74	Naaldenkervel33	Rivierrombout1	Baardvleermuis / Brandts vleermuis40	Laatvlieger429	Grote weerschijnvlinder1
Poelkikker6	Dreps2	Rood peperboompje1	**Reptielen**	Bosvleermuis3	Meervleermuis187	**Overige zoogdieren**
Rugstreeppad399	Glad biggenkruid172	Ruw parelzaad1	Lederschildpad4	Franjestaart1	Myoot (soort onbekend)34	Bever25
Vroedmeesterpad149	Groot spiegelklokje1	Schubvaren98	Muurhagedis2	Gewone dwergvleermuis15564	Rosse vleermuis882	Boommarter242
Alpenwatersalamander22	Grote leeuwenklauw1	Stofzaad30	Zandhagedis1022	Gewone grootoorvleermuis69	Ruige dwergvleermuis2321	Damhert107
Vinpootsalamander3	Kartuizer anjer8	Tengere distel1	Hazelworm1	Gewone/Grijze grootoorvleermuis1	Tweekleurige vleermuis3	Eekhoorn966
Vuursalamander2	Kluwenklokje4	Wilde ridderspoor2		Gewone/Kleine dwergvleermuis1	Vale vleermuis2	Steenmarter9
		Wolfskers20		Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis149	Watervleermuis534	Waterspitsmuis1

Waarom kiezen wij voor een afstand van drie km in het bureau-onderzoek?

Deze vraag wordt ons regelmatig gesteld, omdat dit vrij ruim lijkt. En dit is natuurlijk ook vrij ruim voor soorten die niet heel mobiel zijn, zoals wolfskers (beschermde plant) of de nauwe korfslak (een weekdier). Er zijn echter veel meer beschermde soorten die wel heel mobiel zijn, denk aan de meervleermuis, rugstreeppad of sierlijke witsnuitlibel. Wij vinden het daarom niet meer dan logisch om minimaal drie kilometer rond het plangebied te kijken naar bekende waarnemingen van beschermde soorten. Dit levert een meer kwalitatieve beoordeling op. Daarnaast beoordelen wij de mobiele, beschermde soorten altijd, omdat de afwezigheid van een (NDFF-)waarneming onvoldoende informatie biedt om een soort uit te sluiten. Zie bijlage 5.

BIJLAGE 4B - RESULTATEN BUREAU-ONDERZOEK VOGELRICHTLIJN

In deze tabel zijn soorten opgenomen van de Vogelrichtlijn die binnen de omgeving van de projectlocatie zijn waargenomen (bron: NDFF, uitvoeringsdatum 12 augustus 2024). Er is een periode van vijf jaar aangehouden. Dit zijn arbitraire grenzen die in de meeste situaties toereikend zullen zijn. Wij houden altijd rekening met uitzonderlijke gevallen, zoals bijzondere biotopen of soorten. Het getal achter een soort betreft het aantal waarnemingen.

Aalscholver154	Braamsluiper216	Gekraagde roodstaart118	Grote karekiet20	Kievit14	Krooneend1	Rietgors7	Steenuil2	Wilde eend957
Appelvink187	Brandgans29	Gele kwikstaart4	Grote lijster14	Kleine bonte specht41	Kuifeend84	Rietzanger48	Stormmeeuw7	Winterkoning4036
Bergeend21	Brilduiker2	Gierzwaluw1436	Grote mantelmeeuw5	Kleine karekiet571	Kuifmees18	Ringmus21	Struikrietzanger100	Wintertaling8
Bladkoning33	Buizerd141	Glanskop68	Grote zilverreiger2	Kleine mantelmeeuw2999	Lepelaar3	Roodborst2506	Tafeleend3	Witte kwikstaart42
Blauwborst2	Casarca1	Goudhaan129	Havik102	Kleine plevier5	Meerkoet2240	Roodborsttapuit2	Tjiftjaf3218	Zanglijster1731
Blauwe reiger714	Cetti's Zanger7	Goudvink9	Heggenmus1422	Kleine vliegenvanger19	Merel5028	Roodmus1	Torenvalk30	Zilvermeeuw2501
Boerenzwaluw37	Dodaars4	Grasmus163	Holenduif612	Kluut2	Middelste bonte specht2	Scholekster553	Tuinfluiter185	Zomertaling1
Bonte vliegenvanger3	Ekster2059	Graspieper2	Houtduif4445	Kneu6	Nachtegaal679	Sijs15	Turkse tortel335	Zwarte kraai2875
Boomklever367	Europese kanarie2	Grauwe gans86	Houtsnip1	Knobbelzwaan171	Oeverloper1	Slechtvalk106	Veldleeuwerik1	Zwarte mees11
Boomkruiper1225	Fazant79	Grauwe vliegenvanger32	Huismus695	Koekoek29	Oeverzwaluw3	Slobeend20	Vink1215	Zwarte roodstaart653
Boomleeuwerik29	Fitis269	Groene specht408	Huiszwaluw3	Kokmeeuw200	Ooievaar581	Sperwer58	Visdief23	Zwarte stern2
Boompieper9	Fluiter11	Groenling648	IJsvogel30	Koolmees4368	Patrijs1	Spotvogel21	Vuurgoudhaan132	Zwartkop2571
Boomvalk40	Fuut383	Grote bonte specht1292	Kauw3405	Koperwiek29	Pimpelmees2464	Spreeuw279	Waterhoen669	
Bosrietzanger312	Gaai592	Grote Canadese gans369	Keep2	Krakeend128	Putter513	Sprinkhaanzanger10	Waterral2	
Bosuil150	Geelgors1	Grote gele kwikstaart11	Kerkuil1	Kramsvogel2	Ransuil3	Staartmees309	Wielewaal8	

BIJLAGE 5 - TABEL UITGESLOTEN SOORTEN (GEEN SCHADELIJKE HANDELING ÉN GEEN BESCHERMDE FUNCTIES VERWACHT)

Waarom staat er een sterretje achter sommige soorten?

Als er een sterretje achter deze soort staat, dan beoordelen wij deze soort altijd, ongeacht of deze uit het bureau-onderzoek volgt of niet. Dit betreft over het algemeen mobiele soorten. Maar het kan ook een soort zijn die zich opnieuw in Nederland kan gaan vestigen en waarvan er dus geen recente waarnemingen zijn. Of het is een soort die een hoge mate van specialisme vraagt voor determinatie en daarom beperkt waargenomen wordt.

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Amfibieën		
Alpenwatersalamander	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk grote poelen, ondiepe plasjes, vrij zure vennen, tuinvijvers of volgelopen karresporen in de buurt van bos of houtwallen en ook veel in tuinen. De alpenwatersalamander komt ook veel voor in sterk beschaduwde en vegetatiearme bospoelen. Als schuilplaatsen worden allerlei vochtige plekken gebruikt. De dieren worden onder hout, stenen, mos en afval aangetroffen. Alpenwatersalamanders overwinteren voornamelijk op vorstvrije plaatsen op het land, zoals holten, houtwallen, overhoekjes, houtstapels, stenen, afvalhopen, kelders, groeven en (vleermuis)bunkers. Er zijn ook waarnemingen van kleine aantallen dieren die de hele winter in het water verblijven.	Ravon: Alpenwatersalamander
Boomkikker	De boomkikker heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap, waar hij zich ophoudt in de struweelzone van bosranden, houtwallen en moerasgebieden. Vooral de zuidkant van braamstruwelen heeft de voorkeur. Voor de voortplanting dienen wateren met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie vlakbij te zijn. Dit zijn meestal niet te diepe poelen met een open ligging, veel zoninstraling, en vrijwel geen stroming. Dit biotoop is niet aanwezig.	Ravon: Boomkikker
Heikikker*	Er is geen geschikt voortplantingsbiotoop aanwezig in de vorm van ondiep, stilstaand, enigszins zuur (pH 4 tot 5,5) voedselarm water met oevervegetatie. De heikikker heeft de voorkeur voor ondiep water (sloten, vennen, poelen) op hoog- en laagveen. Verder zijn er geen geschikte zomerverblijfplaatsen aanwezig binnen 300 meter van geschikt voortplantingswater waar de heikikker tijdens de actieve fase verblijft, zoals vochtige heideterreinen, veengebieden, vochtige schraallanden, uiterwaarden of komkleigebieden (met struweel en kruidenvegetatie). Ook is er geen geschikt overwinteringsbiotoop aanwezig in de vorm van vorstvrije plekken op het land, zoals (afgetrapte) slootkanten of bosschages in de nabijheid (500 tot 1.200 meter) van zomer- of voortplantingsbiotoop.	Ravon: Heikikker
Kamsalamander*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk wat diepere, vegetatie- en licht voedselrijke, niet verzuurde poelen en plassen op landgoederen, in beekdalen, in het rivierengebied, in loofbossen of in kleinschalige cultuurlandschappen. Kamsalamanders verblijven op het land onder stenen, hout, bladafval, in gaten onder wortels en in holen van kleine zoogdieren, meestal binnen 100 meter van het voortplantingswater. Wanneer geschikt landbiotoop ontbreekt kunnen ze 1000 meter afleggen op zoek naar geschikt biotoop. Overwintering van dieren in het water komt zelden voor.	Ravon: Kamsalamander BIJ12: Kennisdocument kamsalamander
Poelkikker*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk zwak zuur, onbeschaduwde wateren met een goed begroeide oeverzone, zoals vennen, poelen, watergangen in hoogveengebied of uiterwaarden. Ook worden geen landschapselementen verwijderd of aangetast, zoals bosschages, struweel of hoger gelegen verlandingsvegetaties, waarin de poelkikker kan overwinteren.	Ravon: Poelkikker BIJ12: Kennisdocument
Rugstreeppad*	Schadelijke handelingen op rugstreeppad kunnen worden uitgesloten. Aanwezigheid in de omgeving wordt niet uitgesloten. Er wordt voldaan aan alle onderstaande voorwaarden: • er is een geschikte combinatie van ecotopen aanwezig (zomer-, voortplantings- én winterverblijfplaatsen) in of binnen maximaal 1000 meter van het plangebied; • er is binnen 1000 meter geschikt landbiotoop aanwezig, zoals onbeschaduwde, schaarsbegroeide terreinen; • er is recente aanwezigheid van rugstreeppad aangetoond binnen één kilometer van het plangebied, in de afgelopen drie jaar (bron: Kennisdocument rugstreeppad). In de bomen zijn geen geschikte overwinteringsplaatsen waargenomen waar de rugstreeppad gebruik van kan maken. De vervanging van de populieren zal daarom geen effect hebben op rugstreeppad. **Voortplantingsbiotoop:** (tijdelijke) ondiepe wateren, die snel opwarmen, zoals vegetatiearme wateren, karrensporen, recent geschoonde sloten of ondiepe slootjes. **Terrestrisch biotoop**: (teelt)akkers, zandafgravingen, laagblijvend grasland in veenweidegebied. **Zomerverblijfplaatsen**: kassen, muizen- of konijnenholen, materialen (bijvoorbeeld pallets, houtstapels, steenhopen en tegels). **Winterverblijfplaatsen**: (vorstvrije) hopen vergraafbaar zand, op boerderijerven, bosschages/struwelen boven het grondwater.	Ravon: Rugstreeppad BIJ12: Kennisdocument Rugstreeppad
Vinpootsalamander*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk poelen, sloten, vennen, waterbakken of karrensporen op hogere gronden en in of in de nabijheid van bossen in de provincies Noord-Brabant en Limburg. Ze vertonen hierbij een vrij grote tolerantie voor zuur water (tot pH 4). Op het land houden de dieren zich op onder stronken, dode bladeren, takken en stenen binnen een straal van 400 meter van het voortplantingswater. De vinpootsalamander overwintert in allerlei gaten en spleten in de bodem, tussen wortels, onder stenen, boomstronken en bladhopen. Overwintering vindt ook vaak plaats in het water.	Ravon: Vinpootsalamander

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Vroedmeesterpad	De vroedmeesterpad komt van nature alleen in Zuid-Limburg voor. Op andere plaatsen in Nederland is hij uitgezet. Hij wordt aangetroffen op ruderale plaatsen (groeven, oude bebouwing en kerkhoven) en in hellingbossen en graften. Een stenige structuur van de bodem is de belangrijkste bepalende factor voor verspreiding. Aan de waterbiotoop worden relatief weinig eisen gesteld. De pad plant zich voort in typische pionierswateren in groeven, in betonnen drinkbakken en in diepe koude bronpoelen langs hellingbossen. Deze ecotopen zijn niet aanwezig.	Ravon: Vroedmeesterpad
Vuursalamander	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals bebost heuvelland met vochtig loofbos en bronbeekjes. Schuilplaatsen bevinden zich in spleten in de grond, onder stenen, dood hout of bladhopen. De larven worden afgezet in het heldere, zuurstofrijke water van bronbeekjes, bronputten en bronpoelen. De vuursalamander komt van nature alleen op enkele locaties in Zuid-Limburg voor.	Ravon: Vuursalamander
Kevers		
Gestreepte waterroofkever*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk onbeschaduwde, stilstaande wateren of zeer langzaam stromende wateren op veen- of zandgrond van 40 tot 160 cm diep met een maximaal kroosbedekkingspercentage van 5%. Veelal zijn klein kroos en veelwortelig kroos wel aanwezig. De onderwateroever mag wel door hoogopgaande oevervegetatie beschaduwd worden, zoals riet en grote lisdodde.	Cuppen en Koese: Gestreepte waterroofkever in Nederland
Vermiljoenkever*	Ecologische parameters voor aanwezigheid: • Er zijn recent gestorven bomen aanwezig (zowel liggende als staande) in vochtige tot natte bossen. Het gaat steeds om vrij recent gestorven bomen waaraan de schors nog redelijk vast zit. Drie jaar na het kappen zijn bomen meestal niet langer geschikt voor de kever. Essentieel is een vochtige habitat onder de schors. • De larven zijn hoofdzakelijk te vinden onder stammen van 40 cm diameter of meer, zelden in dunnere takken en dan vooral wanneer er (plots) minder geschikt dood hout aanwezig is. • De vermiljoenkever is weinig kieskeurig qua boomsoortensamenstelling maar is vooral gebonden aan grote hoeveelheden en aan een continu aanbod van pas afgestorven dik dood hout. De soort stelt hoge eisen qua hoeveelheden dood hout. Naast zijn typische habitat moet rekening gehouden worden met het voorkomen in minder optimale habitat in de ruime omgeving van dit typische habitat (Goczał & Rossa, 2017). Dit biotoop is niet aanwezig. De soort wordt daarom uitgesloten. De soort is al aanwezig in de provincies Noord-Brabant, Gelderland en Limburg. Ook lijkt het goed mogelijk dat de soort al in de provincies Utrecht en Zuid-Holland aanwezig is.	EIS kenniscentrum insecten: Vermiljoenkever Agentschap voor bos en natuur Status van de vermiljoenkever (Cucujus cinnaberinus) in Vlaanderen
Libellen		
Beekrombout*	Er is geen geschikt uitsluipbiotoop aanwezig, namelijk oevervegetatie, holle oevers, boomwortels of stenen, meestal binnen enkele meters van het water van grotere beken en kleine rivieren. Op en rond deze wateren zijn de imago's te vinden. De eieren worden op het wateroppervlak afgezet. De larven leven ingegraven in de beek- of rivierbodem, op ondiepe, traag stromende plaatsen waar veel slib of fijn zand is afgezet.	Vlinderstichting: Beekrombout
Gevlekte witsnuitlibel*	Er is geen geschikt voortplantingsbiotoop aanwezig, namelijk laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen. De larven leven tussen waterplanten in de verlandingszone. Het uitsluipen vindt plaats tot enkele decimeters hoogte in de oevervegetatie. Daarom worden negatieve effecten op de gevlekte witsnuitlibel uitgesloten.	Vlinderstichting: Gevlekte witsnuitlibel
Groene glazenmaker*	Geen geschikt biotoop aanwezig: stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden; plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden. De eitjes overwinteren in krabbenscheerplanten. De larven leven tussen de bladen van krabbenscheerplanten, meestal in dichte krabbenscheervegetaties. Het uitsluipen gebeurt ook op krabbenscheerplanten.	Vlinderstichting: Groene glazenmaker
Rivierrombout*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig. Een geschikt larvenbiotoop bestaat uit zandige substraten in ondiepe, onbegroeide, stromingsluwe riviertrajecten. Net uitgeslopen imago's drogen op in of nabij ruigtevegetaties in de directe nabijheid van de rivier. Ook oudere imago's zijn in de nabijheid van de rivier te vinden. Vanwege de grote afstand tot de rivier (> 1 kilometer) wordt aanwezigheid van de soort uitgesloten.	Vlinderstichting: Rivierrombout
Mossen		
Tonghaarmuts*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk vochtige, jonge wilgenbossen of jonge aanplant van zomereik. De soort komt voor op de schors van deze bomen en vaak gaat het om een enkel polletje op een tak.	BLWG: informatieblad
Planten		
Akkerboterbloem	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk open, vrij droge kalkrijke en leemrijke akkers, vooral onder wintergraan.	Floron: Akkerboterbloem
Bokkenorchis*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals laag duinstruweel, duingrasland, kalkgrasland, hooiland, bosranden, dijken en bermen waar de soort groeit op zonnige tot half beschaduwde plaatsen op matig droge tot vochtige, voedselarme, kalkrijke, humushoudende grond (zand en mergel).	Floron: Bokkenorchis

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Brede wolfsmelk*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals kalkrijke akkers, braakliggende grond, bermen (open plekken) en omgewerkte kleiige waterkanten met o.a. akkerdistel (100%, n=3), haagwinde en kruipende boterbloem. De soort kan voorkomen op matig voedselrijke gronden die droog tot vochtig zijn en waarvan de zuurgraad zwak zuur tot matig zuur is. De soort verdraagt geen sterke beschaduwing.	Floron: Brede wolfsmelk
Dennenorchis	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals (dennenbossen en andere mosrijke naaldbossen) en zeeduinen (duinvalleien en soms onder berken of kraaihei in de duinen en in jeneverbesstruweel). De soort groeit op beschaduwde plaatsen op droge tot vochtige, goed doorluchte, voedselarme, meestal zure grond. Dennenorchis wortelt in half-verteerd naaldenstrooisel. Vaak kenmerkt de vegetatie zich door een dikke moslaag. De kruidlaag bedekt weinig van de bodem en bestaat onder andere uit zandzegge, gewoon struisgras en eikvaren.	Floron: Dennenorchis
Dreps*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk droge storingsmilieus, voornamelijk uit klasse 30 van de akkergemeenschappen (30Ba, 30Aa en 30Bb) met begeleidende soorten zoals grote windhalm, zwaluwtong, korenbloem en akkervlooltje. Groeiplaatsen zijn onder andere akkers (wintergraanakkers en speltakkers), spoorwegen (spoorwegterreinen), braakliggende grond, wegranden (open plekken, in bermen van grote verkeerswegen), ruigten, ruderale plaatsen en stortterreinen.	Floron: Dreps
Drijvende waterweegbree*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk natte pioniermilieus, zoals vennen, vijvers, beken, pas gegraven of regelmatig geschoonde poelen en sloten, afwateringskanaaltjes, duinplassen en/of kanalen. Vegetaties uit het Oeverkruid-verbond (06Aa) ontbreken op de projectlocatie. Begeleidende soorten zijn o.a. drijvend fonteinkruid, knolrus en mannagras.	Floron: Drijvende waterweegbree Hennekes et al.
Echte gamander	Deze soort is niet aangetroffen rondom de populieren. Tevens zijn de individuen die in Den Haag voorkomen aangeplant.	Floron: Echte gamander
Getande veldsla	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk zonnige, open plaatsen (pionier) op vochtige, matig voedselrijke, neutrale tot basische, kalkrijke en vaak compacte grond (mergel, zand, leem, löss en zavel), akkers (kalkrijke graanakkers en braakliggende akkers), zeeduinen (binnenduinrand) en omgeploegde kalkhellingen.	Floron: Getande veldsla
Glad biggenkruid*	Glad biggenkruid is niet aangetroffen binnen het plangebied. Aanwezigheid wordt uitgesloten, omdat vegetatieve delen van deze planten zichtbaar geweest zouden moeten zijn ten tijde van het veldbezoek. Aangezien de potentiebepaling leidend is, wordt gelet op de aanwezigheid van geschikt biotoop en de aanwezigheid van indicatorsoorten. Voor glad biggenkruid betreft het een droog storingsmilieu met kromhals. Deze soort is niet aangetroffen. Een groeiplaats van glad biggenkruid kan daarom rondom populieren worden uitgesloten.	Floron: Glad biggenkruid Hennekes et al.
Grote leeuwenklauw*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk droge storingsmilieus of natte pioniermilieus, zoals bermen langs onverharde wegen (in de strook vlak langs de rijweg), akkers (graanakkers), waterkanten (rivieroeverwallen en sloothellingen), braakliggende grond, bij veevoerkuilen, dijken, tuinen en langs spoorwegen. Begeleidende soorten zijn o.a. akkervlooltje, zwaluwtong, vogelmuur en gewoon varkensgras. Vegetaties uit het Windhalm-verbond (30Ba) of Naaldekervel-verbond (30Aa) ontbreken op de projectlocatie.	Floron: Grote leeuwenklauw Hennekes et al.
Groenknolorchis*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk zeeduinen (duinvalleien), afgravingen (kalk-, zand- en grindgroeven), moerassen (trilvenen, kalkmoerassen, veenmosrietland en aan de rand van rietland), heide (op veenmoskussens in heidemoeras), opgespoten grond (zand), plekken waar turf gestoken is en grasland (beekdal-blauwgrasland). Vegetaties uit het Knopbies-verbond (09Ba) ontbreken op de projectlocatie. Begeleidende soorten zijn o.a. watermunt, gewone waternavel, riet en kruipwilg.	Floron: Groenknolorchis Hennekes et al.
Groot spiegelklokje	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk droge storingsmilieus of natte pioniermilieus, zoals zandige stroomruggen in rivierdalen, op open plekken van dijken en bermen, in graanakkers, op stoppelvelden en braakliggende terreinen. Begeleidende soorten zijn o.a. grote klaproos, akkervlooltje, akkerdistel en zwaluwtong. Vegetaties uit het Naaldekervel-verbond (30Aa) en Windhalm-verbond (30Ba) ontbreken op de projectlocatie.	Floron: Groot spiegelklokje Hennekes et al.
Kartuizer anjer	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk grasland (schraal grasland en kalkgrasland), bermen en rotsachtige plaatsen. Vegetaties uit het Verbond van Gewoon struisgras (14Bb) ontbreken op de projectlocatie. Ook zijn geen begeleidende soorten aanwezig, zoals kleine bevernel, grasklokje, struikhei en zandzegge.	Floron: Karthuizer anjer Hennekes et al.
Kleine wolfsmelk*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk droge storingsmilieus zoals kalkrijke, vaak kleiige omgewerkte grond (pioniersvegetatie) met onder andere zwaluwtong, akkerdistel, vogelmuur en gewoon varkensgras. Vegetaties uit het Naaldekervel-verbond (30Aa) en het Verbond van Duivenkervel en Kroontjeskruid (30Ab) ontbreken op de projectlocatie.	Floron: Kleine wolfsmelk Hennekes et al.
Kluwenklokje	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk zonnige, soms licht beschaduwde plaatsen op matig droge tot vaak vochtige, matig voedselrijke, kalkhoudende en humushoudende grond (lemig zand, leem, zavel, mergel en stenige plaatsen). Groeiplaatsen zijn onder andere bermen, grasland (kalkgrasland), iets ruderale plaatsen, rivierdijken, zandige ruggen in uiterwaarden, bosranden, struwelen en soms in lichte bossen.	Floron: Kluwenklokje
Kruipend moerasscherm*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk open plekken aan oevers van beken, zoete kreken en, ondiepe poelen langs sloten aan de rand van veengebieden, zeeduinen (langs drinkpoelen, in binnenduinweiland en duinvalleien), grasland (extensief begraasde weiland en oud grasland), ijsbanen en uiterwaarden (langs beken en kleine rivieren). Enkel op matig voedselrijke bodems, vooral in het zuiden en oosten van het land. Vegetaties uit het Dwergbiezen-verbond (28Aa) ontbreken op de projectlocatie. Begeleidende soorten zijn o.a. fioringras, zomprus, pinksterbloem en moeraswalstro.	Floron: Kruipend moerasscherm Hennekes et al.
Muurbloem*	Deze soort wordt uitgesloten op basis van het ontbreken van geschikt biotoop, namelijk droge storingsmilieus zoals muren of andere kunstmatige kalkrijke plaatsen met begeleidende soorten zoals muurvaren, muurleeuwenbek, gewoon muursterretje of plat beemdgras. Vegetaties uit het Verbond van Klein glaskruid (21Aa) ontbreken op de projectlocatie.	Floron: Muurbloem

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Naaldenkervel	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals zonnige, droge tot matig vochtige, kalkrijke, stikstofarme tot matig-stikstofrijke, basische leem- en lössgrond en op zandige rivier- of zeeklei. Deze warmteminnende soort groeit in akkers en akkerranden (vooral met wintergraan), op omgewerkte, ruderale plekken, in (verstoorde) bermen en op haventerreinen.	Floron: Naaldenkervel
Rood peperboompje	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals beukenbossen en struwelen met een kalkrijke bodem. De soort groeit op half tot matig beschaduwde plaatsen op vochtige, matig voedselarme tot matig voedselrijke, humeuze, kalkrijke grond (zand, leem, mergel en stenige plaatsen).	Floron: Rood peperboompje
Ruw parelzaad*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals zonnige, open plaatsen op braakliggende grond of op open plekken langs oeverwallen met begeleidende soorten zoals akkerdistel (trefkans > 85%; n=26), duist, grote klaproos en akkerwinde. Vegetaties uit het Naaldekervel-verbond (30Aa) en Windhalm-verbond (30Ba) ontbreken op de projectlocatie.	Floron: Ruw parelzaad Hennekes et al.
Schubvaren	Deze soort wordt uitgesloten op basis van het ontbreken van geschikt biotoop, namelijk droge storingsmilieus zoals rotsen (vooral op kalksteen), rotsspleten, oude muren of puinhellingen. Zeer recent is op de afsluitdam van het Oostvoornse Meer voor het eerst ook een terrestrische (in de aarde wortelende) groeiplaats van schubvaren gevonden. Vegetaties uit het Muurleeuwenbek-verbond (21Ab) ontbreken. Begeleidende soorten zijn o.a. muurvaren, gewoon muursterretje en steenbreekvaren.	Floron: Schubvaren Hennekes et al.
Stofzaad	Stofzaad staat op droge tot vrij vochtige, voedselarme, kalkhoudende zand-, leem- en krijtbodems. Deze epiparasiet groeit met behulp van mycorriza in schemerdonkere loof- en naaldbossen waar vaak nauwelijks andere ondergroei aanwezig is , maar ook in licht duinstruikgewas. Dit biotoop is niet aanwezig. Daarnaast is de soort niet aangetroffen. Daarom kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.	Floron: Stofzaad
Tengere distel	Tengere distel staat op open, zonnige, droge, stikstofrijke, vaak ammoniakrijke, matig voedselrijke tot voedselrijke klei-, zand- of stenige bodems. Ze groeit bij voorkeur in de nabijheid van de zeekust op wat ruderale, grazige plekken in de duinen, op zeekliffen, op verstoorde plaatsen in bermen, in kalkrijke ruigten, op bouw- en haventerreinen en op dijken.	Floron: Tengere distel Hennekes et al.
Wilde ridderspoor	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk droge storingsmilieus of struwelen, zoals akkers (wintergraanakkers), ruderale plaatsen, stroomruggen of bij graansilo's en graanoverslagbedrijven. De soort komt voornamelijk voor in het oostelijke rivierengebied van Gelderland en in Zuid-Limburg. Vegetaties uit het Naaldekervel-verbond (30Aa) en Windhalm-verbond (30Ba) ontbreken. Begeleidende soorten zijn o.a. akkerdistel, kweek, paardenbloem en gewoon varkensgras.	Floron: Wilde ridderspoor Hennekes et al.
Wolfskers*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk bossen (open plekken en langs bospaden, bosranden, kapvlakten, brandvlakten), stenige plaatsen, ruderale plaatsen en braakliggende grond. Wolfskers groeit op meestal half beschaduwde plaatsen op vochtige, matig voedselarme tot matig voedselrijke, stikstofrijke, vaak kalkrijke, humushoudende grond (mergel en stenige plaatsen). Kropaar als begeleidende soort is niet aangetroffen op de planlocatie. De soort is niet aangetroffen tijdens het veldbezoek.	Floron: Wolfskers Hennekes et al.
Reptielen		
Hazelworm*	In het plangebied bevindt zich geen geschikt biotoop voor de hazelworm, namelijk warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden, vestingwerken, bermen van wegen en spoorwegen. De meeste waarnemingen komen uit bos- en heideterreinen. Verblijfplaatsen bevinden zich in holen in de grond en onder dood hout. Deze biotopen zijn niet aanwezig in de te kappen populieren.	Ravon: Hazelworm
Levendbarende hagedis*	In het plangebied bevindt zich geen geschikt biotoop voor de levendbarende hagedis, namelijk ruige en schrale graslanden, (vochtige) heide, veen, open plekken in bossen en rijk begroeide bossen. Heide en hoogveen vormen het voorkeurshabitat. Deze gebieden worden gebruikt als voortplantings- en zomerverblijfplaats. Levendbarende hagedissen overwinteren boven het grondwaterniveau onder andere in grote gras- en zeggepollen, oude zoogdierholen en onder boomstronken. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. Dit is niet aanwezig.	Ravon: Levendbarende hagedis BIJ12: Kennisdocument levendbarende hagedis.
Muurhagedis	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk oude muren, steile, stenige zuidhellingen en rotswanden. De eieren van de muurhagedis worden afgezet tussen stenen of in zand. De waarnemingen van de muurhagedis beperken zich in Nederland van nature uitsluitend tot Maastricht.	Ravon: Muurhagedis
Ringslang*	In de omgeving van het plangebied is geschikt leefgebied voor de ringslang aanwezig in de vorm van takkenrillen en ruigte. Bij de activiteiten zal dit leefgebied echter niet verloren gaan. Er is voldoende alternatief leefgebied in de omgeving aanwezig. Tevens reikt de verspreiding van ringslang niet tot in Den Haag. Schadelijke handelingen op essentieel leefgebied kunnen daarom uitgesloten worden.	Ravon: Ringslang Nature today (2021) Atlastekst Ringslang
Zandhagedis*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk zandige, droge en open terreinen. De aanwezigheid van voldoende zonnige plekken om op te kunnen warmen is een belangrijk vereiste voor het leefgebied van de zandhagedis. Dit is niet aanwezig.	Ravon: Zandhagedis Kennisdocument zandhagedis
Vissen		
Beekprik*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk relatief natuurlijke beken met een goede waterkwaliteit. De soort is beperkt tot de provincies Gelderland, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg. De soort paait in de periode februari-mei op grindrijke plaatsen met stromend water.	Ravon: Beekprik
Elrits*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk snelstromende rivieren en beken in Zuid-Limburg en in Gelderland op de oostflank van de Veluwe.	Ravon: Elrits

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Grote modderkruiper*	Er is geen geschikt leefgebied aanwezig, namelijk ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Ook zijn geen drooggevallen wateren aanwezig, waarin de soort enige tijd ingegraven in de modder kan overleven. Ook is geen geschikt voortplantingsbiotoop aanwezig in de vorm van ondiepere warme delen van het water met waterplanten, overhangende takken of andere vormen van structuur. Ook is er geen opgroeibiotoop voor juveniele dieren, zoals ondiepe plantenrijke oeverzones.	Ravon: Grote modderkruiper BIJ12: Kennisdocument grote modderkruiper
Vlinders		
Bruine eikenpage*	Geen geschikte waardplanten aanwezig, namelijk kleine eikenboompjes die in de schaduw van hogere bomen groeien of jonge eikenopslag. Vaak worden de eitjes aan de zuidoostkant van de boompjes afgezet op een stam, tak of twijg met een gladde bast zonder korstmossen op een halve tot anderhalve meter hoogte. Geen geschikt biotoop aanwezig namelijk: zandgronden met eiken in het binnenland en in de duinen. In het binnenland vliegt de soort bij bosranden, jonge eikenaanplant en open loofbossen. De soort vliegt bij gedrongen eikenstruweel, bij vrijstaande eikjes, in open eikenbossen en kapvlakten.	Vlinderstichting: Bruine eikenpage
Grote vos*	Geen geschikte waardplanten aanwezig, zoals iep, zoete kers, diverse Prunus-soorten, sommige wilgensoorten, eetappel, wilde lijsterbes en eenstijlige meidoorn. De eitjes worden afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. Geen geschikt biotoop aanwezig namelijk: vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout.	Vlinderstichting, DvN: Grote vos
Grote weerschijnvlinder	Geen geschikte waardplanten aanwezig: vooral boswilg en soms grauwe wilg. Geen geschikt biotoop aanwezig namelijk oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De grote weerschijnvlinder vliegt in het genoemde habitat vooral op open plaatsen.	Vlinderstichting: Grote weerschijnvlinder
Iepenpage*	Geen geschikte waardplanten aanwezig, namelijk diverse soorten iep, zoals gladde iep, ruwe iep en sommige cultivars. Het eitje wordt meestal afgezet op de eindknoppen en op de overgang van nieuw naar eenjarig hout in de kruin van de boom, minder vaak op een bloemknop of een knopoksel. Het eitje overwintert. Zodra de boom begint te bloeien komt het eitje uit. Geen geschikt biotoop aanwezig namelijk bloeiende en vruchtdragende bomen of op relatief jonge iepen. Geschikte bomen worden doorgaans gevonden in (vochtige) bossen, bosranden, parken en grotere tuinen.	Vlinderstichting: Iepenpage
Sleedoornpage*	Geen geschikte waardplanten aanwezig, namelijk sleedoorn en enkele andere gecultiveerde Prunus-soorten (o.a. pruim). Geen geschikt biotoop aanwezig namelijk: struwelen met sleedoorn (waardplant) langs bosranden, weg- en spoorbermen, holle wegen en akkers, in parken én vrijstaande pruimen in tuinen. De gebruikte sleedoorns moeten geregeld verjongd worden door begrazing of door ze regelmatig te snoeien.	Vlinderstichting: Sleedoornpage
Teunisbloempijlstaart*	Geen geschikte waardplanten aanwezig, namelijk wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. De voorkeur van de teunisbloempijlstaart gaat volgens De Voogd (2019) voornamelijk uit naar (harig) wilgenroosje en verschillende soorten basterdwederik. Er is geen strooisellaag aanwezig waarin de soort als pop overwintert. Geen geschikt biotoop aanwezig namelijk open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Voornamelijk in het zuiden en oosten van het land.	Vlinderstichting: Teunisbloempijlstaart Voogd, J. 2019 Het nachtvlinderboek.
Vogels		
Havik*	Binnen het plangebied en de directe omgeving (50 meter) zijn geen horsten aangetroffen van havik, wespendief of zwarte wouw. Nesten van havik zijn omvangrijk en bevinden zich overwegend in bossen groter dan tientallen hectares, soms ook in kleine bosjes in (half)open landschap. Het nest bevindt zich doorgaans halverwege tot een derde onder de kruin van de top van de boom, tegen de hoofdstam aan.	Vogelbescherming: Havik Sovon: Havik
Gierzwaluw*	Aangezien geen werkzaamheden aan gebouwen worden verricht, kunnen negatieve effecten uitgesloten worden. Binnen het plangebied zijn geen geschikte gebouwen aanwezig: vaak oudere stadswijken of grotere gebouwen en in mindere mate nieuwe gebouwen. De gierzwaluw nestelt in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen, in kerktorens en in nestkasten. Deze zijn niet aanwezig binnen het plangebied. De gebouwen moeten minstens 3 meter hoog zijn, omdat de gierzwaluw zich eerst naar beneden moet laten vallen voordat hij kan opstijgen. Ook moet de vrije uitvliegbreedte minstens één meter zijn. Daarnaast zijn geen geschikte invliegopeningen of poepsporen aangetroffen.	Vogelbescherming: Gierzwaluw BIJ12: Kennisdocument gierzwaluw
Grote gele kwikstaart	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals beken en rivieren omzoomd door loofbos. De soort nestelt graag vlakbij stromend water in een nis in muur of onder een brug of bij boomwortels in oevers. Ze maken ook gebruik van speciale nestkasten.	Vogelbescherming: Grote gele kwikstaart
Huismus*	Aangezien geen werkzaamheden aan gebouwen worden verricht, kunnen negatieve effecten op nesten uitgesloten worden. Daarnaast vinden er ook geen werkzaamheden plaats aan struiken of gevelbegroeiingen. Daarom kunnen ook negatieve effecten op functionele leefomgeving van huismus uitgesloten worden. Er zijn geen geschikte nestplaatsen aanwezig, zoals onder dakpannen, in neststenen, kieren en gaten in muren, achter regenpijpen of speciale mussennestkasten met dekking (bomen of struiken) op enkele meters afstand. Daarnaast zijn er geen wintergroene struiken aanwezig of gevelbegroeiingen aanwezig die de huismus gebruikt als plaats om te overnachten in de winter. Er worden geen (houtige) elementen verwijderd die onderdeel uit kunnen maken van de functionele leefomgeving, zoals struweel/hagen (schuilplaats), watertjes (drinkfunctie) of zandige stukjes (zandbad).	Vogelbescherming: Huismus BIJ12: Kennisdocument huismus

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Kerkuil en steenuil*	**Nesten**: er zijn geen geschikte nestplaatsen aanwezig voor de steenuil en kerkuil, zoals een nestkast of open schuur. Ook worden geen oude kassen gesloopt of knotbomen aangetast die door de steenuil gebruikt kunnen worden. Er zijn geen sporen, zoals veren of braakballen aangetroffen. Negatieve effecten kunnen daarom uitgesloten worden. **Essentieel leefgebied**: in het plangebied is geen geschikt leef- en jachtgebied van de steenuil of kerkuil aanwezig, zoals boerenerven, agrarisch (gras)land, akkers, houtwallen, kruidenrijke akkerranden, bosjes, wegbermen en heggen. Er vinden geen activiteiten plaats die het leefgebied van de steenuil of kerkuil aantasten. Bovendien zijn er gelijkwaardige alternatieven aanwezig in de omgeving. De activiteiten zullen niet leiden tot schadelijke handelingen op de betreffende functie.	Vogelbescherming: Kerkuil; Steenuil BIJ12: Kennisdocument kerkuil; Kennisdocument steenuil.
Oeverzwaluw*	Geen geschikt nestbiotoop aanwezig, namelijk een kale zandige of lemige steilwand met insecten in de omgeving. Vestiging wordt niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt foerageergebied en een te stedelijke omgeving.	Vogelbescherming: Oeverzwaluw
Ooievaar	Er is geen nestvoorziening voor de ooievaar aanwezig (ooievaarspaal). Ook zijn geen elektriciteits- of spoorwegpalen met een ooievaarsnest aanwezig.	Vogelbescherming: Ooievaar
Roek*	Er zijn geen roeken waargenomen. Ook zijn er geen nestbomen aangetroffen binnen het plangebied of in de omgeving hiervan. Nestbomen zijn vaak (vrij) grote bomen en liggen meestal in de buurt van geschikt foerageergebied. Aangezien het plangebied zich bevindt in een (te) stedelijke omgeving, kan ook vestiging worden uitgesloten. De nestbomen staan niet per definitie aan de grenzen van het foerageergebied. Geschikt foerageergebied bestaat uit vochtige gras- en bouwlanden.	Vogelbescherming: Roek BIJ12: Kennisdocument Roek
Slechtvalk*	Nestgelegenheid ontbreekt: hoge gebouwen zoals torens of hoogspanningsmasten zijn niet aanwezig.	Vogelbescherming: Slechtvalk
Sperwer*	Binnen het plangebied en de directe omgeving (50 meter) zijn geen horsten aangetroffen van sperwer. De sperwer broedt meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels in bosjes en op erven. De sperwer bouwt jaarlijks een nieuw nest, vaak in de directe omgeving van oudere nesten zodat clusters ontstaan. De onderlinge nestafstanden zijn soms klein (minder dan 200 meter).	Vogelbescherming: Sperwer Sovon: Sperwer
Categorie 5-broedvogels met zeer ongunstige staat van instandhouding*: boerenzwaluw, draaihals, eidereend, huiszwaluw, kleine vliegenvanger, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zwarte mees	• **Boerenzwaluw**: een soort die vooral in het buitengebied te vinden is. Metselt een nest van klei en leem. Vaak op randen en richels in koeien-, varkens- of paardenstallen, zowel hoog als laag, maar ook wel onder bruggetjes, of aan sluizen of onder brede dakoverstekken. Dit biotoop is niet aanwezig. • **Draaihals**: in het plangebied ontbreken oude berken (op de Veluwe) met holtes waar de draaihals gebruik van maakt. • **Eidereend**: er zijn geen kustduinen aanwezig waar de eider kan broeden. • **Huiszwaluw**: vooral in open gebied, in de omgeving van allerlei typen gebouwen en bruggen, die voor de huiszwaluw als alternatief voor rotspartijen kunnen dienen. Dit biotoop is niet aanwezig in het plangebied. • **Kleine vliegenvanger**: wordt zelden waargenomen in Nederland. Tot nu toe nog geen zekere broedgevallen bekend. Het broedgebied bestaat uit oude, open, hoogopgaande bossen met veel loofbomen. Dit biotoop is niet aanwezig in het plangebied. De staat van instandhouding van deze soort is 'onbekend', er wordt hier uitgegaan van een worstcasescenario. • **Ruigpootuil**: er zijn geen oude, bestaande holten van vooral de zwarte specht (in grove den en beuk) waar de ruigpootuil gebruik van kan maken. De staat van instandhouding van deze soort is 'onbekend', er wordt hier uitgegaan van een worstcasescenario. • **Spreeuw**: schadelijke handelingen op nestplaatsen van spreeuw kunnen niet worden uitgesloten. Spreeuw komt in de hele gemeente Den Haag voor en broedt onder andere in boomholtes. Werkzaamheden kunnen leiden tot het verstoren en/of vernietigen van nestplaatsen. Echter, er is geconstateerd dat er in de nabije en wijde omgeving van de te vervangen populieren voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn in de woningen onder dakpannen of dakbeschot en holtes in andere bomen. Daarom worden de nesten van spreeuw in dit geval niet als jaarrond beschermd aangemerkt. • **Tapuit**: er zijn geen schrale heide- of stuifzandgebieden of duinen aanwezig met konijnenholen waar de tapuit tot broeden kan komen. • **Torenvalk**: komt voor in open en halfopen landschappen met veel woelmuizen. Dit biotoop is niet aanwezig in het plangebied. Broedt in nestkasten, solitaire bomen en aan de rand van bos en bosjes. Zelden ook op de grond. Boerenland met veel (kort) grasland, heide, hoogvenen, open duin en duinvalleien, akkers, soms ook in de stad. • **Zwarte mees**: schadelijke handelingen op nestplaatsen van zwarte mees kunnen worden uitgesloten. Zwarte mees komt voor in Westduinpark en broedt in naaldbomen. Omdat er alleen populieren worden vervangen, zullen er geen nestplaatsen worden vernield.	Vogelbescherming: boerenzwaluw, draaihals, eidereend, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, huiszwaluw, kleine vliegenvanger, spreeuw, tapuit, torenvalk, zwarte mees Sovon: ruigpootuil
Vogels zonder jaarrond beschermd nest Inclusief cat. 5-soorten zonder zwaarwegende ecologische redenen voor bescherming.	In de populieren kunnen vogels zonder jaarrond beschermd nest tot broeden komen. De werkzaamheden worden buiten de broedperiode uitgevoerd. In de aparte briefrapportage (HAAG20250107-BRF-V1) staan maatregelen beschreven die genomen worden. • Er zijn geen vogels met nestindicerend gedrag aangetroffen binnen het plangebied tijdens het veldbezoek. Echter, het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten. Ook is het te verwachten dat vogels zonder jaarrond beschermd nest zich binnen drie jaar (houdbaarheid quickscan) vestigen in of rond het plangebied. • Er zijn nesten van zwarte kraai, vogelhuisjes en een nest van een onbekende zangvogel aangetroffen. Daarnaast kunnen in de populieren met een kleine holte of diepe scheur soorten als boomkruiper, koolmees en boomklever tot broeden komen. In populieren met een grotere holte (groter dan 3 cm) kunnen soorten als kauw, spreeuw of grote bonte specht tot broeden komen. • Alle te vervangen populieren bieden geschikt broedbiotoop voor algemene zangvogels zoals winterkoning, tjiftjaf en duivensoorten. De houtduif en turkse tortel hebben een langere broedperiode dan andere zangvogels.	Sovon: houtduif; turkse tortel

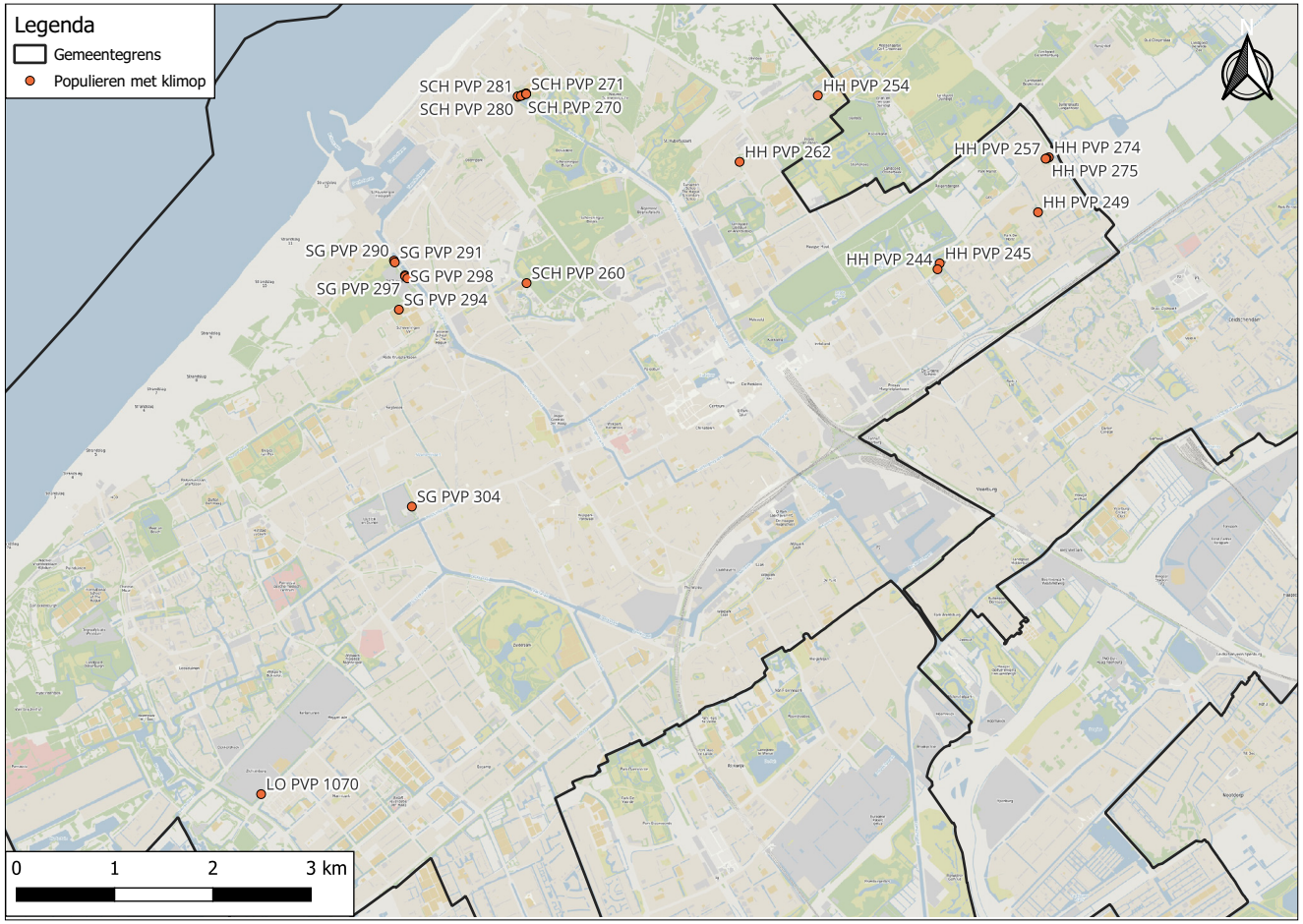
Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Weekdieren		
Platte schijfhoren*	Er is geen (helder) voedselrijk, stilstaand (of slechts zwakstromend) water aanwezig met begroeiing van waterplanten, zoals bijvoorbeeld gele plomp en witte waterlelie. De soort wordt vaak in draadalg-vegetaties aangetroffen. Ook in andere vegetaties, zoals in wateren met krabbenscheer. Daarnaast soms op de wortels van o.a. lisdodde en vergelijkbare oevergebonden planten. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water. Ook dient er geen sterke beschaduwing te zijn. In de oevers dient er voldoende moerasvegetatie aanwezig te zijn.	IvL & RHB: Platte schijfhoren
Vleermuizen		
Laatvlieger*	Omdat er geen activiteiten aan gebouwen verricht worden, kunnen schadelijke handelingen op verblijfplaatsen van deze soort uitgesloten worden. **Kraamverblijfplaatsen**: kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. **Winterverblijfplaatsen**: in de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten. **Essentiële vliegroute**: een effect op essentiële vliegroutes kunnen niet uitgesloten worden. Werkzaamheden aan populieren langs drukke wegen en tramlijnen worden 's nachts uitgevoerd. Langs populieren ES PVP 960 en CE PVP 60 loopt een drukke weg en een laatvlieger vliegroute. Verlichten van de vliegroute kan ervoor zorgen dat deze niet meer functioneel is. Maatregelen dienen genomen te worden. **Essentieel foerageergebied:** de laatvlieger vliegt meestal op enige afstand van de vegetatie boven (vochtige) graslanden en weilanden, langs kanalen en vaarten, in tuinen en in parken met vijvers. Bij windstil weer wordt het open gebied belangrijker. In dorpen en aan de rand van steden kan men in de schemering laatvliegers rond lantaarnpalen, in tuinen en in parken zien jagen. Effecten op essentieel foerageergebied worden niet verwacht.	Vleermuis.net: laatvlieger
Meervleermuis* (gebouwbewonend)	Omdat er geen werkzaamheden aan gebouwen verricht worden, kunnen schadelijke handelingen op verblijfplaatsen van deze soort uitgesloten worden. **Kraamverblijfplaats**: kolonies van meervleermuizen bevinden zich vrijwel altijd in gebouwen zoals op kerkzolders, in spouwmuren en onder dakpannen. **Paarverblijfplaats**: vleermuiskasten, woonhuizen, schoolgebouwen met een plat dak zijn bekend als paarverblijven. Ook worden de winterverblijfplaatsen als paarverblijfplaats gebruikt. **Winterverblijfplaats**: voor zover bekend overwinteren meervleermuizen in Nederland in mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken en kelders. Ook worden af en toe dieren waargenomen in gebouwen. **Essentiële vliegroute:** een effect op essentiële vliegroutes kunnen uitgesloten worden. Er worden geen populieren vervangen die langs bekende watervleermuis vliegroute lopen. **Essentieel foerageergebied:** de meervleermuis jaagt in een snelle rechtlijnige vlucht in lange trajecten vlak boven groot open water en langs oevers van plassen, meren, kanalen, rivieren en vaarten. Er wordt geen groot oppervlak moeras verwijderd óf een groot oppervlak aan water gedempt. Effecten op essentieel foerageergebied worden daarom niet verwacht.	Vleermuis.net: Meervleermuis Zoogdiervereniging: De meervleermuis in Nederland
Franjestaart* (boom- en gebouwbewonend)	Omdat er geen activiteiten aan gebouwen en bomen verricht worden, kunnen schadelijke handelingen op verblijfplaatsen van deze soort uitgesloten worden. De franjestaart is in Nederland vooral aan bosrijke omgeving en kleinschalig landschap gebonden en kan in dergelijke gebieden vrij algemeen zijn. Tot nu toe is de soort vooral in het oosten, midden en zuidoosten van Nederland gevonden. Omdat bos en kleinschalig landschap ontbreekt in de directe omgeving van het plangebied, kunnen verblijfplaatsen van deze soort uitgesloten worden. **Kraamverblijfplaats:** kolonies zijn in Nederland vooral gevonden in bomen en recent ook in gebouwen (spleetvormige ruimten en zolders van kerken en boerderijen), en enkele keren in nestkasten en vleermuiskasten. **Zomerverblijfplaats:** doordat de soort met de batdetector moeilijk van andere Myotis-soorten is te onderscheiden is er nog veel onbekend over de precieze verspreiding in de zomer. **Paar- en winterverblijfplaats**: in Nederland gebruiken franjestaarten vooral ondergrondse ruimten zoals groeven, forten, ijskelders en bunkers als winterverblijfplaats. Omdat er geen werkzaamheden aan gebouwen en bomen verricht worden, kunnen verblijfplaatsen van deze soort uitgesloten worden. **Essentiële vliegroute:** in Nederland lopen gekende vliegroutes langs dreven, bospaden of muren. Het oversteken van open stukken werd niet waargenomen. Soms ontbreekt een echte vliegroute, omdat de dieren in de boomkronen rond de verblijfplaats jagen. **Essentieel foerageergebied**: over het jachtbiotoop van de franjestaart is nog relatief weinig bekend. Waarnemingen van jagende franjestaarten zijn bekend van bosrijke gebieden met waterpartijen of waterrijke gedeelten. Daarbij jaagt de franjestaart meestal in een besloten omgeving zoals in en tussen de boomkronen en tussen de takken van grote struiken. Dit biotoop is niet aanwezig.	Vleermuis.net: Franjestaart Waarneming.nl (vliegroute): Franjestaart

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Tweekleurige vleermuis* (gebouwbewonend in Nederland)	Algemeen: de verspreiding van de tweekleurige vleermuis in Nederland is onvoldoende bekend. Waarnemingen zijn met name bekend van mannetjes uit de herfst en vroege winter uit grotere steden in het westen van het land. Sinds 2003 wordt de soort vaker foeragerend waargenomen, vooral in het waterrijke westelijke en noordelijke laagland van Nederland. De aantallen en toenemende frequentie van de waarnemingen duiden op de aanwezigheid van nog onbekende (kraam)verblijfplaatsen. De waarnemingen lijken erg aan fluctuatie of influx onderhevig. Omdat er geen werkzaamheden worden verricht aan hoge gebouwen (zoals flats vanaf tien verdiepingen) of woonhuizen in de omgeving van bekende waarnemingen van tweekleurige vleermuis, kunnen effecten op verblijfplaatsen van deze soort uitgesloten worden. **Kraam- en zomerverblijfplaats**: in het buitenland wordt de soort vooral gevonden in gebouwen, onder daklijsten en op zolders, in vleermuiskasten, maar ook in bomen en rotsspleten. In Vlaanderen zijn ze uitsluitend gevonden in of bij - meestal hoge - gebouwen in de kustregio. In Nederland zijn twee kraamkolonies bekend in woonhuizen, namelijk in Maarssen en ten zuiden van Groningen. **Paarverblijfplaats**: in het buitenland zijn baltsende mannetjes bekend bij de zuidzijde van grote hoge gebouwen in grote steden en bij rotswanden. De soort is opvallend kouderesistent. Ook bij temperaturen onder het vriespunt gaat het baltsen door. In Nederland wordt het baltsen verwacht in grote steden in het westen van het land (Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland). **Winterverblijfplaats**: er is maar zeer weinig bekend over waar tweekleurige vleermuizen de winter doorbrengen. Sporadisch worden ze gevonden in rotsspleten, nauwe ruimtes in gebouwen, grotten en kelders. Mogelijk overwintert de soort ook in holle bomen. Essentiële vliegroute: er is bij de tweekleurige vleermuis niet zozeer sprake van vliegroutes als wel van zones waardoorheen op grotere hoogte de uitwisseling tussen verblijfplaatsen en foerageergebied plaatsvindt. Daarbij worden hoge objecten in het landschap (bruggen, hoge gebouwen) wel als oriëntatiepunt gebruikt. Omdat tweekleurige vleermuizen zich op grotere hoogte verplaatsen, kunnen effecten op een essentiële vliegroute uitgesloten worden. **Essentieel foerageergebied**: de tweekleurige vleermuis is in Nederland een soort van het open waterrijke laagland. De soort jaagt op grote hoogte (> 50 meter) boven meren, rivieren en moeras. Het jachtgedrag van de tweekleurige vleermuis lijkt op dat van de laatvlieger en de rosse vleermuis. Gezien de onafhankelijkheid van landschappelijke structuren wordt geen effect verwacht. **Migratie**: over mogelijke migratieroutes van tweekleurige vleermuizen in Europa is weinig bekend, maar waarschijnlijk volgen de dieren vooral de kust of grote rivieren.	Vleermuis.net: tweekleurige vleermuis Waarneming.nl: tweekleurige vleermuis Zoogdiervereniging: tweekleurige vleermuis
Bosvleermuis (gebouwbewonend en boombewonend)	Algemeen: in Nederland is de bosvleermuis een zeldzame verschijning. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van (kleine) populaties van deze soort in Nederland gedurende langere tijd. De soort wordt vooral in het oosten en zuiden van land waargenomen, sporadisch in west-Nederland. **Kraam- en zomerverblijfplaats**: verblijfplaatsen van bosvleermuizen worden vooral in holtes in bomen aangetroffen, sporadisch in gebouwen. Er zijn twee kraamkolonies bosvleermuizen aangetroffen nabij Mook en Heerlen. Deze verblijven zijn later verdwenen. **Winterverblijfplaats**: er is maar zeer weinig bekend over waar bosvleermuizen in Nederland de winter doorbrengen. De beschikbare waarnemingen komen van buiten Nederland en betreffen winterslaapplaatsen in zowel bomen, gebouwen als ondergrondse winterverblijven. **Essentiële vliegroute**: omdat de soort niet wordt verwacht in het plangebied, is een essentiële vliegroute ook uitgesloten. **Essentieel foerageergebied**: het foerageergedrag van de bosvleermuis vindt plaats langs bosranden, boven boomkronen, op open plekken in het bos, in parkachtige omgeving, boven waterpartijen en soms rond lantarenpalen. Dit biotoop is niet aanwezig.	Vleermuis.net: bosvleermuis
Brandt's vleermuis (boom- en gebouwbewonend)	Algemeen: Brandt's vleermuizen zijn voor hun foerageergebieden sterk gebonden aan een bos- en waterrijke omgeving. Zij worden minder in de buurt van menselijke nederzettingen aangetroffen. Aangezien het verspreidingsgebied van Brandt's vleermuis niet valt in Den Haag, kan deze soort uitgesloten worden. **Kraam- en zomerverblijfplaats**: in het buitenland zijn zomerverblijfplaatsen gevonden in smalle spleten op zolders, in bomen, in ruimten tussen dakbedekkingen en in platte vleermuiskasten. In Nederland zijn in de zomer vrijwel geen waarnemingen bekend van de Brandt's vleermuis. **Winterverblijfplaats**: als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt: mergelgroeven, bunkers, grotten en mijnen. **Essentiële vliegroute**: de Brandt's vleermuis vliegt bij voorkeur langs lijnvormige structuren in het landschap. **Essentieel foerageergebied**: de Brandt's vleermuis jaagt vooral boven paden en open plekken in het bos en minder aan bosranden en houtwallen.	Vleermuis.net: Brandt's vleermuis
Vale vleermuis	Algemeen: deze soort komt vooral voor in open landschap met bomen, zoals parken. Er worden activiteiten aan gebouwen verricht, namelijk de sloop. Het gebouw heeft openingen in de muur, waardoor de spouwmuur toegankelijk is. Ook is er ruimte rond de regenpijpen. Schadelijke handelingen op vale vleermuizen kunnen echter uitgesloten worden. Het gebouw staat namelijk geïsoleerd en is niet verbonden met foerageergebieden door groenstructuren. Ook zijn er geen bomen met holtes aanwezig. Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen daarom uitgesloten worden. **Kraam- en zomerverblijven**: kraamverblijven bevinden zich in het noorden op warme (kerk)zolders en in het zuiden in grotten en groeven. Solitaire dieren bewonen ook vogel- en vleermuiskasten en boomholten. **Winterverblijfplaatsen**: winterverblijven bevinden zich in grotten, groeven en kelders. **Essentiële vliegroute**: de vale vleermuis vliegt bij voorkeur langs lijnvormige structuren in het landschap. **Essentieel foerageergebied**: de vale vleermuis jaagt in parken en boven velden en weilanden, ook bij bebouwing.	Vleermuis.net: Vale vleermuis

Uitgesloten soort	Onderbouwing voor uitsluiting	Bron (hyperlink)
Zoogdieren		
Bever*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig voor de bever, zoals moerasgebied, rivieren of meren omzoomd door broekbossen. Ook zijn geen sporen, zoals recente afdrukken gevonden en is er geen beverburcht aanwezig.	Zoogdiervereniging: Bever BIJ12: Kennisdocument Bever
Bruinvis	Er is geen geschikt biotoop aanwezig. Bruinvissen komen voor in de kustwateren van de noordelijke Atlantische en Grote Oceaan en in de Middellandse zee en de Noordzee. De bruinvis leeft voornamelijk in zout water maar kan ook in brak water worden aangetroffen. Dit zijn voornamelijk randzeeën, maar ze leven ook in baaien en riviermondingen en het komt voor dat een bruinvis een rivier opzwemt. Bruinvissen leven het liefst in water tot een diepte van ongeveer 300 m. Het water moet subpolair of gematigd zijn (in elk geval beneden de 17ºC).	Zoogdiervereniging: Bruinvis
Bultrug	Er is geen geschikt biotoop aanwezig in het project gebied, namelijk open zee.	Waarneming.nl: Bultrug
Das*	Er zijn geen sporen aangetroffen, zoals burchten, haren of prenten, waaruit mogelijke aanwezigheid blijkt. Ook wordt geen essentieel foerageergebied of wissel aangetast die het functioneren van een burcht negatief kunnen beïnvloeden.	Zoogdiervereniging: Das
Damhert	Er is geen geschikt biotoop aanwezig. Het damhert komt vooral voor in lichte loofbossen en gemengde bossen, minder vaak in uitgestrekte naaldbossen. Hij heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onderbegroeiing. Belangrijk is dat er voldoende gras is. Ook komt hij voor in randzones bij open plekken, graslanden en akkerranden en in parkachtige bosgebieden. Grote vrij levende populaties (vele honderden dieren) komen voor in de duingebieden van Kennemerland (Nationaal Park Kennemerland-Zuid, de Amsterdamse waterleidingduinen), Schouwen-Duiveland (Kop van Schouwen), de Veluwe en kleinere populaties in de Manteling van Walcheren, het Horsterwold en op de Utrechtse Heuvelrug. Vanuit deze natuurgebieden zwerven dieren regelmatig uit naar de omgeving.	Zoogdiervereniging: Damhert
Gewone dolfijn	Er is geen geschikt biotoop aanwezig voor deze soort, zoals relatief warme wateren van minder dan 180 m diep, waar ze jagen op vissen en inktvissen. Gewone dolfijnen vermijden wateren die kouder zijn dan 10 °C. Hierdoor is hun verspreiding in de Noordzee beperkt.	Waarneming.nl: Gewone dolfijn
Gewone zeehond	Er is geen geschikt biotoop aanwezig voor deze soort. De gewone zeehond leeft voornamelijk in getijdengebieden waar plekken aanwezig zijn die bij eb droogvallen. Deze plekken zijn vooral te vinden langs zandige kusten, maar ook op met wier bedekte riffen, kiezelsteenstranden, zandplaten en stenen. Ze hebben een sterke voorkeur voor rustige plekken, zonder menselijke aanwezigheid. Een enkele keer komt een gewone zeehond (tijdelijk) voor bij riviermondingen of zelfs in (zoete) binnenwateren. De gewone zeehond is zeer gevoelig voor geluid, licht en trilling. De gevoeligheid voor optische verstoring is onbekend.	Zoogdiervereniging: Gewone zeehond
Grijze zeehond	Er is geen geschikt biotoop aanwezig. De grijze zeehond komt voornamelijk in zeewater met rotskusten en bij zeekliffen voor. Ook worden ze waargenomen bij zandbanken, ijsplaten, riviermondingen en zandstranden en kiezelstranden. De grijze zeehond gebruikt het hele jaar plaatsen om te rusten en daarnaast ook voor de voortplanting en de verharingsperiode. Dit zijn bij voorkeur zandbanken die met normaal hoogwater niet onderwaterlopen. Maar ook kliffen, rotsen en ijsplaten worden hiervoor gebruikt. Naast die hoge plekken worden ook regelmatig grijze zeehonden op dezelfde banken als de gewone zeehonden aangetroffen.	Zoogdiervereniging: Grijze zeehond
Noordse woelmuis*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, zoals rietland, moeras, extensief gebruikt weiland, periodiek overstroomde terreinen of natte grazige vegetaties. In gebieden zonder andere woelmuizen komt de soort ook voor in drogere ecotopen, zoals wegbermen en zelfs in droog naaldbos.	Zoogdiervereniging: Noordse woelmuis BIJ12: Kennisdocument Noordse woelmuis
Otter*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Er zijn geen overstromingsvrije oeverholtes die kunnen dienen als nestplaats. Ook zijn geen dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages of kunstmatige holten aanwezig die kunnen dienen als dagrustplaats. Er zijn geen eetplekken, loopsporen, wissels, krabheuveltjes, ottergeil of spraints aangetroffen.	Zoogdiervereniging: Otter
Waterspitsmuis*	Er is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Een vegetatie die enkel uit riet bestaat is niet interessant als habitat voor waterspitsmuizen. Er dient variatie in structuur van de vegetatie aanwezig te zijn, wat in te geringe mate voorkomt in rietlanden. Voor muizen geldt namelijk dat hoe meer variatie in vegetatiestructuur aanwezig is, hoe optimaler de habitat is. De soort komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Ook wordt de soort veelvuldig aangetroffen langs de binnenduinrand, natuurlijke duinmeren en kunstmatige infiltratiegebieden. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooien op te eten.	Zoogdiervereniging: Waterspitsmuis

**Deze soort wordt altijd behandeld en volgt niet noodzakelijkerwijs uit het literatuur- of veldonderzoek.*

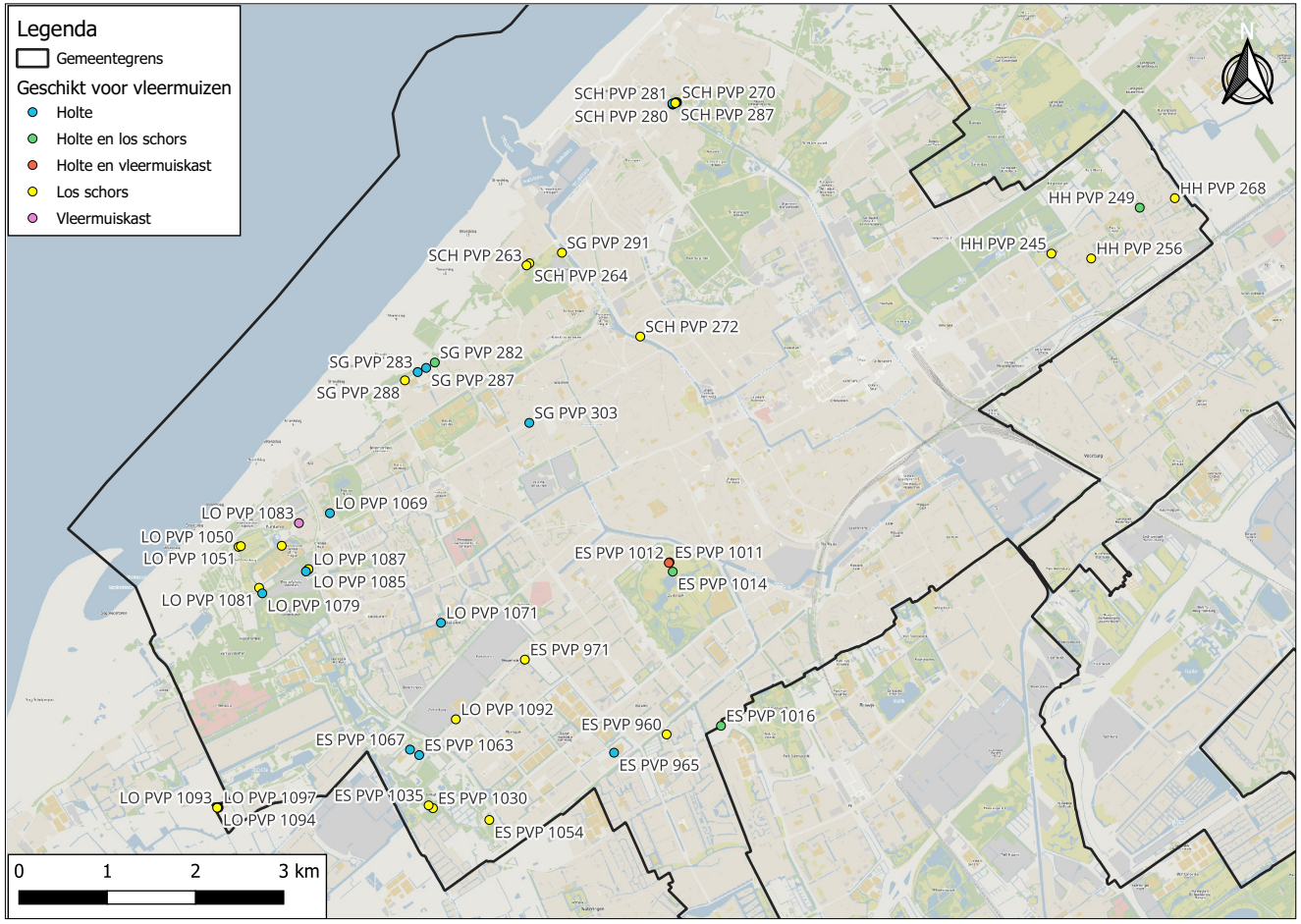
BIJLAGE 7 - BOMEN MET KLIMOP

HH PVP 274
HH PVP 275
HH PVP 249
HH PVP 245
HH PVP 244
HH PVP 257
HH PVP 254
HH PVP 262
LO PVP 1070
SCH PVP 280
SCH PVP 281
SCH PVP 270
SCH PVP 288
SCH PVP 286
SCH PVP 284
SCH PVP 277
SCH PVP 271
SCH PVP 260
SG PVP 294
SG PVP 298
SG PVP 297
SG PVP 299
SG PVP 290
SG PVP 291
SG PVP 304

Figuur: Locaties van de 25 populieren met klimop met aanduiding van het PVP nummer. Klimop dient verwijderd te worden en de populier dient geïnspecteerd te worden op holtes en scheuren voorafgaand het kappen van de populier. Bij sommige bomen met klimop is reeds een holte of los schors waargenomen. Bij deze populieren dient ook ecologisch onderzoek plaats te vinden, zoals weergegeven in bijlage 12.

BIJLAGE 8A - RESULTATEN VLEERMUIZEN: GESCHIKTE POPULIEREN

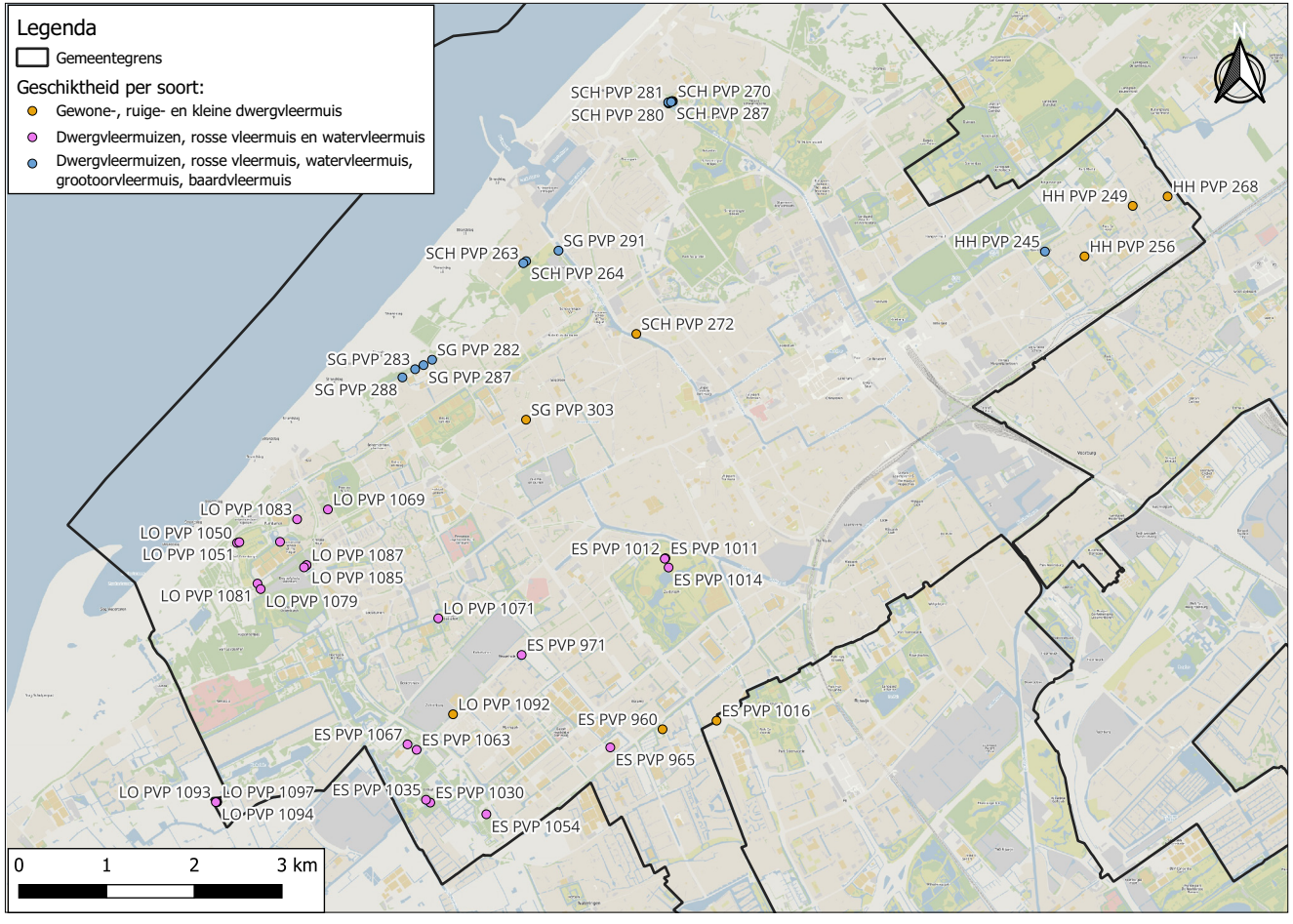

ES PVP 1011 (H, V)	HH PVP 268 (L)
ES PVP 1012 (H, V)	HH PVP 256 (L)
LO PVP 1071 (H)	HH PVP 245 (L)
ES PVP 965 (H)	ES PVP 971 (L)
ES PVP 1063 (H)	ES PVP 960 (L)
ES PVP 1067 (H)	ES PVP 1054 (L)
LO PVP 1094 (H)	LO PVP 1092 (L)
LO PVP 1079 (H)	ES PVP 1030 (L)
SCH PVP 283 (H)	ES PVP 1035 (L)
SCH PVP 280 (H)	LO PVP 1093 (L)
SCH PVP 281 (H)	LO PVP 1081 (L)
SCH PVP 270 (H)	LO PVP 1050 (L)
SCH PVP 288 (H)	LO PVP 1051 (L)
SCH PVP 287 (H)	LO PVP 1060 (L)
LO PVP 1086 (H)	SCH PVP 286 (L)
LO PVP 1069 (H)	LO PVP 1085 (L)
SG PVP 287 (H)	LO PVP 1087 (L)
SG PVP 283 (H)	SCH PVP 272 (L)
SG PVP 303 (H)	SG PVP 291 (L)
HH PVP 249 (H, L)	SCH PVP 264 (L)
ES PVP 1014 (H, L)	SCH PVP 263 (L)
ES PVP 1016 (H, L)	SG PVP 288 (L)
LO PVP 1097 (H, L)	LO PVP 1083 (V)
SG PVP 282 (H, L)	

L = Los schors, H = Holte en V = vleermuiskast

Figuur: Locaties van de 47 populieren met geschiktheid voor vleermuizen per vorm van ecologisch risico. De vleermuiskast aan LO PVP 1083 kan verplaatst worden onder ecologische begeleiding zoals beschreven in een EWP. De andere populieren dienen onderzocht te worden op aanwezigheid van vleermuizen.

BIJLAGE 8B - RESULTATEN VLEERMUIZEN: GESCHIKTHEID PER SOORT

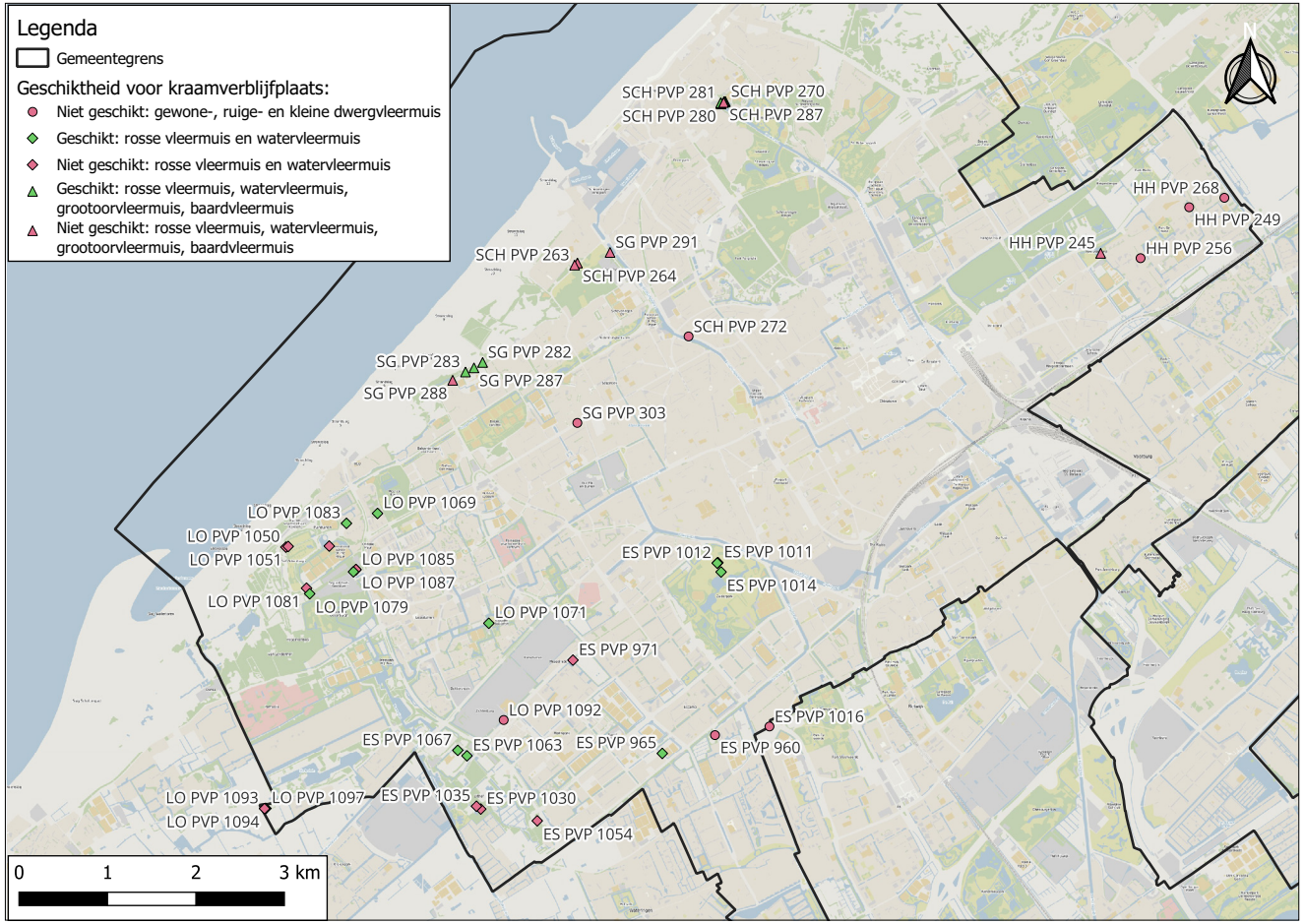

Figuur: Locaties van de 47 populieren met geschiktheid per vleermuissoort.

HH PVP 268 (D)	LO PVP 1050 (D, R, W)
HH PVP 249 (D)	LO PVP 1051 (D, R, W)
HH PVP 256 (D)	LO PVP 1060 (D, R, W)
ES PVP 960 (D)	LO PVP 1085 (D, R, W)
ES PVP 1016 (D)	LO PVP 1087 (D, R, W)
LO PVP 1092 (D)	LO PVP 1086 (D, R, W)
SCH PVP 272 (D)	LO PVP 1083 (D, R, W)
SG PVP 303 (D)	LO PVP 1069 (D, R, W)
ES PVP 1014 (D, R, W)	HH PVP 245 (D, R, W, G, B)
ES PVP 1011 (D, R, W)	SCH PVP 283 (D, R, W, G, B)
ES PVP 1012 (D, R, W)	SCH PVP 280 (D, R, W, G, B)
ES PVP 971 (D, R, W)	SCH PVP 281 (D, R, W, G, B)
LO PVP 1071 (D, R, W)	SCH PVP 270 (D, R, W, G, B)
ES PVP 965 (D, R, W)	SCH PVP 288 (D, R, W, G, B)
ES PVP 1054 (D, R, W)	SCH PVP 287 (D, R, W, G, B)
ES PVP 1063 (D, R, W)	SCH PVP 286 (D, R, W, G, B)
ES PVP 1067 (D, R, W)	SG PVP 291 (D, R, W, G, B)
ES PVP 1030 (D, R, W)	SCH PVP 264 (D, R, W, G, B)
ES PVP 1035 (D, R, W)	SCH PVP 263 (D, R, W, G, B)
LO PVP 1097 (D, R, W)	SG PVP 282 (D, R, W, G, B)
LO PVP 1094 (D, R, W)	SG PVP 287 (D, R, W, G, B)
LO PVP 1093 (D, R, W)	SG PVP 283 (D, R, W, G, B)
LO PVP 1081 (D, R, W)	SG PVP 288 (D, R, W, G, B)
LO PVP 1079 (D, R, W)	

D = Dwergvleermuis, R = Rosse vleermuis, W = Watervleermuis, G = Grootoorvleermuis en B = Baardvleermuis

BIJLAGE 8C - RESULTATEN VLEERMUIZEN: GESCHIKTHEID VOOR KRAAMVERBLIJFPLAATS

Figuur: Locaties van de 47 populieren met geschiktheid voor kraamverblijfplaats. Geen van de populieren is geschikt als kraamverblijfplaats voor gewone, ruige- en kleine dwergvleermuizen. Geschiktheid voor kraamverblijfplaats voor de andere soorten is beoordeeld of er voldoende ruimte en wegkruipmogelijkheid aanwezig is. Bij onvoldoende ruimte (achter los schors) is er geen kraamverblijfplaats mogelijk.

HH PVP 268	LO PVP 1050
HH PVP 249	LO PVP 1051
HH PVP 256	LO PVP 1060
ES PVP 960	LO PVP 1085
ES PVP 1016	LO PVP 1087
LO PVP 1092	LO PVP 1086* (R, W)
SCH PVP 272	LO PVP 1083
SG PVP 303	LO PVP 1069* (R, W)
ES PVP 1014* (R, W)	HH PVP 245
ES PVP 1011* (R, W)	SCH PVP 283* (R, W, G, B)
ES PVP 1012* (R, W)	SCH PVP 280* (R, W, G, B)
ES PVP 971	SCH PVP 281* (R, W, G, B)
LO PVP 1071* (R, W)	SCH PVP 270* (R, W, G, B)
ES PVP 965* (R, W)	SCH PVP 288* (R, W, G, B)
ES PVP 1054	SCH PVP 287* (R, W, G, B)
ES PVP 1063* (R, W)	SCH PVP 286
ES PVP 1067* (R, W)	SG PVP 291
ES PVP 1030	SCH PVP 264
ES PVP 1035	SCH PVP 263
LO PVP 1097* (R, W)	SG PVP 282* (R, W, G, B)
LO PVP 1094* (R, W)	SG PVP 287* (R, W, G, B)
LO PVP 1093	SG PVP 283* (R, W, G, B)
LO PVP 1081	SG PVP 288
LO PVP 1079* (R, W)	

D = Dwergvleermuis, R = Rosse vleermuis, W = Watervleermuis, G = Grootoorvleermuis en B = Baardvleermuis
* Geschikt voor kraamverblijfplaats

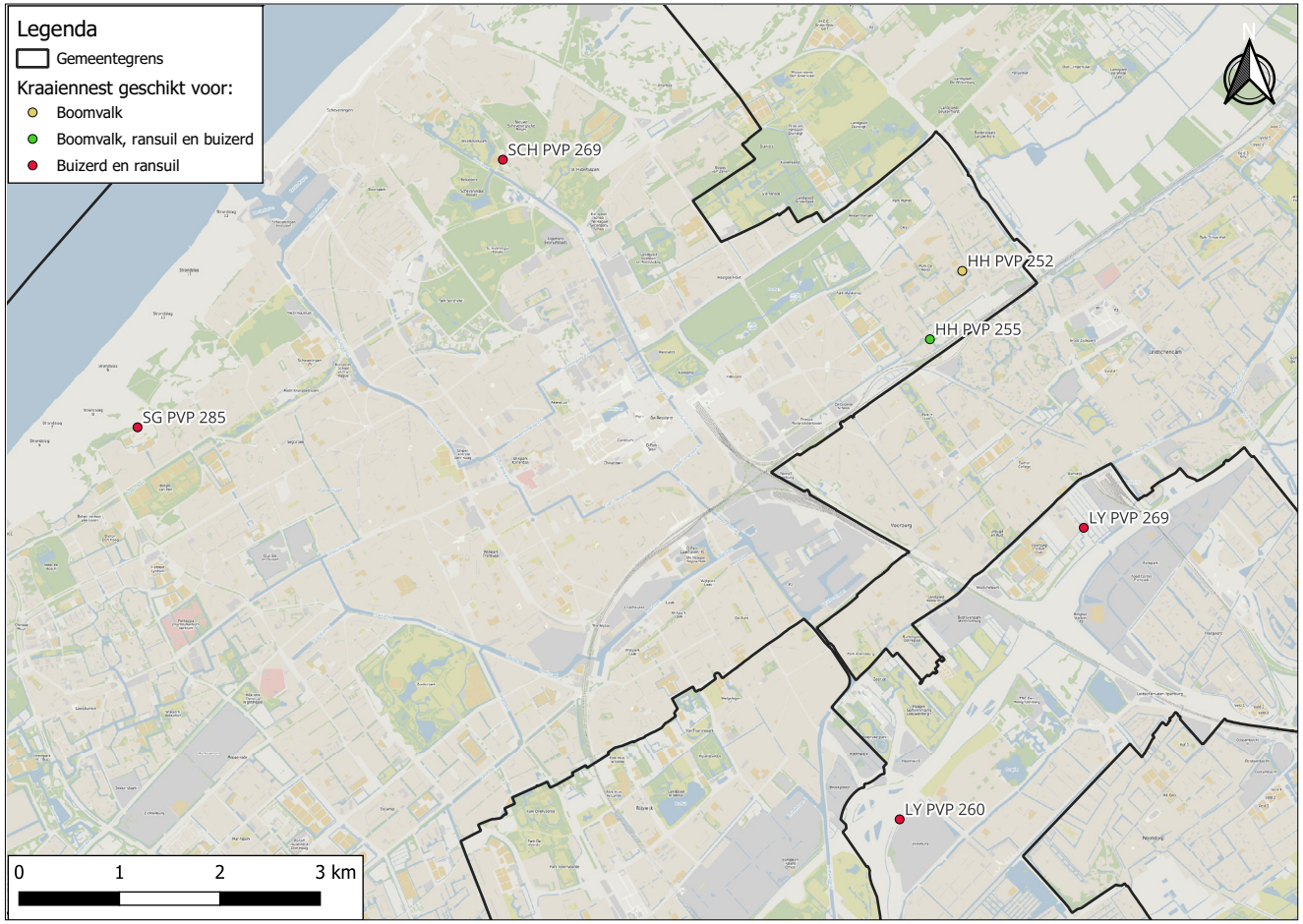
BIJLAGE 9 - RESULTATEN EEKHOORN, BOOM- EN STEENMARTER: GESCHIKTE BOMEN

LO PVP 1079
LO PVP 1086
LO PVP 1069
SG PVP 282
SG PVP 287
SG PVP 283

Figuur: Locaties van de 6 populieren met geschiktheid voor eekhoorn, boom- en steenmarter met aanduiding van het PVP nummer. Deze populieren dienen onderzocht te worden op aanwezigheid van deze soorten.

BIJLAGE 10 - RESULTATEN VOOR ROOFVOGELS: POPULIEREN MET KRAAIENNEST OF NESTMAND

HH PVP 252 (BV)
HH PVP 255 (BV, BZ, RU)
LY PVP 260 (BZ, RU)
LY PVP 269 (BZ, RU)
SCH PVP 269 (BZ, RU)
SG PVP 285 (BZ, RU)

BV = Boomvalk, BZ = Buizerd, RU = Ransuil

Figuur: Locaties van de 6 populieren met nesten van zwarte kraai die geschikt zijn voor roofvogels met aanduiding van het PVP nummer.

BIJLAGE 11 - RELEVANTE FOTO'S

Figuur: Een holte is waargenomen in ES PVP 1063. In de holte kunnen verschillende vleermuissoorten aanwezig zijn.

Figuur: Holtes zijn waargenomen in LO PVP 1079. In deze holtes kunnen verschillende vleermuissoorten, boom- en steenmarter en eekhoorn aanwezig zijn.

Figuur: Los schors is waargenomen in LO PVP 1050. Achter het schors en tussen de spleten kunnen diverse vleermuissoorten aanwezig zijn.

Figuur: Los schors is waargenomen in HH PVP 249. Achter het schors kunnen dwergvleermuizen aanwezig zijn.

BIJLAGE 11 - RELEVANTE FOTO'S

Figuur: Een kraaiennest is waargenomen in een populier aan de Rijswijkse Waterweg met ID nummer 169.

Figuur: Een nestmand van het type rotan is waargenomen in HH PVP 253. Dit type is niet geschikt voor boomvalk.

Figuur: Een vleermuiskast is waargenomen aan LO PVP 1083. In deze kast kunnen dwergvleermuizen voorkomen. De kast kan verplaatst worden, mits voldaan wordt aan maatregelen.

Figuur: De stam van HH PVP 262 is dusdanig begroeid met klimop, dat de stam niet beoordeeld kon worden op holtes en los schors.

BIJLAGE 12 - RESULTATEN POPULIEREN MET ECOLOGISCH RISICO

Boomnummer	Onderzoek naar								Klimop
	DV	RW	GB	ME	BV	BZ	RU	OC5	
HH PVP 274									x
HH PVP 275									x
HH PVP 268	x								
HH PVP 249	x								x
HH PVP 256	x								
HH PVP 252					x				
HH PVP 255					x	x	x		
HH PVP 245	x	x	x						x
HH PVP 244									x
HH PVP 257									x
HH PVP 254									x
HH PVP 262									x
ES PVP 1014	x	x*	x*						
ES PVP 1011	x	x*	x*						
ES PVP 1012	x	x*	x*						
ES PVP 971	x	x	x						
LO PVP 1071	x	x*	x*						
ES PVP 965	x	x*							
ES PVP 960	x								x
ES PVP 1016	x								
LY PVP 260						x	x		
CE PVP 60									x
ES PVP 1054	x	x							
ES PVP 1063	x	x*							
ES PVP 1067	x	x*							
LO PVP 1070									x
LO PVP 1092	x								
LY PVP 269						x	x		
ES PVP 1030	x	x							
ES PVP 1035	x	x							
LO PVP 1097	x	x*							

Legenda

In de tabel staan alle populieren die een ecologische risico vormen. Een ecologisch risico moet nader onderzoek naar verricht worden of er dient gewerkt te worden met een EWP.

DV = Gewone-, ruige en kleine dwergvleermuis
RW = Rosse vleermuis en watervleermuis
GB = Grootoorvleermuis en baardvleermuis
ME = Boom- en steenmarter en eekhoorn
BV = Boomvalk
BZ = Buizerd
RU = Ransuil
OC5 = Omgeving van categorie 5-soorten

* = er dient tevens onderzoek naar kraamverblijfplaats plaats te vinden

BIJLAGE 12 - RESULTATEN POPULIEREN MET ECOLOGISCH RISICO

Boomnummer	Onderzoek naar								Klimop
	DV	RW	GB	ME	BV	BZ	RU	OC5	
LO PVP 1094	x	x*							
LO PVP 1093	x	x							
LO PVP 1081	x	x							
LO PVP 1079	x	x*		x					
LO PVP 1050	x	x							
LO PVP 1051	x	x							
SCH PVP 269						x	x		
SCH PVP 283	x	x*	x*						
LO PVP 1060	x	x							
SCH PVP 280	x	x*	x*						x
SCH PVP 281	x	x*	x*						x
SCH PVP 270	x	x*	x*						x
SCH PVP 288	x	x*	x*						x
SCH PVP 287	x	x*	x*						
SCH PVP 286	x	x	x						x
SCH PVP 284									x
SCH PVP 277									x
SCH PVP 271									x
LO PVP 1085	x	x							
SCH PVP 260									x
LO PVP 1087	x	x							
LO PVP 1086	x	x*		x					
SCH PVP 272	x								
LO PVP 1069	x	x*		x					
SG PVP 294									x
SG PVP 298									x
SG PVP 297									x
SG PVP 299									x
SG PVP 290									x

Boomnummer	Onderzoek naar								Klimop
	DV	RW	GB	ME	BV	BZ	RU	OC5	
SG PVP 291	x	x	x						x
SCH PVP 264	x	x	x						
SCH PVP 263	x	x	x						
SG PVP 282	x	x*	x*	x				x	
SG PVP 287	x	x*	x*	x				x	
SG PVP 285						x	x		
SG PVP 283	x	x*	x*	x				x	
SG PVP 288	x	x	x						
SG PVP 303	x								

Legenda

DV = Gewone-, ruige en kleine dwergvleermuis
RW = Rosse vleermuis en watervleermuis
GB = Grootoorvleermuis en baardvleermuis
ME = Boom- en steenmarter en eekhoorn
BV = Boomvalk
BZ = Buizerd
RU = Ransuil
OC5 = Omgeving van categorie 5-vogelsoorten

habitus

Over ons

Habitus is een vooruitstrevend advies- en onderzoeksbureau voor biodiversiteit en beschermde soorten. Wij zijn als organisatie **betrokken** bij de klant. Wij zorgen door **constante ontwikkeling** van onze diensten voor verhoging van de tevredenheid over onze dienstverlening. Wij zijn experts met **passie** voor ons vak en zorgen voor een soepel traject door kwaliteitsdiensten te bieden. Wij helpen onze klanten met praktijkgericht advies over biodiversiteit en beschermde soorten. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en collega's op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Onze missie en kernwaarden

Het is onze missie om **de biodiversiteit te beschermen en te verhogen**. Met het team van collega's werken we dagelijks in vele projecten met passie aan onze missie. Met wetgeving gerelateerde adviezen dragen we bij aan de bescherming van soorten. Met biodiversiteitsadviezen dragen we gericht en direct bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Onze kernwaarden zijn:

- betrokken bij onze klanten
- constante ontwikkeling van onze dienstverlening
- passie voor natuur.

Klanttevredenheid en kwaliteit

Wij staan voor de kwaliteit die we leveren. Onder kwaliteit verstaan wij de mate waarin aan de klantverwachting wordt voldaan of wordt overtroffen. De klant is dus degene die bepaalt of wij kwaliteit leveren. Onze dienstverlening wordt door klanten gemiddeld met hoger dan een acht beoordeeld. Dit geeft aan dat we een passende invulling geven aan de klantverwachting.
Wij vinden dat we in eerste instantie zelf aan de lat staan voor de te leveren kwaliteit. Om die reden hebben wij dan ook onze eigen kwaliteitseisen geformuleerd. In samenspraak met onze opdrachtgevers bepalen we de gewenste kwaliteit van een dienst.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Wist je bijvoorbeeld dat elke soort unieke vleugelkenmerken heeft?
De paarse kleuren zijn een combinatie van blauw (dat staat voor stabiliteit) en de energie van rood. Paars staat ook voor **passie** en wordt verder geassocieerd met kracht, waardigheid (royalty), creativiteit en ambitie.

